

**ONTWERP VAN DECREET betreffende de in-, uit-, doorvoer en
overbrenging van militaire goederen, civiele vuurwapens, essentiële
onderdelen en munitie**

Samenvatting

Dit ontwerp vervangt het Wapenhandeldecreet uit 2012, zoals aangepast in 2017. Het is de bedoeling te zorgen voor een actuele en duidelijke regeling voor de controle op de in-, uit-, doorvoer en overbrenging van militaire goederen, civiele vuurwapens, essentiële onderdelen en munitie. Hierbij wordt ingespeeld op de gewijzigde geopolitieke situatie, het toenemende belang van investeringen in defensie en (economische) veiligheid, en de noodzaak om een efficiënte en effectieve exportcontrole te organiseren.

Het Wapenhandeldecreet van 2012 wordt namelijk als complex en weinig flexibel ervaren door de defensie-industrie. Het gaat hier en daar ook verder dan het Europese referentiekader en is op bepaalde punten strenger. Dat bemoeilijkt de ontwikkeling van de Vlaamse defensie-industrie en de deelname aan bepaalde Europese en internationale projecten en samenwerkingsverbanden. Het beleid kiest ervoor om bedrijven in deze sector optimaal te faciliteren zonder de effectiviteit van onze controlemogelijkheden uit het oog te verliezen. Hierdoor groeit de nood aan een kwaliteitsvolle, duidelijke en werkbare regelgeving. Een effectieve en efficiënte exportcontrole die focust op reële dreigingen en een gelijk speelveld voor Vlaamse defensiebedrijven is daarbij essentieel. Binnen de klijtlijnen van de Europese regelgeving, wil Vlaanderen versnellen waar het kan, en bewaken waar het moet.

Het ontwerp van decreet bepaalt voor welke van deze goederen en voor welke grensoverschrijdende transacties een vergunning nodig is, onder welke voorwaarden deze vergunningsaanvragen worden beoordeeld, op welke wijze de controle op eindgebruik plaatsvindt en hoe er toezicht wordt gehouden op de naleving van het decreet. Het sluit aan bij internationale afspraken, zoals het Wassenaar Arrangement, internationale verdragen en Europese regelgeving. Daarmee zorgt het voor maximale afstemming van procedures en criteria in Vlaanderen op deze internationale en Europese normen.

De inhoudelijke keuzes in het ontwerp van decreet zijn gebaseerd op volgende principes: de EU als het leidende referentiepunt en het vermijden van gold plating, efficiëntere en effectievere controle op het eindgebruik, differentiatie in de behandeling van dossiers naargelang het risico van de transactie en administratieve vereenvoudiging. Bij het opstellen van het ontwerp is rekening gehouden met vergelijkende analyses van andere EU-landen, een regeldruktoets, input van de Vlaamse defensie-industrie, en de bespreking met de relevante stakeholders tijdens de consultatiedagen.

Het doel is om enerzijds de legitieme handel in militaire goederen, civiele vuurwapens, essentiële onderdelen en munitie, alsook de deelname aan EU defensieprojecten te faciliteren, en anderzijds ongewenste verspreiding en misbruik te voorkomen. Het ontwerp van decreet wil daarmee bijdragen aan nationale en internationale veiligheid en voorkomen dat deze goederen worden gebruikt bij mensenrechtenschendingen of overtredingen van het internationaal humanitair recht.

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

A. Situering

1. Ontstaan en belang van de controle op strategische goederen

Dit ontwerp van decreet regelt de controle op de handel, overbrenging, in-, uit- en doorvoer van militaire goederen, civiele vuurwapens, essentiële onderdelen en munitie (hierna: "Wapenhandeldecreet"). Dergelijke goederen mogen, vanwege hun aard en mogelijke toepassingen, niet zomaar grensoverschrijdend verhandeld worden.

Tijdens de Koude Oorlog werd voor het eerst een begin gemaakt met de controle op dergelijke goederen. Door een aantal Westerse landen werd toen een mechanisme opgericht, de CoördinatieCommissie voor multilaterale strategische exportcontroles (hierna: "CoCom"), dat de handel in deze goederen reguleerde en dat er op gericht was de strategische militaire handel met de landen van het communistisch blok te beperken.

Na het einde van de Koude Oorlog werd het duidelijk dat de Oost-Westtegenstelling niet langer de geschikte basis was voor de exportcontroles en werd er door diezelfde Westerse staten samen met Rusland beslist om een nieuw informeel multilateraal exportcontrolemechanisme op te richten, het Wassenaar Arrangement (hierna: "WA"). Binnen het WA werd er een lijst van militaire goederen opgesteld, de zogenaamde 'Munitions List', die elk jaar wordt geactualiseerd en waarvan lidstaten de uitvoer moeten controleren. De beslissing om uit- en doorvoer van vermelde militaire goederen toe te staan of te weigeren bleef een nationale bevoegdheid. Desondanks wordt het beleid van de lidstaten binnen het WA beïnvloed door de verplichting van onderlinge informatie-uitwisseling en het afspreken van 'best practices' tussen de lidstaten onderling.

De genoemde 'Munitions List' werd vervolgens door de Europese Unie en haar lidstaten overgenomen als de basis voor haar eigen 'Gemeenschappelijke EU-lijst van militaire goederen'. Voor goederen op die lijst verbonden lidstaten zich ertoe om de uit- en doorvoer ervan te toetsen aan gezamenlijk afgesproken criteria. Dit gebeurde eerst politiek via de Gedragscode van de Europese Unie betreffende wapenuitvoer en later juridisch via het Gemeenschappelijk Standpunt 2008/944/GBVB van de Raad van 8 december 2008 tot vaststelling van gemeenschappelijke voorschriften voor de controle op de uitvoer van militaire goederen en technologie (onderdeel van het Gemeenschappelijk Buitenlands en Veiligheidsbeleid) (hierna: "gemeenschappelijk standpunt 2008/944/GBVB"). Bovendien werden ook op het niveau van de EU afspraken gemaakt over informatie-uitwisseling en werden instrumenten tot harmonisatie van het exportcontrolebeleid geïntroduceerd, zoals het uitwisselen van weigeringsbeslissingen en een daaraan verbonden consultatiesysteem. Het besluit om de uit- en doorvoer van militaire goederen toe te laten dan wel te weigeren, bleef echter nationale bevoegdheid.

Dit bleef ook zo in de volgende stap die binnen de EU werd genomen op het vlak van controle op grensoverschrijdende transacties van militaire goederen. Hoewel de verderop vermelde richtlijn 2009/43/EG de regelgeving over de overbrenging van defensiegerelateerde producten tussen lidstaten van de Europese Unie

harmoniseert en heel erg vereenvoudigt, beslissen lidstaten vrij of ze dergelijke overbrengingen toelaten of niet.

Eenzelfde ontwikkeling kenmerkt de internationale en Europese initiatieven ten aanzien van de ietwat verschillende controle op de handel in civiele vuurwapens. Zowel het Protocol van de Verenigde Naties tegen de ongeoorloofde vervaardiging van en handel in vuurwapens, de onderdelen, componenten en munitie ervan als richtlijnen 91/477/EEG en 93/15/EEG tekenden een controlekader uit dat door de lidstaten moet worden ingevuld en toegepast.

Deze evolutie toont aan dat de internationale gemeenschap het belang van controle op internationale wapenhandel onderkent. Dergelijk belang wordt gevat door het feit dat een ongecontroleerde en onverantwoorde proliferatie van conventionele wapens en vuurwapens en het gebrek aan regels hieromtrent een essentiële en negatieve impact heeft op de evolutie van internationale en interne gewapende conflicten. De ontwikkeling van een dergelijk controle-instrumentarium heeft echter niet kunnen verhinderen dat de handel in conventionele wapens en vuurwapens een problematisch gegeven blijft en dat controle broodnodig blijft.

In de opeenvolgende stappen werd echter telkens de rol en de verantwoordelijkheid van de nationale staten benadrukt. Binnen het geschetste internationale en Europeesrechtelijke kader moeten staten daarom continue aandacht blijven besteden aan de effectieve en efficiënte werking van hun nationale en de besproken internationale controle-initiatieven, en de regelgevende en operationele uitwerking en implementatie daarvan strikt opvolgen.

Het ontwerp van decreet omvat daarom een geheel van regels en procedures die de handel in militaire goederen, civiele vuurwapens, essentiële onderdelen en munitie reguleren, om te voorkomen dat deze op ongewenste manieren worden ingezet. Dit draagt bij aan het waarborgen van de nationale en internationale veiligheid, en aan het voorkomen dat deze goederen worden aangewend bij mensenrechtenschendingen of schendingen van het internationaal humanitair recht (oorlogsrecht).

De directe aanleiding tot het ontwerp van decreet is een samenloop van ontwikkelingen in de internationale, Europese, nationale en regionale context die hierna worden toegelicht onder B. Inhoud.

2. Beleidsveld en -doelstellingen

Dit ontwerp van decreet valt onder het beleidsveld 'Buitenlands Beleid'.

Tevens sluit het ontwerp aan bij het Vlaams Regeerakkoord 2024-2029, p. 88: *"7.9 Performante controle op strategische goederen: Investeren in defensie en (economische) veiligheid staat sinds de Russische invasie van Oekraïne opnieuw nadrukkelijk op de agenda. Dergelijke ontwikkelingen maken dat ook de Vlaamse scope voor exportcontrole op strategische goederen verbreedt. De Vlaamse Regering gaat voor een efficiënte exportcontrole die focust op de reële dreigingen en een gelijk speelveld voor Vlaamse bedrijven en kennisinstellingen creëert. Meer dan ooit is ons referentiekader Europees. We actualiseren het wapenhandeldecreet en de toepassing ervan. We werken aan een efficiëntere controle op het eindgebruik van wapens en dual use-goederen en we herbevestigen het exportverbod van wapens naar Israël. Voor de bedrijven blijft ook een snelle doorlooptijd van de aanvragen voor uitvoervergunningen erg belangrijk."*

Dit sluit ook aan bij OD 1.9. van de beleidsnota 2024-2029: *"Vlaanderen draagt bij aan de bevordering van vrede en veiligheid door een transparante en efficiënte Vlaamse exportcontrole: "(...) We werken aan een efficiëntere controle*

op het eindgebruik van wapens en dual usegoederen en we herbevestigen het exportverbod van wapens naar Israël. (...)."

Het Defensieplan bevat ook de intentie om het Wapenhandeldecreet van 2012 te actualiseren in '1.2 Actualisatie Wapenhandeldecreet'.

We herzien het Vlaams Wapenhandeldecreet en de toepassing ervan. Als krachtlijnen hanteren we:

- De EU wordt hét referentiekader waarbij principes zoals 'no-gold plating', 'only-once' en 'level playing field' het uitgangspunt vormen.

- We werken aan een efficiëntere en effectievere controle op het eindgebruik van wapens en dual use-goederen en we herbevestigen het exportverbod van wapens naar Israël.

- Differentiatie in dossierbehandeling: de zwaarte van de procedure reflecteert de risicogevoeligheid en complexiteit van het dossier. Zo zal het exportvergunningenbeleid ten aanzien van EU-lidstaten sterk vereenvoudigd worden aangezien zij gebonden zijn door hetzelfde Europese kader dat juridisch afdwingbaar is. Zo dient bij uitvoer buiten de EU in dit kader o.a. nagegaan te worden of dit niet bijdraagt aan een gewapend conflict. Bovendien hangt dit alles samen met het nodige toezicht op de compliance van de bedrijven die gebruik maken van de flexibele systemen en het handhavingsbeleid.

- Een vereenvoudigd en duidelijk kader met een verlaagde administratieve last voor de bedrijven. We doen ook bredere aanpassingen om de pijnpunten in de regelgeving aangekaart door de bedrijven te remediëren. We vragen daarbij advies van de relevante stakeholders, zoals Agoria en het Vlaams Vredesinstituut.

- Er wordt rekening gehouden met de nationale veiligheidsbelangen en de specificiteit van de Vlaamse industrie.

Timing: De voorbereidingen van het regelgevend traject zijn reeds opgestart, met als doelstelling afronding eerste jaarhelft 2026."

Belangrijk in deze context is ook het luik 'Justitie en Handhaving' in het Regeerakkoord dat op p. 231 verwijst naar de verplichte toetreding tot het Vlaams Handhavingsplatform, met implicaties voor de toezichts- en strafbepalingen in het Wapenhandeldecreet.

Daarnaast bevat het standpunt van de Vlaamse Regering over het conflict Israël-Gaza van 2 september 2025 eveneens enkele relevante elementen.

B. Inhoud

Probleemstelling en omgevingsanalyse

1. Internationale context

Zoals ook blijkt uit de bovenvermelde documenten van de Vlaamse regering, is het Wapenhandeldecreet van 2012, dat in 2017 werd herzien, niet langer aangepast aan de gewijzigde geopolitieke context: de Russische inval in Oekraïne heeft het veiligheidslandschap fundamenteel veranderd en heeft geleid tot een hernieuwde interesse in defensie en (economische) veiligheid, en tot het besef van het belang van de strategische onafhankelijkheid van de Vlaamse defensie-industrie.

In dat kader winnen ook internationale samenwerkingsverbanden aan belang. Zowel Europese lidstaten als bevriende landen en bondgenoten buiten de EU nemen hieraan deel. Voorbeelden zijn de NAVO, evenals het OCCAR-samenwerkingsverband (Organisation Conjointe de Coopération en matière d'Armement) tussen België, het Verenigd Koninkrijk, Spanje, Duitsland, Frankrijk en Turkije. Binnen OCCAR werken deze landen samen aan de aanschaf, ingebruikname en het onderhoud van A400M-transportvliegtuigen. Vlaamse

bedrijven leveren via de Belgische deelname onderdelen voor deze vliegtuigen. Dit illustreert de concrete Vlaamse industriële betrokkenheid binnen dergelijke programma's. Omdat België in 2024 waarnemer werd bij het NGWS/FCAS-programma, ontstaan er nieuwe opportuniteiten voor Vlaamse bedrijven. Deze samenwerkingsverbanden vervullen ook een sleutelrol in de verwerving en het onderhoud van militair materiaal door de Belgische strijdkrachten, met het oog op nationale veiligheid en dat van bondgenoten. Het Wapenhandeldecreet van 2012 maakt weinig onderscheid tussen vergunningsaanvragen in het kader van dergelijke samenwerkingsverbanden en vergunningen voor export naar gevoelige bestemmingen. In dat licht groeit de nood aan een gelijk speelveld met partnerlanden op het vlak van exportcontrole en aan een voorspelbaar regelgevend kader.

2. Europese context

Een actualisatie van het Wapenhandeldecreet van 2012 dringt zich ook op omwille van de gewijzigde Europese context. Immers, een aantal richtlijnen, waaraan het decreet uitvoering gaf, zijn ondertussen vervangen door andere richtlijnen.

Zo is Richtlijn 91/477/EEG van de Raad van 18 juni 1991 inzake de controle op de verwerving en het voorhanden hebben van wapens vervangen door Richtlijn 2021/555 van het Europees Parlement en de Raad van 24 maart 2021 inzake de controle op de verwerving en het voorhanden hebben van wapens.

Zo ook bestaat Richtlijn 93/15/EEG van de Raad van 5 april 1993 betreffende de harmonisatie van de bepalingen inzake het in de handel brengen van en de controle op explosieven voor civiel gebruik, niet meer. Dit wordt voortaan geregeld door Richtlijn 2014/28/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 betreffende de harmonisatie van de wetgevingen van de lidstaten inzake het op de markt aanbieden van en de controle op explosieven voor civiel gebruik.

Daarnaast is er ook een nieuwe Verordening 2025/41 van het Europees Parlement en de Raad van 19 december 2024 betreffende maatregelen voor invoer, uitvoer en doorvoer van vuurwapens, essentiële onderdelen en munitie, tot uitvoering van artikel 10 van het Protocol van de Verenigde Naties tegen de illegale vervaardiging van en handel in vuurwapens, delen en onderdelen daarvan en munitie, tot aanvulling van het Verdrag van de Verenigde Naties tegen grensoverschrijdende georganiseerde misdaad. Deze komt op termijn in de plaats van verordening 258/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 14 maart 2012 tot uitvoering van artikel 10 van het Protocol van de Verenigde Naties tegen de illegale vervaardiging van en handel in vuurwapens, hun onderdelen, componenten en munitie, tot aanvulling van het Verdrag van de Verenigde Naties ter bestrijding van grensoverschrijdende georganiseerde misdaad (hierna: "VN-vuurwapenprotocol") en tot vaststelling van uitvoervergunningen voor vuurwapens, hun onderdelen, componenten en munitie en maatregelen betreffende de invoer en doorvoer ervan. Een aantal bepalingen van de nieuwe verordening zijn al van kracht, maar het grootste deel van de oude verordening is op dit ogenblik nog steeds geldig.

Verder moet er rekening gehouden worden met de wijzigingen in april 2025 aan het gemeenschappelijk standpunt 2008/944/GBVB, met bijzondere relevantie voor de toetsingscriteria in artikel 2.

Er werd ondertussen ook een nieuwe richtlijn van kracht, met name Richtlijn 2024/1226 betreffende de definitie van strafrechtelijke delicten en van sancties voor de schending van beperkende maatregelen van de Unie en tot wijziging van Richtlijn (EU) 2018/1673. Dit decreet zet enkele bepalingen van deze richtlijn om, in de mate dat het gaat over in-, uit- en doorvoer en overbrenging van strategische goederen binnen de contouren van het Wapenhandeldecreet.

Naast nieuwe regelgevende instrumenten zijn er ook concrete ontwikkelingen op Europees niveau. De Vlaamse Regering stelt een duidelijke toename vast van de intra-Europese defensiesamenwerking: overheden bundelen hun krachten om gezamenlijke defensiesystemen te ontwikkelen, defensiebedrijven werken in toenemende mate samen in grensoverschrijdende consortia, en de Europese Unie heeft een strategie uitgewerkt om de defensie-industrie te versterken en de samenwerking te bevorderen. Binnen deze context blijkt het Wapenhandeldecreet van 2012 onvoldoende te differentiëren in de risicobeoordeling en behandeling van vergunningsaanvragen voor transacties van militaire goederen in het kader van intra-Europese samenwerking, in vergelijking met export naar gevoelige landen buiten de EU.

De Europese Unie blijft belangrijke stappen zetten op het gebied van defensie, met initiatieven die directe gevolgen hebben voor de regelgeving en de strategische samenwerking tussen de lidstaten. In maart 2025 publiceerde de Europese Commissie het gemeenschappelijk Witboek voor Europese Defensie – Gereedheid. Dit document bevat duidelijke doelstellingen en mijlpalen om een verhoogde defensiegereedheid te realiseren. De *Readiness Roadmap*, voorgesteld op 16 oktober 2025, concretiseert deze ambities verder en biedt een operationeel kader voor de implementatie. Het Witboek vormt de basis voor het 'Defence Readiness Omnibus'-voorstel dat de Europese Commissie in juni 2025 aannam. Dit pakket bevat wetgevende en niet-wetgevende voorstellen die gericht zijn op het wegnemen en vereenvoudigen van juridische, administratieve en organisatorische belemmeringen binnen de EU. Het doel is om de ontwikkeling van defensiecapaciteiten en -infrastructuur te versnellen. Dit moet lidstaten en de industrie helpen om tegen 2030 het vereiste niveau van paraatheid te bereiken. Een belangrijk onderdeel van dit pakket is het voorstel van de Europese Commissie tot wijziging van richtlijn 2009/43/EG van het Europees Parlement en de Raad van 6 mei 2009 betreffende de vereenvoudiging van de voorwaarden voor de overdracht van defensiegerelateerde producten binnen de Gemeenschap. Deze wijziging moet de interne markt voor defensiegoederen versterken en de interoperabiliteit tussen lidstaten verbeteren. Daarnaast houdt het ontwerp van decreet reeds rekening met diverse bestaande en toekomstige Europese defensie-instrumenten, door de nodige bouwstenen te voorzien. Het gaat bijvoorbeeld over

- de European Defence Industry Programme (EDIP) Verordening, gebaseerd op de European Defence Industry Strategy (EDIS), die in 2023 werd aangekondigd en gericht is op het versterken en coördineren van de Europese defensie-industrie;
- andere financieringsmechanismen voor defensie zoals ASAP (Act in Support of Ammunition Production en de gelijknamige Verordening 2023/1525), ter ondersteuning van de munitiecapaciteit in Europa;
- EDIRPA en de Verordening 2023/2418 (European defence industry reinforcement through common procurement act) die gezamenlijke aankopen van defensiematerieel tussen lidstaten faciliteert; en
- de EDF-Verordening 2021/697 (European Defence Fund) over de creatie van het Europees Defensiefonds, dat samenwerking op het gebied van defensieonderzoek en -ontwikkeling stimuleert via gerichte EU-financiering.

3. Nationale en regionale context

De Vlaamse Regering stelt vast dat de handel in militaire goederen vanuit Vlaanderen toeneemt. Zowel de intra-Europese transacties als de uitvoer buiten de EU vertonen over de afgelopen vijf jaar een gestage stijging in het aantal vergunningen. Ook het aantal (nieuw) betrokken bedrijven en de totale handelswaarde nemen toe. Tegen de achtergrond van de gewijzigde geopolitieke context en de internationale en Europese ontwikkelingen, ligt het in de lijn der verwachtingen dat deze trend zich zal voortzetten.

Deze hernieuwde interesse in defensie heeft dan ook geleid tot de voorstelling van het Vlaams Defensieplan in april 2025, waar de voorziene regelgevende actualisering bij aansluit, zoals hierboven werd aangehaald. Zo wil de Vlaamse Regering inspelen op Europese en internationale kansen voor de Vlaamse defensie-industrie. De Vlaamse Regering wil er namelijk voor te zorgen dat Vlaamse bedrijven en kennisinstellingen op een vlotte manier kunnen deelnemen aan defensieprojecten, die de nationale veiligheid helpen te bevorderen en respect voor mensenrechten en het internationaal humanitair recht, helpen te beschermen.

Deze realiteit van toenemende militaire samenwerking, gekoppeld aan een effectieve en efficiënte, kwaliteitsvolle en zorgvuldige controle op eindgebruik, was eveneens het voorwerp van discussie op de consultatiedag (zie hierna onder C. Totstandkomingsprocedure).

Het Wapenhandeldecreet van 2012 wordt op dit moment als complex en weinig flexibel ervaren door de defensie-industrie. Het gaat hier en daar ook verder dan het Europese referentiekader en is op bepaalde punten strenger. Dat bemoeilijkt de ontwikkeling van de Vlaamse defensie-industrie en beperkt de deelname aan Europese en internationale projecten en samenwerkingsverbanden. Het beleid kiest ervoor bedrijven in deze sector te faciliteren, zoals uiteengezet in de bovenvermelde documenten van de Vlaamse Regering. Hierdoor groeit de nood aan een kwaliteitsvolle, duidelijke en werkbare regelgeving. Een effectieve en efficiënte exportcontrole die focust op reële dreigingen en een gelijk speelveld voor Vlaamse defensiebedrijven is daarbij essentieel. Binnen de krijtlijnen van de Europese regelgeving, wil Vlaanderen versnellen waar het kan, en bewaken waar het moet.

Ook dient de Vlaamse Regering de meest recente wijzigingen en herzieningen van Europese instrumenten sinds 2017, zoals hierboven uiteengezet, te implementeren. Uit de artikelsgewijze bespreking blijkt telkens (waar van toepassing) waar de vrije beleidsruimte ingeperkt wordt door de richtlijnen, verordeningen, het VN-Wapenhandelsverdrag en het gemeenschappelijk standpunt 2008/944/GBVB. De omzettingstabellen, gevoegd bij het ontwerp van decreet, geven dit meer in detail weer.

Daarnaast is het logisch om de verplichte toetreding tot het Vlaams Handhavingsplatform te koppelen aan de instap in het Kaderdecreet Vlaamse Handhaving (hierna: "KVH"). Dit decreet voorziet immers in dit platform om Vlaamse handhaving te digitaliseren en informatie eenvoudig te delen. Het KVH voorziet daarnaast in gestroomlijnde handhavingsregels op Vlaams niveau. Het bevat een standaardpakket met concrete procedures voor gerechtelijke en bestuurlijke handhaving op Vlaams niveau, naast een hoofdstuk met optionele bepalingen. Hierdoor kan de omvang van het handhavingsluik van de sectorale decreten beperkt worden gehouden, wat de leesbaarheid ervan ten goede komt.

Bij volledige van toepassingstelling van het KVH, moet de Vlaamse regelgeving enkel nog het volgende opnemen om te kunnen beschikken over een uitgebreid en gebruiksklaar handhavingssysteem:

- 1) de van toepassingstelling van het KVH, met eventuele punctuele uitsluitingen en afwijkingen;
- 2) de omschrijving van de verboden gedragingen, en de kwalificatie ervan als misdrijf, inbreuk of normschending;
- 3) de strafsancities voor de misdrijven, en (optioneel) de minima en maxima van de alternatieve bestuurlijke geldboete ingeval van bestuurlijke vervolging;
- 4) de minima en maxima van de exclusieve bestuurlijke geldboetes voor de inbreuken;
- 5) desgewenst de uitdrukkelijke keuze voor de toepassing van zogenaamde "opt-in"-instrumenten uit hoofdstuk 10;

6) de aanstellingsvoorwaarden voor de herstellinstanties, bevoegd voor het sectoraal decreet.

De instrumenten die worden beschreven in hoofdstuk 10 van het KVH zijn optioneel en worden alleen toegepast als hier expliciet voor wordt gekozen. Dit betekent dat deze instrumenten niet automatisch van kracht zijn. Er zijn twee redenen waarom een instrument als optioneel wordt aangemerkt: ofwel is het toepassingsgebied in de praktijk te beperkt om het standaardpakket te rechtvaardigen, ofwel vereist het instrument, op basis van artikel 10 van de Bijzondere Wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, een aparte motivering binnen de context van de betreffende Vlaamse regelgeving.

4. Belangrijkste aanpassingen

Gelet op bovenstaande overwegingen, tendensen en argumentatie is het huidig regelgevend kader dan ook toe aan vernieuwing en herziening. Het voorliggend ontwerp van decreet geeft hier uitvoering aan. In dit hoofdstuk worden de belangrijkste aanpassingen besproken.

Betere regelgeving

Een nieuw decreet, ter vervanging van het Wapenhandeldecreet van 2012, geeft de kans de leesbaarheid te vergroten door de indeling aan te pakken en formuleringen te vereenvoudigen. Meer duidelijkheid en leesbaarheid is immers één van de doelstellingen van deze actualisering. In het kader hiervan zijn alle bepalingen van toepassing op een welbepaalde categorie goederen, zoveel mogelijk samen gezet. Het Wapenhandeldecreet van 2012 bevat immers meerdere bepalingen, zoals bijvoorbeeld artikel 3, die defensiegerelateerde producten en civiele vuurwapens door elkaar behandelen.

Verder beoogt het ontwerp van decreet via een hernieuwde indeling ook duidelijk te maken dat exportcontrole verweven zit in het hele decreet, bij de verschillende stappen die een aanvrager doorloopt, gaande van de voorafgaande machtiging of het certificaat en de vergunningsaanvraag tot en met rapportering, toezicht en handhaving.

EU als het referentiekader

Daarnaast is het opzet om dicht bij het Europese kader te blijven en gold plating te vermijden. De positie van Vlaanderen binnen de EU is duidelijk gericht op harmonisering en het creëren van een gelijk speelveld. Conform het "only once"-principe bekijken we, op welke manier en met welke mechanismen we binnen het EU-systeem een legitieme handel in strategische goederen kunnen waarborgen, zonder daarbij de volledige controle los te laten of over te dragen. Vlaanderen ijvert al geruime tijd voor een dergelijke aanpak, waarbij samenwerking gestoeld is op drie pijlers: (1) EU-regelgeving, (2) gelijklopende nationale praktijken en (3) vergevorderde consultatiemechanismen bij concrete samenwerkingsprojecten om te vermijden dat nationale belangen worden geschaad.

Dit streven naar maximale afstemming op het Europese kader, sluit bovendien aan bij verschillende stemmen van de consultatiedag. Zo pleitten meerdere deelnemers uit diverse hoeken voor een sterker Europees kader voor exportcontrole. Een geharmoniseerde aanpak zou rechtszekerheid vergroten, administratieve lasten verlagen en bijdragen aan een gelijk speelveld binnen de EU. Er werd verwezen naar het belang van gezamenlijke besluitvorming, gedeelde informatie en duidelijke procedures bij gebrek aan consensus. Een belangrijk startpunt in het streven naar een sterker Europees kader is maximale erkenning geven aan het

bestaande kader, en dit wordt als dusdanig weerspiegeld in het ontwerp van decreet.

De alignering met het Europese kader betekent vooreerst het uitvoeren van de meest recente richtlijnen, het doen respecteren van de directe werking van de relevante (nieuwe) verordeningen en voldoende ruimte laten voor de implementatie van toekomstige Europese (defensie-)instrumenten.

Het streven om gold plating te vermijden, komt in het bijzonder naar voren in de bepalingen rond de toetsingscriteria in artikel 2 van het gemeenschappelijk standpunt 2008/944/GBVB. Waar artikelen 26 en 28 van het Wapenhandeldecreet van 2012 op bepaalde punten verder gingen dan de toenmalige Europese voorschriften, sluit dit ontwerp van decreet rechtstreeks aan bij de formulering in het gemeenschappelijk standpunt, zoals ook in vele andere EU-landen het geval is. De hedendaagse Europese voorschriften sluiten immers in sterke mate aan op de toetsingscriteria van artikelen 26 en 28 van het Wapenhandeldecreet van 2012. Deze rechtstreekse verwijzing verzekert dat, bij een eventuele toekomstige aanpassing van de Europese criteria, steeds het meest actuele kader toegepast wordt.

Daarnaast past dit ontwerp van decreet de formulering over algemene vergunningen voor de overbrenging van defensiegerelateerde producten aan. De toepasselijke Europese richtlijn 2009/43 voorziet namelijk geen exhaustieve lijst van de soorten algemene vergunning, en laat aan lidstaten de ruimte om ook andere algemene vergunningen te voorzien. Het ontwerp van decreet maakt hier dan ook gebruik van en interpreteert deze lijst niet langer als dwingend en beperkend.

Een ander voorbeeld van het hanteren van de EU als het referentiekader, is dat niet langer een kennisgeving vereist is voor de overbrenging naar het Vlaamse Gewest van gevoelige goederen en goederen die een directe bedreiging voor de openbare orde of veiligheid vormen zoals opgelijst door de Vlaamse Regering. Deze aanpassing volgt uit een streven naar verdere harmonisering met het Europese kader, waarbij zorgvuldig is gekeken naar de Europese vereisten. Bovendien vertrekt het vanuit het vertrouwen dat de EER-lidstaat of Zwitserland als land van afzending de transactie aan de nodige vergunningsverplichtingen heeft onderworpen, wat tevens beantwoordt aan het "only once"-principe. Door deze wijziging wordt aangesloten bij de Europese regelgeving, zonder afbreuk te doen aan de doelstellingen op het vlak van veiligheid en toezicht. De Vlaamse Regering blijft uiteraard inzetten op een doeltreffende controle en bescherming van de openbare orde, binnen de grenzen die door de Europese bepalingen worden voorzien. Zo wordt de vergunningsplicht voor invoer van gevoelige goederen en opgelijste goederen die een directe bedreiging voor de openbare orde of veiligheid wel behouden.

Verder wordt, m.b.t. de open vergunning voor civiele vuurwapens, munitie en onderdelen, de mogelijkheid niet weerhouden die de Vlaamse Regering in het Wapenhandeldecreet van 2012 heeft om de uitvoer van vrij verkrijgbare vuurwapens onder de Wapenwet van 8 juni 2006 (hierna "Wapenwet") toch onder een vergunningsplicht te brengen. Dit gaat immers verder dan wat het Europese kader vereist. Op die manier streeft de Vlaamse Regering ernaar om enerzijds gold plating tegen te gaan en anderzijds zoveel mogelijk met de federale Wapenwet te aligneren ten voordele van duidelijkheid en rechtszekerheid voor de gebruikers.

Dit ontwerp van decreet behoudt de vrijstelling voor overbrengingen voor de Benelux-landen. Ze kan echter worden opgeheven door de Vlaamse Regering op basis van een gecoördineerde beslissing van de Benelux-landen. Hierover werd reeds overleg gevoerd tussen het Benelux-secretariaat en vertegenwoordigers van de vergunningsautoriteiten van Nederland, Luxemburg, het Waals Gewest en het

Brussels Hoofdstedelijk Gewest. In het gewijzigd vergunningskader van dit ontwerp van decreet worden reeds de nodige maatregelen getroffen om dit op te vangen, nl. via de uitzonderingen op de vergunningsplicht, alsook de invoering van een nieuw type algemene vergunning.

Administratieve vereenvoudiging

Vervolgens is een belangrijk opzet het verlagen van de administratieve lasten en de regeldruk, zonder in te boeten op de nagestreefde doelstellingen, alsook het bieden van meer rechtszekerheid. De bepalingen rond de vergunningen, voorafgaande machtigingen, certificaten en andere instrumenten werden, met het oog hierop, tegen het licht gehouden en waar mogelijk, aangepast of niet hernomen. Hierbij werd in het bijzonder rekening gehouden met de resultaten van de regeldruktoets (zie hieronder onder C. Totstandkomingsprocedure). Dit komt in de tekst als volgt naar voren:

- beperking van het aantal instrumenten door schrapping van het voorlopig advies en de schriftelijke bevestiging. Deze hebben immers een beperkte meerwaarde en dragen bij aan de versnippering van het administratieve landschap. We kiezen bewust voor minder, maar duidelijkere en laagdrempeligere instrumenten zoals de indicatieve inlichting. De dienst Controle Strategische Goederen van de Vlaamse overheid (hierna “DCSG”) zal verdere outreach naar de industrie en (andere) belanghebbenden versterken;
- schrapping van de verplichte kennisgeving bij overbrenging van bepaalde types goederen naar het Vlaamse Gewest, zorgt, naast alignering met het EU-kader en conform het “only once”-principe, ook voor een verminderd administratief versnipperd landschap en meer rechtszekerheid;
- vervanging van de vrijstellingsmogelijkheid door een automatische vrijstelling van vergunning voor bepaalde overbrengingen (zie artikel 13);
- de systematische 3-jarige evaluatie gekoppeld aan een onbepaalde geldigheidsduur van voorafgaande machtigingen wordt afgeschaft en vervangen door een beperkte geldigheidsduur van 3 jaar. Dit draagt bij aan duidelijkheid en rechtszekerheid voor de industrie over de termijn van heraanvraag, en vereenvoudigt tegelijkertijd het beheer voor de Vlaamse overheid. (zie artikel 9);
- meer afstemming tussen het certificaat en de voorafgaande machtiging (zie artikel 9 en 10);
- met het oog op alignering met de federale Wapenwet en het Europese kader zoals hierboven reeds aangehaald, wordt de mogelijkheid voor de Vlaamse Regering geschrapt m.b.t. de open vergunning voor civiele vuurwapens, munitie en onderdelen, om vrij verkrijgbare vuurwapens onder de Wapenwet toch onder exportvergunningsplicht te stellen (artikelen 37 en 40);
- opheffing van de verplichting voor vergunningshouders om de originele vergunning na afloop van de geldigheidstermijn terug aan de bevoegde dienst te bezorgen. Dit is vervangen door de verplichting om deze bij te houden en op vraag gedurende een welbepaalde bewaartermijn voor te kunnen leggen (artikel 54).

Differentiatie in dossierbehandeling

Het ontwerp van decreet voorziet bovendien in een meer gedifferentieerde dossierbehandeling. Dit vertrekt vanuit het principe van administratieve vereenvoudiging en is eveneens gebaseerd op de aanbevelingen van de regeldruktoets en de input van de belanghebbenden tijdens de consultatiedag. Bij laag risico is voorzien in een flexibel vergunningensysteem, terwijl bij hoog risico een strikt vergunningensysteem van toepassing is. Een differentiatie is opportuun omdat niet alle transacties gepaard gaan met dezelfde risico's. Een gelijke behandeling leidt in dat geval tot een administratieve last bij dossiers die minder

gevoelig zijn. De differentiatie betekent dat de focus verlegd wordt naar reële dreigingen. Dit draagt bij aan een gelijk speelveld voor de Vlaamse industrie en aan een grotere uniformiteit van het Europese exportbeleid. Het laat voor de minder gevoelige operaties ook een snellere doorlooptijd toe. Zo bevatte het Wapenhandeldecreet van 2012 al enige basis voor differentiatie o.a. in behandeling van verschillende transacties met betrouwbare landen, zoals lidstaten van EER of Zwitserland en bepaalde derde landen die lid zijn van de NAVO en/of het Wassenaar Arrangement. Het ontwerp van decreet bouwt verder op deze parameters van differentiatie, om dergelijke lage risico transacties via een flexibel vergunningensysteem te controleren, en machtigt net zoals in 2012 de Vlaamse Regering om de landen te bepalen. Ook wordt er rekening gehouden met de toeleveringsketens van financierings- en samenwerkingsprogramma's op zowel Europees als internationaal niveau waar de Vlaamse defensie-industrie aan meewerkt (EDF, EDIP, A400M, FCAS, enz.) en met overwegingen van nationale veiligheid. Voor gevoelige transacties blijft weliswaar een strikt systeem van toepassing.

Dit vertaalt zich in de tekst als volgt:

- een voorafgaande machtiging is niet meer stelselmatig vereist, door gebruikers van individuele vergunningen vrij te stellen, aangezien de procedure voor de aanvraag van deze vergunningen dit reeds ondervangt. Er worden bovendien enkele concrete transacties uitgezonderd van de vereiste van voorafgaande machtiging (zie artikel 9);
- de lijst van instanties aan dewelke de Vlaamse Regering advies kan vragen in het kader van de voorafgaande machtiging wordt uitgebreid tot het ministerie van Defensie en de FOD Economie, om rekening te kunnen houden met parallelle procedures en machtigingen bij deze instanties, conform het "only once"-principe (zie artikel 9);
- de uitzonderingen op de vergunningsplicht bij overbrenging worden uitgebreid tot overbrengingen noodzakelijk voor de uitvoering van EU-samenwerkingsprogramma's tussen lidstaten van de EER of Zwitserland, respectievelijk voor de uitvoering van een Europees of internationaal intergouvernementeel samenwerkingsprogramma waar België aan deelneemt tussen lidstaten van de EER of Zwitserland en bepaalde lidstaten van de NAVO of bepaalde landen die deelnemen aan het Wassenaar Arrangement. Daarbij wordt de machtiging gegeven aan de Vlaamse Regering om deze selectie van landen te bepalen en wordt in bepaalde gevallen voorzien in een schorsingsmogelijkheid van de vrijstellingen (zie artikel 13);
- het aantal types algemene vergunningen voor overbrenging is uitgebreid, en een algemene vergunning is voortaan ook mogelijk voor bepaalde uitvoertransacties waarbij betrouwbare landen betrokken zijn, met bijgevolg een lagere gevoeligheid. Daarbij wordt de Vlaamse Regering gemachtigd om deze landen te bepalen (zie artikel 14);
- de gecombineerde vergunning voor uitvoer en invoer wordt, wegens beperkt gebruik en meerwaarde, afgeschaft en vervangen door de voor overbrenging reeds bestaande globale vergunning (zie artikelen 15 en 22);
- er wordt gewerkt met een getrappt systeem van vergunningen: waar van toepassing en redelijk, dienen aanvragers van een vergunning in beginsel pas een globale vergunning aan te vragen als een algemene vergunning niet mogelijk is, en in beginsel pas een individuele vergunning aan te vragen als een globale vergunning niet mogelijk is. Dit getrappt systeem houdt zodus geen verplichting inzake het type vergunningsaanvraag in (zie artikelen 15 en 16);
- uitzonderingen op de vergunningsplicht bij doorvoer met overlading of herlading, en het behoud van de principiële vrijstelling van vergunningsplicht bij doorvoer zonder overlading of herlading, weliswaar in

tandem met een doelgerichte *ad hoc* vergunningsplicht in functie van het risico en gevoeligheid van de transactie (zie artikelen 17 en 41);

- ingeval van een gedeelde bevoegdheid tussen verschillende Gewesten: als er doorvoervergunningen toegekend zijn door andere Gewesten, dan wel een beslissing is genomen dat er geen vergunning vereist is, moet er geen opeenvolgende vergunningsaanvraag bij Vlaanderen worden ingediend, conform het "only once"-principe (zie de artikelen 17 en 41);
- introductie van een nieuw verbod op het opleggen van beperkingen en voorwaarden bij overbrenging van onderdelen (zie artikel 30);
- wat betreft civiele vuurwapens, moeten gebruikers van een open vergunning niet meer rapporteren (zie artikel 54). Via de kennisgevingen die ze moeten doen is er voldoende controle. Een extra rapportering vragen is een inbreuk op het "only-once"-principe.

Deze aanpassingen zullen de administratieve last bij vergunningsaanvragers en de DCSG verlagen, en een snellere doorlooptijd bieden voor minder gevoelige transacties.

Het is mogelijk deze versoepelingen in te voeren zonder in te boeten op de effectiviteit van de controle. De voorziene versoepelingen gaan namelijk om minder gevoelige transacties of om situaties waar er al een uitgebreide controle voorzien is.

Efficiëntere en effectievere controle op eindgebruik

Voor de controle op het eindgebruik zijn bepaalde mechanismen behouden uit het Wapenhandeldecreet van 2012, al dan niet verder uitgebreid en versterkt. Andere mechanismen zijn dan weer nieuw. Volgende mechanismen zijn voorzien in dit ontwerp:

- een nieuwe invulling van de vangnetprocedure voor de uit- en doorvoer van in principe niet gecontroleerde defensiegerelateerde producten, die beter is aangepast aan de hedendaagse realiteit en risico's (in het bijzonder door in te kunnen spelen op concrete transacties) en samengaat met de voorziene flexibilisering van het vergunningskader (zie artikelen 13 en 17);
- een blijvende screening van de betrouwbaarheid van de aanvrager, in het bijzonder door doorlichting van het intern nalevingsprogramma in het kader van voorafgaande machtigingen, certificaten, algemene en globale vergunningen. Bij de voorafgaande machtiging wordt ook de moraliteit gescreend (zie artikelen 9, 10, 14 en 15);
- een blijvende mogelijkheid voor de Vlaamse Regering om ook voor aanvragers van individuele vergunningen, principieel uitgezonderd van de voorafgaande machtigingsplicht in het ontwerp van decreet, een moraliteitsonderzoek uit te voeren (zie artikel 9);
- de expliciet verankerde decretale grond om een voorafgaande machtiging te weigeren als het intern nalevingsprogramma als onvoldoende ingeschat wordt (zie artikel 9);
- de nieuwe vereiste dat, net zoals bij het certificaat, houders van een voorafgaande machtiging de Vlaamse Regering op de hoogte moeten brengen van bepaalde gebeurtenissen die zich voordoen na toekenning van de machtiging (zie artikel 9);
- een verhoogde check bij de registratie voor algemene vergunningen door te voorzien dat, waar relevant, bijkomende documenten of verklaringen kunnen opgevraagd worden bij de aanvragers van de registratie om te bewijzen dat ze onder de voorwaarden vallen (zie artikel 14);
- de verankering van een decretale grond om de registratie van een algemene vergunning te weigeren als de aanvrager niet voldoet aan de vooropgestelde voorwaarden, inclusief als het intern nalevingsprogramma als onvoldoende ingeschat wordt (zie artikel 14);

- de beperking van de algemene uitvoervergunningen tot betrouwbare bestemmingen met bijgevolg een lage gevoeligheid (zie artikel 14);
- de uitsluiting van het gebruik van bepaalde algemene vergunningen voor de overbrenging en/of uitvoer van gevoelige goederen vanuit een risico-overweging (zie artikel 14);
- de verplichting om bij wijziging van doel of bestemming, dit mee te delen aan de Vlaamse Regering. Dit geldt voortaan ook voor algemene vergunningen (zie artikel 27);
- de expliciete verankering van de *ad hoc* vergunningsplicht in bepaalde gevallen voor zowel doorvoer met als zonder overlading of herlading (zie de artikelen 17 en 41);
- verdere alignering met het taalgebruik van het VN-Wapenhandelsverdrag voor de gevallen van de *ad hoc* vergunningsplicht in bepaalde gevallen van doorvoer (zie de artikelen 17 en 41);
- verhoging van de kennisvereiste voor doorvoerders bij de *ad hoc* vergunningsplicht (zie de artikelen 17 en 41);
- wat betreft militaire goederen, de uitbreiding van de verplichting voor door- en uitvoer tot ook invoer en overbrenging, om alle informatie mee te delen over de eindgebruiker en het eindgebruik van de goederen en dit tot op het moment van de beslissing, bij een globale of individuele vergunningsaanvraag (zie artikel 27) en gelijkaardig voor civiele vuurwapens, munitie en onderdelen (zie artikel 46);
- Vlaanderen blijft de toetsing van de criteria van het gemeenschappelijk standpunt 2008/944/GBVB doen op de laatst gekende eindgebruiker, en geeft deze controle principieel niet af aan andere lidstaten (zie artikel 18);
- het behoud van de meldingsplicht van weigeringen binnen de EU, ten voordele van het waarborgen van een gelijk speelveld (zie artikel 19);
- het behoud en de verfijning van de mogelijkheid tot het opleggen van voorwaarden en beperkingen bij de aflevering van een vergunning voor militaire goederen (zie artikel 30);
- het behoud van de mogelijkheid tot schorsing, intrekking en beperking van vergunningen, voorafgaande machtigingen en certificaten (zie artikel 51),
- het behoud van het instrument van de algemene beperkende maatregel (zie artikel 52);
- de rapporteringsplichten en -termijnen worden behouden (zie artikel 54). In het bijzonder voor civiele vuurwapens, munitie en essentiële onderdelen bevestigden belanghebbenden de logische geldigheidsduur van 1 jaar in relatie tot de bezitstitel van de provinciale wapendienst te willen behouden;
- de instap in het KVVH, met het oog op harmonisering van de handhavingsregels voor verschillende Vlaamse agentschappen en departementen, inclusief verduidelijking en uitbreiding van de bevoegdheden ten opzichte van het Wapenhandeldecreet van 2012 (zie artikel 57);
- tegenover het flexibelere vergunningskader, staan hogere straffen en sancties bij de vaststelling van misdrijven dan in het huidige decreet, in het bijzonder voor inbreuken op beperkende maatregelen van de EU, VN en OVSE. Vernieuwend is dat het ontwerp van decreet zowel verzachtende als verzwarende omstandigheden introduceert, op basis van de richtlijn 2024/1226 over EU beperkende maatregelen, zodat zowel de rechterlijke macht bij strafrechtelijke vervolging, als de beboetingsinstantie bij bestuurlijke opvolging voldoende ruimte krijgen voor differentiatie (zie artikelen 59, 60 en 61).

Instap Kaderdecreet Vlaamse Handhaving en Strafwetboek

Dit ontwerp van decreet strekt tot slot tot de volledige implementatie van het KVVH in het kader van de controle op de in-, uit-, doorvoer en overbrenging van militaire goederen, civiele vuurwapens, essentiële onderdelen en munitie. Het ontwerp van

decreet streeft ernaar het aantal afwijkingen op het KVH zo beperkt mogelijk te houden om zo de stroomlijning die het KVH beoogt maximaal te respecteren. Er wordt op twee punten afgeweken van het KVH. Ten eerste wordt, in afwijking van artikel 2, 3°, van het KVH, duidt de Vlaamse Regering de beboetingsinstantie aan (zie artikel 58). Ten tweede wordt in aanvulling van artikel 29 en 30 van het KVH voorzien in een bijkomende sanctie, nl. het activiteitenverbod (zie artikelen 59 en 60). De verdere uitwerking van zowel het KVH als de overgebleven handhabingsbepalingen in dit ontwerp wordt gereserveerd voor het bijhorende uitvoeringsbesluit.

Met dit ontwerp worden ten slotte ook de noodzakelijke wijzigingen doorgevoerd om in te stappen in de nieuwe strafniveaus van het Strafwetboek (hierna: Sw.). Daartoe worden met name de straffen 'omgezet' naar de strafniveaus in het Sw.

Implementatie

In het kader van deze actualisering, wordt ook het besluit van de Vlaamse Regering van 20 juli 2012 tot uitvoering van het Wapenhandeldecreet van 15 juni 2012 (hierna "Wapenhandelbesluit") herwerkt. De bedoeling is dat het samen met dit nieuwe Wapenhandeldecreet in werking treedt.

Voor vergunningen, machtigingen en certificaten, uitgereikt in het kader van het Wapenhandeldecreet van 2012 wordt in art. 64 in een overgangsregeling voorzien.

Al staan de procedures van het KVH niet zo ver af van de huidige handhabingspraktijk van het Wapenhandeldecreet van 2012, toch moet aan de betrokken inspectiedienst voldoende tijd worden gelaten om zich het nieuwe kader eigen te maken, zich hierop te organiseren, en de nodige aanpassingen door te voeren in het eigen dossierbehandelingssysteem. Er wordt gekozen voor een inwerkingtreding op een door de Vlaamse Regering te bepalen datum, gelijktijdig met de inwerkingtreding van het ontwerp van decreet.

C. Totstandkomingsprocedure

1. Voorbereidend proces

De DCSG voerde een interne evaluatie uit van de huidige regelgeving en verzamelde hierbij relevante informatie, waaronder de relevante Europese verordeningen en richtlijnen, beste praktijken in andere EU-lidstaten en geleerde lessen uit het herzieningsproces in 2017. Zo pleegde het bilateraal overleg met Nederland, Duitsland en Zweden, en werden de posities van andere lidstaten verzameld via Europese platformen, dan wel via hun respectievelijke nationale regelgeving.

Met het oog op administratieve lastenverlaging en het verminderen van de complexiteit van de regelgeving, voerde het Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken van de Vlaamse overheid (hierna "DKBUZA") vervolgens een gerichte regeldruktoets uit, om de regeldruk van het Wapenhandeldecreet van 2012 in kaart te brengen. Dit gebeurde in het kader van het regeringsbreed project 'Regelrecht', in samenwerking met het Interuniversitair Centrum voor Wetgeving. Zo werden mogelijke alternatieve oplossingspistes verkend om onnodige regeldruk in een nieuw decreet te vermijden. Als onderdeel van deze regeldruktoets organiseerde de DCSG een bevraging bij de Vlaamse industrie en kennisinstellingen die rechtstreeks in aanraking komen met de praktische toepassing van het Wapenhandeldecreet van 2012. Deze leverden waardevolle input aan, met verschillende concrete aanbevelingen die verder zijn verwerkt in de artikelsgewijze besprekingen waar relevant.

Om een voldoende breed draagvlak voor een nieuw decreet te creëren, organiseerde het DKBZA in juni 2025 daarnaast een gericht consultatieproces van belanghebbenden uit verschillende hoeken van de samenleving. Op 12 juni 2025 richtte de consultatiedag zich op defensiegerelateerde producten, die uiteenviel in twee werkgroepen: controle op eindgebruik enerzijds, en doorvoer anderzijds. Voorafgaandelijk maakte DKBZA richtvragen over aan de deelnemers om voldoende voorbereiding toe te laten. Volgende belanghebbenden werden uitgenodigd:

- 11.11.11, die de uitnodiging heeft aanvaard;
- Agoria Vlaanderen, die de uitnodiging heeft aanvaard;
- Amnesty International vzw;
- Flanders Aerospace Group (FLAG), die de uitnodiging heeft aanvaard;
- Belgian Security & Defence Industry (BSDI), die werd vertegenwoordigd door Agoria en FLAG;
- Belgische Scheepsvaartvereniging, die de uitnodiging heeft aanvaard;
- Fedustria, die de uitnodiging heeft aanvaard;
- FOD Financiën - Algemene Administratie van de Douane en Accijnzen, die de uitnodiging heeft aanvaard;
- International Peace Information Service, die de uitnodiging heeft aanvaard;
- Pax Christi Vlaanderen, die de uitnodiging heeft aanvaard;
- Port of Antwerp-Bruges, die de uitnodiging heeft aanvaard;
- Rode Kruis-Vlaanderen, die de uitnodiging heeft aanvaard;
- SERV, die de uitnodiging heeft aanvaard;
- UNIZO;
- Vlaams Vredesinstituut, die de uitnodiging heeft aanvaard;
- VLIR, die de uitnodiging heeft aanvaard via vertegenwoordiging door de Universiteit Antwerpen;
- VOKA, die de uitnodiging heeft aanvaard;
- Vredesactie, die de uitnodiging heeft aanvaard;
- Vzw Aan de Ijzer, die de uitnodiging heeft aanvaard.

Op 17 juni 2025 richtte de consultatiedag zich op civiele vuurwapens, onderdelen en munitie. Ook hier stuurde DKBZA voorafgaandelijk richtvragen naar de deelnemers om voorbereiding toe te laten. Volgende belanghebbenden werden uitgenodigd:

- Belgische Vereniging van Wapenverzamelaars (BVVW);
- Fros Multisport Vlaanderen;
- Hubertus Vereniging Vlaanderen vzw (HVV), die de uitnodiging heeft aanvaard;
- Jagersliga;
- SERV;
- Vlaamse Schietsportkoepel;
- Vlaams Vredesinstituut;
- Wapenunie, die de uitnodiging heeft aanvaard.

Daarnaast werden de relevante overheidsinstanties via de gebruikelijke platformen en kanalen ingelicht over de geplande actualisering, samen met een uitnodiging tot schriftelijke input.

De input ontvangen van belanghebbenden en overheidspartners, samen met de uitkomsten van de regeldruktoets, en in het bijzonder de resultaten van de bevraging van de Vlaamse industrie, heeft als belangrijke basis gediend voor het opstellen van dit ontwerp van decreet. Enerzijds bevestigde het dat de door de DCSG geïdentificeerde noden daadwerkelijk overeenkomen met de feitelijke behoeften van de belanghebbenden. Daarnaast leverde het waardevolle suggesties op voor verbetering en bracht het resterende lacunes in de problematiek aan het licht.

2. Vorige beslissingen en adviezen

Het voorontwerp van decreet werd aangepast aan het wetgevingsadvies nr 2025/436 gegeven op 31 oktober 2025.

Bespreking van het SERV-advies

De SERV gaf op 2 februari 2026 advies over het voorontwerp van decreet. De SERV kwam tot een verdeeld advies. Enerzijds verwelkomen UNIZO en Voka het voorontwerp van decreet in het licht van de gewijzigde geopolitieke context, het Vlaams Defensieplan, de noodzaak tot versterking van de Europese defensiecapaciteit en het faciliteren van de deelname van Vlaamse bedrijven aan internationale samenwerkingsverbanden inzake defensie. Anderzijds maken Verso, ACV, ABVV en ACLVB een aantal opmerkingen en suggesties. Hieronder wordt ingegaan op de opmerkingen die aanleiding geven tot bijkomende duiding.

1. Wat de toets aan de criteria van het gemeenschappelijk standpunt 2008/944/GBVB betreft, merken Voka en UNIZO op dat artikel 20 ook voor de globale of individuele overbrengingsvergunning een toetsing aan deze criteria introduceert, als geweten is dat het eindgebruik van de goederen zich uiteindelijk niet in EER-landen of Zwitserland zal situeren. Slechts ingeval dat er een duidelijke bedreiging bestaat dat de goederen in kwestie een andere bestemming krijgen dan aangegeven of dat de goederen een bedreiging vormen voor de openbare orde of veiligheid, kan de Vlaamse regering een overbrengingsvergunning weigeren zonder toetsing aan de criteria.

Antwoord van de Vlaamse Regering:

De vaststelling van Voka en UNIZO dat deze toets met dit voorontwerp van decreet geïntroduceerd wordt, is fout. Artikel 20 van het Wapenhandeldecreet van 2012 voorziet ook al dat er toetsing gebeurt aan de criteria van het gemeenschappelijk standpunt 2008/944/GBVB bij globale en individuele vergunningen voor overbrenging waarvan geweten is dat het eindgebruik van de goederen plaatsvindt buiten de EER of Zwitserland. Het voorontwerp introduceert in artikel 20 geen nieuwe regel.

2. Volgens Voka en UNIZO vormt de uitbreiding van de verplichting tot invoer en overbrenging vanuit het Vlaamse Gewest, en niet alleen voor overbrenging vanuit het Vlaamse Gewest, uit- en doorvoer, om bij een globale of individuele vergunningsaanvraag alle beschikbare informatie over de eindgebruiker en het eindgebruik mee te delen tot op het moment van de beslissing, een duidelijke verstrenging van het bestaande kader. Deze verplichting gaat volgens hen verder dan wat noodzakelijk is en legt bijkomende administratieve lasten op die heel wat werk vergen om conform te worden geacht. Voka en UNIZO besluiten dat deze uitbreiding de indruk wekt dat de controlesystemen van andere Europese lidstaten onvoldoende worden vertrouwd, wat moeilijk te rijmen valt met de afspraken binnen de Europese Unie inzake wederzijds vertrouwen en collectieve verantwoordelijkheid in het kader van de gemeenschappelijke defensie. Om de collectieve verdediging geloofwaardig en effectief te kunnen uitvoeren, is het essentieel dat deze Europese afspraken ook worden weerspiegeld in de regelgeving en dat wetgeving bijdraagt aan, in plaats van afbreuk doet aan, een coherente en gezamenlijke Europese defensiebenadering.

Antwoord van de Vlaamse Regering:

De uitbreiding van de verplichting is volgens de Vlaamse Regering niet disproportioneel. Enerzijds houdt dit geen verregaande administratieve last in, gezien het gaat over informatie over het eindgebruik en de eindgebruiker waarover

een bedrijf logischerwijze zou moeten beschikken voor zijn eigen interne administratie. Na toekenning van de vergunning voor invoer of overbrenging naar het Vlaamse Gewest, geldt deze informatieplicht bovendien niet meer, gezien wederuitvoer aan een eigen uitgaande vergunningsplicht onderworpen zou zijn. Anderzijds ligt de finaliteit van de controle op de overbrenging naar het Vlaamse Gewest en de invoer van defensiegerelateerde producten en ordehandhavingsmateriaal in de bescherming van de openbare orde en veiligheid. In dat verband benadrukt de Vlaamse Regering dat Vlaanderen, in tegenstelling tot wat Voka en UNIZO suggereren, via het voorontwerp net een verhoogd vertrouwen introduceert ten aanzien van de andere Europese lidstaten. Het voorontwerp beperkt immers de vergunningsplicht bij overbrenging naar het Vlaamse Gewest tot defensiegerelateerde producten en ordehandhavingsmateriaal als het gebruik, de productie, de ontwikkeling of de overbrenging ervan verboden zijn volgens internationale verplichtingen en verbintenissen van het Vlaamse Gewest en België. Het opvragen van alle informatie waarover de aanvrager beschikt over dit type goederen, is verdedigbaar vanwege het hoog risicoprofiel van deze goederen.

3. Verso, ACV, ABB en ACLVB vragen expliciet het volgende te vermelden: *"De regelgeving moet geval per geval verzekeren dat een internationale wapentransfer niet wordt toegestaan als er een substantieel risico bestaat dat de wapens zullen worden gebruikt om ernstige schendingen van mensenrechten of van het internationaal humanitair recht te plegen of te faciliteren."*

Antwoord van de Vlaamse Regering:

De aanbeveling is op zeer algemene wijze geformuleerd. Het is dan ook niet mogelijk om exhaustief en concreet hierop in te gaan, naast wat reeds toegelicht is in de memorie van toelichting. De Vlaamse Regering wenst echter volgende punten onder de aandacht te brengen aangaande de versoepelingen voor EU-landen: allereerst voorziet artikel 20 dat bij een globale of individuele overbrengingsvergunning, waarbij vaststaat dat het eindgebruik zal plaatsvinden buiten de EER of Zwitserland, in principe een toetsing aan de criteria van het gemeenschappelijke standpunt 2008/944/GBVB, vereist is. Het tweede criterium houdt een toetsing in aan de eerbiediging van de mensenrechten en het internationaal humanitair recht door het land van eindgebruik. Dit volgt de regel dat Vlaanderen de toetsing aan de criteria van het gemeenschappelijk standpunt 2008/944/GBVB doet op de laatst gekende eindgebruiker, en dit principieel niet afgeeft aan andere lidstaten.

Wat betreft de algemene overbrengingsvergunningen, volgt de voorziene uitbreiding de Europese ontwikkelingen omtrent de EU richtlijn 2009/43. Vanzelfsprekend gaat versoepeling hand in hand met verhoogde naleving en toezicht: verschillende mechanismen van controle op eindgebruik blijven behouden, en worden waar nodig aangescherpt. Zo moeten bedrijven beschikken over een adequaat intern nalevingsprogramma om gebruik te maken van een algemene vergunning. Bovendien geldt er een verhoogde controle op het moment van registratie en kan de registratie expliciet geweigerd worden. Verder kan de Vlaamse Regering, conform artikel 31, §1 van het voorontwerp, bijkomende beperkingen en voorwaarden koppelen aan het gebruik van alle types vergunningen, inclusief op eindgebruik en wederuitvoer of uitvoer na overbrenging. Daarnaast blijft er een zeer frequente rapporteringsplicht behouden (halfjaarlijks) die toelaat om snel te in te grijpen indien er inbreuken plaatsvinden.

Daarnaast gelden artikel 31 en hoofdstuk 4, afdeling 3 van het voorontwerp onverminderd voor alle type vergunningen, wat het voor de Vlaamse Regering mogelijk maakt om, via bijvoorbeeld het opleggen van beperkingen en voorwaarden aan het gebruik van een algemene vergunning, de effectieve

handhaving van de algemene beperkende maatregelen en de algemene beleidslijnen van de Vlaamse Regering en de bevoegde minister te waarborgen.

Ook buiten de context van het Wapenhandeldecreet, blijft Vlaanderen een sterke pleitbezorger voor gezamenlijke afspraken over exportcontrole in het kader van EU-programma's waarbij het de verplichte toetsing aan het Gemeenschappelijk Standpunt bij uitvoer, inclusief na overbrenging vanuit een andere lidstaat, benadrukt.

4. Verso, ACV, ABVV en ACLVB geven aan moeite te hebben met de volgende passage uit artikel 20: *"De Vlaamse Regering kan beslissen om de aanvraag van een overbrengingsvergunning niet te toetsen aan de criteria, vermeld in artikel 2 van het gemeenschappelijk standpunt 2008/944/GBVB, als de transactie geen duidelijke bedreiging vormt voor mensenrechten, vrede, veiligheid en stabiliteit."*. Ze stellen in dit kader de volgende vragen: Wat is een "duidelijke bedreiging"? Hoe verschilt een "duidelijke bedreiging" van een "substantieel risico"? Hoe wordt het verschil met een "onduidelijke bedreiging" vastgesteld? Waaraan wordt dit getoetst? Ook het woord "transactie" lijkt ongelukkig gekozen wegens beperkend.

Antwoord van de Vlaamse Regering:

De Vlaamse Regering wijst allereerst op artikel 4.6 van EU-richtlijn 2009/43, dat de mogelijkheid voor lidstaten voorziet om voorwaarden of uitvoerbeperkingen (beperkingen op het eindgebruik van de goederen of op uitvoer na overbrenging) en/of waarborgen voor het eindgebruik te verbinden aan algemene, globale en individuele overbrengingsvergunningen, op basis van de risico's die de overbrenging met zich meebrengt voor mensenrechten, vrede, veiligheid en stabiliteit. Wanneer het eindgebruik al vaststaat, heeft een uitvoerbeperking geen zin als de uitvoer in zijn geheel voor het Vlaamse Gewest niet aanvaardbaar is op basis van de toets vermeld in artikel 18. Om die redenen kiest Vlaanderen ervoor deze mogelijkheid voorzien door de richtlijn in te vullen als een principiële toetsing van overbrengingen met gekende uitvoer aan dezelfde criteria voor directe uitvoer, met behoud van de mogelijkheid om voorwaarden of uitvoerbeperkingen, dan wel waarborgen voor het eindgebruik op te vragen. De Vlaamse Regering vult deze mogelijkheid echter op gedifferentieerde wijze in, zodat overbrengingen met gekende uitvoer die preliminair geen duidelijke bedreiging vormen voor de mensenrechten, vrede, veiligheid en stabiliteit, en die dus lage risicotransacties zijn, niet aan deze principiële toetsing moeten worden onderworpen, rekening houdend met o.a. de aard van de goederen, het land van eindgebruik en de betrokken partijen, zoals beschreven in de memorie van toelichting.

Uit de volgende definitie van het woord transactie in artikel 4, 28°, van het decreet blijkt duidelijk dat de term net niet beperkend is: "transactie: in-, uit- en doorvoer en overbrenging; (...)". Daarentegen heeft het artikel alleen betrekking op 'overbrengingen vanuit het Vlaamse Gewest' met gekend eindgebruik buiten de EER of Zwitserland en is het gebruik van het woord 'transactie' hier in feite niet van toepassing, gezien de ruime definitie van dit begrip. De Vlaamse Regering zal de bewoording dan ook aanpassen in het voorontwerp van decreet.

De keuze van de bewoording 'duidelijke' is gestoeld op de bewoording gebruikt in de rest van het artikel, waar wordt gesproken over een 'duidelijk risico'. Gezien de rest van het artikel ook al bestaat in het decreet van 2012 en de Vlaamse overheid deze termen al langer verankerd heeft in haar werkwijze, is gekozen om deze terminologie te behouden in het nieuwe derde lid. Woorden die niet gedefinieerd zijn, moeten in hun gebruikelijke betekenis gelezen worden.

De keuze van de bewoording 'bedreiging' komt eveneens meermaals voor in andere leden van het artikel, die al in het decreet van 2012 bestaan. Wat het

verschil betreft in betekenis tussen 'bedreiging' en 'risico', geldt het volgende: een [bedreiging](#) is concrete informatie of een actuele intentie dat er iets misgaat, terwijl een [risico](#) de algemene kans (waarschijnlijkheid) en impact is dat er ooit iets misgaat. In die zin beantwoordt 'bedreiging' beter aan de bekommernissen van de sociale partners, gezien het pas is, als er concrete informatie is, dat er geen toetsing moet gebeuren aan de criteria.

5. Vervolgens klagen Verso, ACV, ABVV en ACLVB het uitbreiden van de gevallen waarvoor geen vergunning vereist is, in artikel 13, aan. Zij stellen dat dit ongezien is in de EU en onverenigbaar met de verplichtingen onder het VN-Wapenhandelsverdrag. Zij menen dat de algemene en globale vergunningen ruimschoots volstaan om een versoepelde intra-Europese samenwerking toe te laten. Onder dezelfde opmerking, wijzen ze de Vlaamse Regering tevens op een beslissing van het Grondwettelijk Hof van december 2025 dat stelde dat de Vlaamse bepalingen die voorzien in een absolute uitzonderingsgrond op de openbaarheid van bestuur voor informatie inzake de in-, uit-, doorvoer en overbrenging van defensiegerelateerde producten ongrondwettelijk zijn. Zij vragen daarentegen sterker waarborgen in het decreet met betrekking tot transparantie en toegang tot informatie.

Antwoord van de Vlaamse Regering:

Alleen het punt 5° en 6° van het derde lid van artikel 13, voeren een nieuwe vrijstelling in. Ze handelen over overbrengingen in het kader van EU-samenwerkingsprogramma's, respectievelijk Europese en internationaal intergouvernementele samenwerkingsprogramma's waar België partij bij is. Deze vrijstellingen zijn voorzien onder de EU-richtlijn 2009/43 en volgen ook de laatste ontwikkelingen in het kader van de 'Defence Readiness Omnibus'. De vrijstellingen zijn dus maximaal gestoeld op de EU-regelgeving en houden geen schending van het VN-Wapenhandelsverdrag in.

Verder voorziet het voorontwerp van het decreet in dezelfde uitgebreide jaarlijkse en maandelijkse rapporteringsvereisten aan het Vlaams Parlement als het huidige decreet. Met deze rapporteringsverplichtingen gaat Vlaanderen verder in frequentie en detailniveau dan andere Europese lidstaten inzake transparantie en parlementaire betrokkenheid.

Wat het arrest van het Grondwettelijk Hof betreft, merkt de Vlaamse Regering op dat de beperking op de openbaarmaking van documenten in het kader van dit decreet, niet absoluut is, waardoor tegemoet gekomen wordt aan de beslissing van het Grondwettelijk Hof.

6. Verso, ACV, ABVV en ACLVB gaan voorts in op de versoepeling van het vergunningsstelsel door voor uitvoer naar NAVO-lidstaten en landen die lid zijn van het Wassenaar Arrangement, de algemene en globale vergunningen hier ook voor open te stellen. Zij bevelen aan de versoepelde vergunningsstelsels alleen te voorzien voor overbrengingen.

Antwoord van de Vlaamse Regering:

De Vlaamse Regering verduidelijkt allereerst dat de globale vergunning, die in het huidige Wapenhandeldecreeet alleen bestaat voor overbrenging, de gecombineerde vergunning vervangt. Gecombineerde vergunningen werden in de praktijk weinig gebruikt. Het waren vergunningen voor de uitvoer van bepaalde militaire goederen naar een of meer welbepaalde bestemmingen in eenzelfde land. De globale vergunning is inderdaad ruimer, gezien het kan gaan over bestemmingen in meerdere landen. Zo kunnen er meerdere transacties op eenzelfde vergunning gebundeld worden. Het zorgt dan ook voor een administratieve vereenvoudiging ten opzichte van de individuele vergunningen. Globale vergunningen worden bij

aanvraag grondig gescreend, en vereisen een adequaat intern nalevingsprogramma.

De Vlaamse Regering benadrukt verder dat het voorontwerp niet voorziet in algemene uitvoervergunningen naar andere NAVO-landen. De algemene vergunningen blijven steeds gekoppeld aan concrete transacties en beperkt tot een aantal landen die lid zijn van de NAVO of deelnemen aan het Wassenaar Arrangement. De Vlaamse Regering zal bij besluit een gedifferentieerde lijst opstellen van de betrokken landen. Ook bij algemene vergunningen is er *a priori* en *a posteriori* controle en toezicht op het eindgebruik, en wordt de *a priori* controle in het voorontwerp versterkt (zie antwoord op opmerking 3). Ook voorziet de Vlaamse Regering in een jaarlijkse evaluatie van de bestemmingen en bestemmingen voor de uitvoervergunningen, met mogelijkheid tot uitsluiting van bepaalde bestemmingen en bestemmingen.

De uitbreiding van algemene vergunningen naar uitvoer, sluit aan bij de keuze om voor transacties met een laag risico, flexibelere vergunningen te voorzien. In de praktijk winnen internationale samenwerkingsverbanden aan belang. Zowel Europese lidstaten als bevriende landen en bondgenoten buiten de EU nemen hieraan deel. Het sluit daarmee ook aan bij de nood aan versterkte defensiesamenwerking en de vastgestelde realiteit van een groeiende defensie-opportunititeit voor Vlaamse bedrijven binnen een proportioneel en risico-gebaseerd kader.

7. In het kader van de vorige opmerking merken ze ook op dat er geen bepaling in het decreet is opgenomen met criteria voor het opmaken van de lijst van de NAVO- of Wassenaar-landen, noch is er een evaluatie of toetsing voorzien voor deze lijst.

Antwoord van de Vlaamse Regering:

Het Wapenhandeldecreet van 2012 bevatte al een basis voor differentiatie o.a. in de behandeling van verschillende transacties met betrouwbare landen, zoals lidstaten van EER of Zwitserland en bepaalde derde landen die lid zijn van de NAVO en/of het Wassenaar Arrangement. Het voorontwerp van decreet bouwt verder op deze parameters van differentiatie, om dergelijke lage risico transacties via een flexibel vergunningensysteem te controleren, en machtigt zoals hogervermeld, net zoals in 2012 de Vlaamse Regering om de landen te bepalen.

8. Verso, ACV, ABVV en ACLVB vinden het vreemd dat er geen beperking aangaande eindgebruik voorzien is voor uitvoer, zoals artikel 14, §2, dit wel voorziet voor overbrenging en overwegen in dat verband dat "[...] *de huidige praktijk aangaande het 'vaststaan van het eindgebruik' neerkomt op niet verder kijken dan de volgende industriële eindgebruiker.*"

Antwoord van de Vlaamse Regering:

Uitvoer impliceert een transactie naar een land buiten de EER of Zwitserland en dus een eindgebruik buiten de EER of Zwitserland. Uitvoer via algemene vergunning is sowieso beperkt tot de gevallen expliciet vermeld onder artikel 14, §1. Daarnaast zijn er verschillende algemene overbrengingsvergunningen, die talrijker zijn dan het aantal algemene uitvoervergunningen. Artikel 14, §2 spitst zich toe op de algemene overbrengingsvergunningen en verbiedt daar het gebruik van een algemene overbrengingsvergunning als geweten is dat een uitvoer volgt op de overbrenging, behalve in bepaalde gevallen. Het gaat praktisch bijvoorbeeld om een houder van een algemene vergunning die defensiegerelateerde goederen overbrengt voor integratie en verdere verwerking binnen een of meerdere lidstaten van de EER of Zwitserland als tussenschakel(s), en met finaal operationeel

eindgebruik van een samengesteld eindproduct door een gekende eindgebruiker buiten de EER of Zwitserland.

De in artikel 14, §2, opgesomde gevallen, zijn logischerwijze ook de gevallen, die voor uitvoer voorzien zijn in §1 van datzelfde artikel 14. Daarnaast blijven de uitzonderingen die in het huidige Wapenhandelbesluit al voorzien zijn, bestaan. Ze werden wel overgeheveld naar het ontwerp omdat dit geen toekomstige regel is, die kan geregeld worden via besluit. Ook kan de Vlaamse Regering voor elk type vergunning, inclusief de algemene uitvoervergunningen, voorwaarden en beperkingen opleggen conform artikel 31 §1 van het voorontwerp. De Vlaamse Regering meent dan ook dat er geen redenen zijn om het voorontwerp op dit punt aan te passen.

Wat de controle op het eindgebruik betreft, wordt de aandacht erop gevestigd dat de informatieverplichtingen voor aanvragers die reeds waren voorzien in het Wapenhandeldecreet van 2012 in het decreet verankerd worden, en waar mogelijk, nog verder aangescherpt. Zo voorziet het decreet met name in een absolute verplichting voor de aanvrager om alle informatie mee te delen over de eindgebruiker en het eindgebruik, ook na het toekennen van de vergunning.

Deze informatieverplichting zorgt ervoor dat het toezicht op het gebruik van goederen op een bestemming ook doorloopt na de toekenning van de vergunning. Het ontwerp van decreet breidt de voorziene verplichting uit naar algemene vergunningen, naast individuele en globale vergunningen, ter verhoging van de controle op het eindgebruik.

9. Verso, ACV, ABVV en ACLVB merken vervolgens op dat de algemene vergunning niet langer beperkt is tot overbrenging, maar nu ook mogelijk wordt voor uitvoer. Ze vragen of hier geen tegenstrijdigheid is, gezien in §2 van artikel 14 staat dat de algemene vergunning niet gebruikt kan worden voor definitieve overbrenging, als vaststaat dat het eindgebruik plaatsvindt buiten de EER of Zwitserland.

Antwoord van de Vlaamse Regering:

De in §2 opgesomde gevallen, waarin een uitvoer na overbrenging toch toegelaten is via een algemene overbrengingsvergunning, beantwoorden logischerwijze aan de gevallen, voorzien in §1 van datzelfde artikel voor algemene vergunningen voor uitvoer, naast de uitzonderingen die in het huidige Wapenhandelbesluit al voorzien zijn en, zoals hierboven vermeld, naar het ontwerp werden overgeheveld. De Vlaamse Regering meent dus ook hier dat er geen aanpassing van de regelgeving vereist is.

10. Verso, ACV, ABVV en ACLVB wijzen er op dat bij doorvoer de vergunningsplicht niet meer geldt voor bevriende landen (enkel nog ad hoc). Ze bevelen aan de vergunningsplicht te behouden voor alle gevallen.

Antwoord van de Vlaamse Regering:

Het voorontwerp bouwt voor doorvoer verder op het bestaande kader, en verfijnt dit waar nodig: de doorvoer zonder overlading of herlading is in principe niet vergunningsplichtig, tenzij ingeval van bepaalde risico's, waaronder (mogelijk) gebruik voor genocide, misdaden tegen de mensheid en oorlogsmisdaden. De bewoording van dit risico in het bijzonder is verder aangescherpt conform de bewoording van het Wapenhandelsverdrag. Daarnaast blijft de doorvoer met overlading of herlading in principe vergunningsplichtig, mits enkele vrijstellingen. Ook voor deze vrijstellingen geldt de ad-hoc-vergunningsplicht bij identificatie van dezelfde risico's als bij doorvoer zonder overlading of herlading. De vrijstelling voor bevriende landen is voorzien vanuit de overweging dat dit relatief ongevoelige

transacties zijn. Het gaat hier om betrouwbare landen, die vaak behoren tot een zelfde relevant samenwerkingsverband. Daarom wordt deze doorvoer als laag risico ingeschat, die niet aan een zelfde controle onderworpen moet worden als risicovolle transacties.

11. Verso, ACV, ABVV en ACLVB vragen om de definitie van 'essentiële onderdelen' aan te scherpen, zodat niet alleen onderdelen van vuurwapens gevat worden.

Antwoord van de Vlaamse Regering:

De Vlaamse Regering verduidelijkt dat de definitie van 'essentieel onderdeel' in artikel 4, punt 10° van het voorontwerp alleen betrekking heeft op vuurwapens in de zin van verordening (EU) 2025/41 van het Europees Parlement en de Raad van 19 december 2024 betreffende maatregelen voor de invoer, uitvoer en doorvoer van vuurwapens, essentiële onderdelen en munitie. Het deelt daarmee niet dezelfde betekenis met het begrip 'niet-essentiële onderdelen' van militaire goederen, waarvan sprake is in artikel 14 en 31 van het voortontwerp. Voor de verduidelijking, en als tegemoetkoming aan de suggestie van de sociale partners, zal de definitie van 'niet-essentiële onderdelen' in het Wapenhandelbesluit van 2012 worden geïntegreerd in het voorontwerp van decreet.

12. Verso, ACV, ABVV en ACLVB pleiten ervoor een 'human rights due diligence' bindend te maken voor alle soorten vergunningen en kenbaar te maken bij bedrijven.

Antwoord van de Vlaamse Regering:

Het moet allereerst duidelijk zijn dat de verwachting ten aanzien van bedrijven om de gepaste zorgvuldigheid omtrent mensenrechten ("human rights due diligence") toe te passen, het zuivere exportcontrolekader overstijgt, en relevantie heeft voor al hun marketingactiviteiten, gedurende elke fase van hun (handels)relatie met (potentiële) klanten.

Wat betreft exportcontrole en vanwege de mogelijke gevolgen van strategische goederen op de mensenrechten, zit human rights due diligence al volgens de huidige richtlijnen verweven in de vereiste van een adequaat intern nalevingsprogramma, noodzakelijk om een voorafgaande machtiging te verkrijgen, evenals om gebruik te kunnen maken van de globale en algemene vergunningen. Om een dergelijk nalevingsprogramma te ontwikkelen, implementeren en optimaliseren, heeft de dienst Controle Strategische Goederen een gids met handvaten ontwikkeld voor exporteurs, gestoeld op Europese aanbevelingen. Die is gepubliceerd op de website van de dienst en de dienst informeert (mogelijke) exporteurs in Vlaanderen hierover actief.

Wat betreft individuele vergunningen, omvat criterium 2 van het gemeenschappelijk standpunt 2008/944, GBVB een verplichte toetsing van vergunningsaanvragen voor door- en uitvoer aan de mensenrechten. Deze zullen geweigerd worden bij een risico op ernstige schendingen. Voor overbrenging kan de Vlaamse wetgever niet verder gaan dan Richtlijn 2009/43/EG, die als doel heeft de regels en procedures te vereenvoudigen die van toepassing zijn op de intracommunautaire overdracht van defensiegerelateerde producten, ten einde de behoorlijke werking van de interne markt te waarborgen (zie artikel 1.1 van de richtlijn). Bij gekende uitvoer na overbrenging, blijft artikel 20 van het voorontwerp weliswaar van toepassing (zie hierboven).

13. Verso, ACV, ABVV en ACLVB stellen ten slotte een expliciete vermelding te missen dat, als er omstandigheden wijzigen, een herevaluatie van lopende vergunningen verplicht is. Het voorontwerp spreekt nu alleen over schorsingen.

Het VN-Wapenhandelverdrag beveelt in artikel 7 aan om een herevaluatie op te nemen.

Antwoord van de Vlaamse Regering:

De Vlaamse Regering verwijst enerzijds naar artikel 52 van het voorontwerp op basis waarvan afgeleverde vergunningen, voorafgaande machtiging en certificaten, kunnen worden geschorst, ingetrokken op beperkt worden, o.a. bij wijziging van omstandigheden met een belangrijk effect op de toets, vermeld in artikel 18, 20, 25, 27, 43, §1 en §2, en artikel 44, als van toepassing. Anderzijds biedt artikel 53 de grond voor de Vlaamse Regering om een algemene beperkende maatregel aan te nemen op basis waarvan ze bepaalde vergunningsaanvragen moet weigeren. Geen van deze artikels bevat een grond om de voorwaarden van lopende vergunningen op basis van nieuw verkregen relevante informatie te wijzigen. De vraag van de sociale partners is daarmee gegrond en het voorontwerp wordt in deze zin aangepast.

Bespreking van het VTC-advies

De VTC bracht op 13 februari 2026 advies 2026/020 uit over het voorontwerp van decreet.

1. De VTC merkt allereerst op dat ze geen opmerkingen heeft bij de rechtvaardigingsgrond voor de verwerking, met name een taak van algemeen belang. Ze vraagt bij de verwijzing naar punt e) van de AVG wel te verduidelijken welke taak van algemeen belang of openbaar gezag bedoeld wordt en suggereert hierbij 'dossierbeheer'.

Antwoord van de Vlaamse Regering:

Het voorontwerp wordt in deze zin aangepast.

2. Omdat de verwerking ook strafrechtelijke gegevens betreft, wijst de VTC erop dat er op dat vlak strengere beveiligingsmaatregelen nodig zijn. Daarbij vraagt ze onder andere de categorieën van personen aan te wijzen die de persoonsgegevens kunnen raadplegen en deze lijst ter beschikking te houden van de bevoegde toezichthoudende autoriteit voor gegevensbescherming en om ervoor te zorgen dat de aangewezen personen het vertrouwelijk karakter van de gegevens in acht nemen. De VTC vraagt in dit kader ook in de memorie van toelichting te verduidelijken op welke uitzonderingsgrond van de AVG de Vlaamse Regering zich beroept voor de verwerking van strafrechtelijke gegevens.

Antwoord van de Vlaamse Regering:

De gevraagde lijst van aangewezen personen voor de verwerking van strafrechtelijke gegevens zal ter beschikking gehouden worden voor de VTC, zoals gevraagd. Wat de gevraagde vertrouwelijkheid betreft, wijst de Vlaamse Regering erop dat dit al geregeld is in het Vlaams Personeelsstatuut. Daarnaast wordt memorie van toelichting aangepast, zoals gevraagd door de VTC.

3. De bevoegde dienst en de bevoegde minister zijn in het ontwerp aangeduid als verwerkingsverantwoordelijken. De VTC vraagt de minister en de dienst specifiek te benoemen.

Antwoord van de Vlaamse Regering:

Het is niet aan de wetgevende macht om de bevoegde minister en bevoegde dienst aan te duiden. Dergelijke aanduiding hoort dus niet op decretaal niveau te gebeuren. Deze zullen aangeduid worden in het uitvoeringsbesluit.

4. De VTC vraagt een gegevensbeschermingseffectbeoordeling uit te voeren, gezien het volgens haar gaat om een systematische uitwisseling tussen meerdere verwerkingsverantwoordelijken van bijzondere categorieën van persoonsgegevens, in de zin van artikel 9 van de AVG en van persoonsgegevens met betrekking tot strafrechtelijke veroordelingen of strafbare feiten in de zin van artikel 10 van de AVG.

Antwoord van de Vlaamse Regering:

De aard van de uitgewisselde gegevens verschilt niet met de aard van de gegevens, die in het kader van het Wapenhandeldecreet van 2012 uitgewisseld werden. Er zal evenwel een GBE uitgevoerd worden, zoals gevraagd door de VTC.

5. De VTC vraagt vervolgens om de 'bevoegde internationale en buitenlandse autoriteiten', met wie persoonsgegevens uitgewisseld kunnen worden, nader te omschrijven of daartoe delegatie te geven aan de Vlaamse Regering.

Antwoord van de Vlaamse Regering:

De verduidelijking wordt in het ontwerp opgenomen.

6. De VTC wijst verder op de noodzaak van het afsluiten van protocollen als persoonsgegevens meegedeeld worden aan andere overheden en wijst ook op de vereiste van een machtiging als het rijksregisternummer gebruikt wordt.

Antwoord van de Vlaamse Regering:

Uiteraard zal de Vlaamse Regering er voor zorgen dat al deze formaliteiten vervuld zijn.

7. De VTC merkt op dat de bewaartermijn in het ontwerp niet is vastgelegd, om vervolgens toch vast te stellen dat op dit punt verwezen wordt naar artikel III.87, paragraaf 1/1, van het Bestuursdecreet van 7 december 2018. De VTC maakt voorbehoud bij de gepastheid van deze termijnen en vraagt een verantwoording hiervan in de memorie van toelichting.

Antwoord van de Vlaamse Regering:

In artikel III.87, paragraaf 1/1, van het Bestuursdecreet, staat bij elke bewaartermijn 'tenzij anders bepaald'. Het is dus de afwijking van de termijn in het Bestuursdecreet die gemotiveerd moet worden en niet het volgen van de termijn in het Bestuursdecreet.

8. De VTC vraagt de Vlaamse Regering om maatregelen te nemen met betrekking tot de juistheid van de gegevens.

Antwoord van de Vlaamse Regering:

De opmerking van de VTC volgt uit artikel 5.1, d) van de AVG: "*Persoonsgegevens moeten (...) d) juist zijn en zo nodig worden geactualiseerd; alle redelijke maatregelen moeten worden genomen om de persoonsgegevens die, gelet op de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt, onjuist zijn, onverwijld te wissen of te rectificeren („juistheid”); (...)*"

Het verzekeren van de juistheid van de gegevens is de verantwoordelijkheid van de verwerkingsverantwoordelijke, en dit op basis van artikel 24 van de AVG. In dit kader is de verwerkingsverantwoordelijke dus sowieso verplicht de gepaste maatregelen te nemen.

9. De VTC herinnert er ook aan dat de verwerkingsverantwoordelijke maatregelen moet nemen om ervoor te zorgen dat de betrokkene de in de artikelen 13 en 14 van de AVG bedoelde informatie en de in de artikelen 15 tot en met 22 en artikel 34 van de AVG bedoelde communicatie in verband met de verwerking in een beknopte, transparante, begrijpelijke en gemakkelijk toegankelijke vorm en in een duidelijk en eenvoudige taal ontvangt.

Daarom beveelt de VTC aan om het ontwerp aan te vullen met de verplichting deze vermeldingen op te nemen.

Antwoord van de Vlaamse Regering:

De Vlaamse Regering meent dat er op dit punt geen wijziging aan het voorontwerp nodig is. De vereiste van een transparante communicatie zit immers al vervat in de verordening zelf, waarvoor een overschrijfverbod geldt. De uitwerking ervan gebeurt in de praktijk via de website, het loket of de documenten in het kader van de vergunningsprocedure.

10. De VTC meent vervolgens dat in artikel 57 van het ontwerp duidelijker moet bepaald worden dat het om een relatieve uitzonderingsgrond gaat.

Antwoord van de Vlaamse Regering:

Artikel 57 gaat niet over de verwerking van persoonsgegevens, maar over openbaarheid van bestuur en het behoort dus niet tot de bevoegdheid van de VTC om hier uitspraak over te doen.

11. Tot slot brengt de VTC in haar advies het belang van beveiligingsmaatregelen in herinnering.

Antwoord van de Vlaamse Regering:

De VTC verwijst voor deze opmerking naar artikel 32 van de AVG. Gezien het een verordening betreft, heeft dit artikel rechtstreekse werking. Daarom is er op dit punt geen wijziging van het voorontwerp nodig.

Bespreking van het advies van de Raad van State

De Raad van State bracht op 10 april 2026 advies 79.022/1 uit over het voorontwerp van decreet.

Het advies bevat de volgende opmerkingen:

1. De Raad van State merkt allereerst op onder punt 10.2 dat waakzaamheid geboden is bij de uitvoering van verordeningen 258/2012 en 2025/41. Bij wijze van voorbeeld halen ze artikel 33 aan van het voorontwerp dat een verbod op transacties van 'civiele vuurwapens, essentiële onderdelen en munitie' omvat, terwijl artikel 34 bepaalt in welke gevallen een transactie van dergelijk materieel toch is toegelaten. Volgens de definitie van 'transacties' in artikel 4, eerste lid, 29°, omvat dit ook 'invoer' en 'uitvoer'. Het valt niet uit te sluiten dat het voorontwerp onder het toepassingsgebied van beide verordeningen valt die de weigeringsgronden voor respectievelijk in- en uitvoervergunningen regelen.

Antwoord van de Vlaamse Regering:

Het is artikel 33, §2, dat bepaalt dat transacties toch toegelaten zijn, ondanks het verbod van §1, als het is voor toegelaten doeleinden. Artikel 34 regelt niet wanneer een transactie toch toegelaten is, maar stelt extra voorwaarden in alvorens een transactie toegelaten is. In bijkomende orde kan er ook nog op gewezen worden dat de artikelen in verordening 2025/41 die de weigeringsgronden formuleren voor invoer, met name artikel 10.2 voor invoer en artikel 25 voor uitvoer, nog niet in werking zijn. Artikel 46 van deze verordening bepaalt dat deze artikelen pas in werking treden op 12 februari 2029.

2. De Raad van State vraagt om een verwijzing naar de relevante klokkenluidersbepalingen in het Bestuursdecreet, in de concordantietabel met verordening 2025/41 als uitgangspunt, op te nemen.

Antwoord van de Vlaamse Regering:

Er werd gevolg gegeven aan deze opmerking.

3. De Raad van State merkt in punt 10.4 op dat het voorontwerp wel degelijk een (gedeeltelijke) omzetting vormt van richtlijn (EU) 2024/1226 betreffende de definitie van strafrechtelijke delicten en van sancties voor de schending van beperkende maatregelen van de Unie en tot wijziging van richtlijn (EU) 2018/1673, en niet louter een uitvoering. Bijgevolg moet de richtlijn toegevoegd worden aan de lijst met richtlijnen in artikel 3 en dient voor deze richtlijn een omzettingstabel opgemaakt te worden

Antwoord van de Vlaamse Regering:

De richtlijn is toegevoegd aan artikel 3 en een omzettingstabel van deze richtlijn is opgemaakt.

4. In punt 11.2 van het advies, merkt de Raad van State op dat de stellers van het voorontwerp erover moeten waken dat door de uitbreiding van de werkingssfeer van de regels inzake overbrenging van militaire goederen tot overdrachten naar Zwitserland niet op ontoelaatbare wijze geraakt wordt aan de Europese in- en uitvoerregelingen die in voorkomend geval gelden voor transacties van producten (in ruime zin) tussen lidstaten en Zwitserland.

Antwoord van de Vlaamse Regering:

Wat de overeenstemming met de Europese in- en uitvoerregelingen betreft die gelden voor transacties van producten, wijst de Vlaamse Regering op de [Overeenkomst tussen de Europese Economische Gemeenschap en Zwitserland](#) en [Verordening \(EEG\) nr. 2840/72 houdende sluiting van een overeenkomst tussen de Europese Economische Gemeenschap en Zwitserland](#). Deze beogen o.a. de afschaffing van:

- a) invoerrechten of heffingen van gelijke werking op invoer en uitvoer;
 - b) kwantitatieve in- en uitvoerbeperkingen of maatregelen van gelijke werking.
- Nieuwe douanerechten/heffingen of kwantitatieve beperkingen zijn verboden. Hierbij kan elke partij een verbod of een beperking van invoer, uitvoer of doorvoer van goederen invoeren op grond van een aantal redenen, waaronder:
- a) de volksgezondheid;
 - b) de openbare orde of de openbare veiligheid;
 - c) de bescherming van het leven of de gezondheid van personen en dieren of het behoud van planten.

Dit zijn redenen waar de Europese regelgeving ook rekening mee houdt, zoals bv. in art 4.9 van richtlijn 2009/43: "De lidstaten kunnen een door henzelf afgegeven

overdrachtsvergunning op elk moment intrekken, schorsen of het gebruik ervan beperken ter bescherming van hun wezenlijke veiligheidsbelangen, of om redenen van openbare orde of openbare veiligheid, of omdat de bepalingen en voorwaarden van de overdrachtsvergunning niet in acht genomen worden.”

De Vlaamse Regering ziet dan ook geen tegenstrijdigheid hiermee, door transacties naar Zwitserland gelijk te stellen met ‘overbrenging’.

5. De beperking van werkingssfeer van de artikelen 10, tweede lid, 7°, 14, §6, 19, eerste en tweede lid en 35, §2, eerste lid, tot lidstaten van de EU, is, merkt de Raad van State in punt 11.3 op, gesteund op operationele overwegingen. De ontworpen regeling wordt best toekomstbestendig geherformuleerd.

Antwoord van de Vlaamse Regering:

De artikelen in kwestie werden aangepast, zodat in de toekomst de werkingssfeer uitgebreid kan worden naar de hele EER en Zwitserland.

6. De Raad van State merkt ook op in punt 11.3 dat in zoverre de werkingssfeer van richtlijn 2009/43 via de EER-overeenkomst wordt uitgebreid tot Noorwegen, IJsland en Liechtenstein de beperking tot ‘lidstaten van de EU’ neerkomt op een onvolledige omzetting van deze richtlijn. Zo moet nagegaan worden of de verwijzing naar de EU in artikel 10, eerste lid, 2°, en artikel 10, tweede lid, 7°, correct is.

Antwoord van de Vlaamse Regering:

In de artikelen 10, eerste lid, 2° en 10, tweede lid, 7°, werd EU vervangen door EER, in navolging van de opmerking van de Raad van State.

7. In punt 11.4.2 en 11.4.3, merkt de Raad van State op dat uit publiek beschikbare bronnen blijkt dat Liechtenstein evengoed Europese Vuurwapenpassen uitgereikt, gesteund op artikel 2.1 van het besluit van de Raad van 7 maart 2011 ‘betreffende de sluiting namens de Europese Unie van het Protocol tussen de Europese Unie, de Europese Gemeenschap en de Zwitserse Bondsstaat inzake de wijze waarop Zwitserland wordt betrokken bij de uitvoering, de toepassing en de ontwikkeling van het Schengenacquis betreffende de afschaffing van controles aan de binnengrenzen en het verkeer van personen dit protocol’, gelezen in samenhang met bijlage B van de Overeenkomst van 26 oktober 2004 ‘tussen de Europese Unie, de Europese Gemeenschap en de Zwitserse Bondsstaat inzake de wijze waarop Zwitserland wordt betrokken bij de uitvoering, de toepassing en de ontwikkeling van het Schengenacquis’. Het feit dat de federale regelgeving (vooralsnog) niet toelaat dat Europese Vuurwapenpassen uitgereikt worden met het oog op overbrenging naar Liechtenstein is geen voldoende reden om Liechtenstein structureel uit te sluiten van de uitzonderingsregeling, voorzien in artikel 37, §1, eerste lid van het voorontwerp. Indien het in de praktijk niet mogelijk blijkt momenteel om een Europese vuurwapenpas te verkrijgen voor overbrenging naar Liechtenstein, vormt dit een uitvoeringsprobleem binnen, de federale overheid. Het toepassingsgebied van artikel 37, §1, eerste lid, van het voorontwerp moet derhalve uitgebreid te worden tot Liechtenstein. In navolging daarvan moet ook de specifieke op maat van Liechtenstein geschreven regeling in artikel 40 van het voorontwerp aangepast worden.

Antwoord van de Vlaamse Regering:

De artikelen 37, §1, eerste lid en 40 werden aangepast aan de opmerking van de Raad van State.

8. In opmerking 12.2 vraagt de Raad van State om een geüpdate versie van de door de gemachtigde aangehaalde passage uit de memorie van toelichting bij het Wapenhandeldecreet van 2012 integraal te hernemen in de memorie van toelichting bij artikel 4, eerste lid, 5°, , daar waar deze nog verwijst naar bepalingen uit richtlijn 91/477/EEG, die ondertussen vervangen is door richtlijn 2021/555.

Antwoord van de Vlaamse Regering:

De memorie van toelichting werd aangepast, zoals voorgesteld door de Raad van State.

9. De Raad van State vraagt de uitsluiting van 'vuurwapens voor paramilitair gebruik' in het begrip 'civiel vuurwapen' aan een bijkomend onderzoek te onderwerpen. De vraag rijst immers in dit kader of dit niet de omzetting van richtlijn 2021/555 en van de verordeningen 258/2012 en 2025/41 in het gedrang brengt omdat een vergelijkbare uitsluiting niet voorzien is in deze richtlijn.

Antwoord van de Vlaamse Regering:

Op basis van de opmerking van de Raad van State wordt de term 'paramilitair' weggelaten, des te meer omdat dit geen wettelijk gedefinieerde term is.

10. In opmerking 12.6 stelt de Raad van State dat de zinsnede 'vastgesteld door de Raad op 24 februari 2025, waarop het Gemeenschappelijk Standpunt 2008/944/GVBV van de Raad tot vaststelling van gemeenschappelijke voorschriften voor de controle op uitvoer van militaire goederen en technologie van toepassing is' in de definitie van 'defensiegerelateerde producten' geschrapt moet worden omdat dit reeds vervat zit in het begrip 'Gemeenschappelijke EU-lijst van militaire goederen', zoals gedefinieerd in artikel 4, eerste lid, 13° van het voorontwerp.

Antwoord van de Vlaamse Regering:

Het artikel wordt aangepast, zoals voorgesteld door de Raad van State.

11. In punt 12.7 merkt de Raad van State op bij de definitie van 'invoer' dat de zinsnede 'landen buiten de EER of buiten Zwitserland' overeenstemt met het begrip 'derde land', dat gedefinieerd is in artikel 4, eerste lid, 7°.

Antwoord van de Vlaamse Regering:

In het hele voorontwerp wordt 'landen buiten de EER of buiten Zwitserland' vervangen door 'derde landen'.

12. In opmerking 13.1 vraagt de Raad van State of het moraliteitsonderzoek ook moet gelden voor de leden van de raad van toezicht in geval van een vennootschap met duaal bestuur.

Antwoord van de Vlaamse Regering:

Artikel 9, §2 wordt aangevuld, zoals voorgesteld door de Raad van State.

13. In punt 14 merkt de Raad van State op dat uit artikel 9, punt 2, d), van richtlijn 2009/43 volgt dat de schriftelijke verklaring uit artikel 10, eerste lid, 4°, en de beschrijving van het intern nalevingsprogramma, uit artikel 10, eerste lid, 5°, ondertekend moet worden door het directielid dat persoonlijk verantwoordelijk

is gemaakt voor overbrengingen en uitvoer. Het volstaat bijgevolg niet om te spreken van 'een directielid'.

Antwoord van de Vlaamse Regering:

Artikel 10, eerste lid, 4° en 5° worden aangepast om tegemoet te komen aan de opmerking van de Raad van State.

14. In punt 15 stelt de Raad van State m.b.t. artikel 11 van het voorontwerp dat moet nagegaan worden in welke mate richtlijn 2021/555 en 2009/43 ruimte laten aan de lidstaten om de in richtlijn 2009/43 geregelde transacties alsnog in de werkingssfeer van richtlijn 2021/555 te brengen.

Antwoord van de Vlaamse Regering:

Artikel 11 is zodanig aangepast, naar analogie met het huidige Wapenhandeldecreet, dat enkel artikel 34 en 48, §3, ook van toepassing zijn op militaire vuurwapens, essentiële onderdelen of munitie. Hier werd ook artikel 12, lid 1, b) van verordening 2025/41 aan toegevoegd omdat dit punt b) van toepassing is op militaire vuurwapens.

15. In punt 17 suggereert de Raad van State het zevende en achtste lid van artikel 14 voor de duidelijkheid samen te nemen.

Antwoord van de Vlaamse Regering:

De aanpassing, zoals gevraagd door de Raad van State, wordt doorgevoerd.

16. In punt 18 vraagt de Raad van State om een verduidelijking rond 'definitief' als vermeld in artikel 14, §4, op te nemen in de memorie van toelichting.

Antwoord van de Vlaamse Regering:

De memorie van toelichting wordt aangevuld, zoals voorgesteld door de Raad van State.

17. In punt 19 verklaart de Raad van State zich akkoord met het feit dat in artikel 19 verduidelijkt wordt welk artikel van het gemeenschappelijk standpunt 2008/944/GBVB van toepassing is.

Antwoord van de Vlaamse Regering:

Er wordt in het derde lid van artikel 19 verduidelijkt dat het gaat om artikel 4, derde lid, van het Gemeenschappelijk Standpunt.

18. In punt 20.2 stelt de Raad van State m.b.t. artikel 20, derde lid, van het voorontwerp, dat de ontworpen afwijking op het eerste lid niet aanvaard kan worden, gelet op artikel 1, lid 2, van het Gemeenschappelijk Standpunt 2008/944/GBVB, in zoverre dit toepasselijk is.

Antwoord van de Vlaamse Regering:

Het artikel behandelt overbrenging, en geen uitvoer. Het introduceert daarentegen ook voor een overbrenging, de toetsing aan de criteria van het gemeenschappelijk standpunt 2008/944/GBVB, als geweten is dat het eindgebruik van de goederen uiteindelijk zich in een derde land zal situeren. Dit is in principe niet opgelegd door richtlijn 2009/43, noch door het gemeenschappelijk standpunt 2008/944/GBVB, maar sluit aan bij een consistent en logisch kader van controle op eindgebruik via toetsing. Het Gemeenschappelijk Standpunt is als dusdanig niet toepasselijk,

waardoor de Vlaamse Regering van mening is dat deze bepaling niet geschonden is.

19. In punt 21.2 vraagt de Raad van State of de artikelen 114 en 197 van het VWEU, waarnaar artikel 21 van het voorontwerp verwijst, de enige rechtsgronden zijn en deze bepaling haar in elk geval overbodig lijkt omdat de instrumenten, waarnaar verwezen wordt van dwingende aard zijn en de bepaling strijdig is met de rechtstreekse werking en de voorrang van het rechtstreeks toepasselijke Unierecht.

Antwoord van de Vlaamse Regering:

Het artikel 21 wordt geschrapt, conform de opmerking van de Raad van State.

20. Met betrekking tot artikel 35, derde lid, van het voorontwerp, merkt de Raad van State in punt 23.2 op dat het aangewezen is om het woord 'binnenkomst' aan te vullen met 'in de zin van artikel 2, 19), van verordening (EU) 2025/41.

Antwoord van de Vlaamse Regering:

Het artikel 35, derde lid, wordt aangepast, zoals voorgesteld door de Raad van State.

21. In punt 24, merkt de Raad van State op dat artikel 37, §2, laatste lid, dubbelop is met artikel 35, §1, laatste lid, artikel 38, laatste lid, 40, laatste lid en 41, laatste lid.

Antwoord van de Vlaamse Regering:

Het laatste lid telkens van artikel 35, §1, 38, 40 en 41, wordt geschrapt.

22. In punt 25.1 merkt de Raad van State op dat er 1 maal 'of de informatie-uitwisseling, vermeld in artikel 19, van dit decreet' teveel staat.

Antwoord van de Vlaamse Regering:

1 van de zinssneden wordt geschrapt.

23. In punt 25.2 vraagt de Raad van State of artikel 51, tweede lid, niet aangevuld moet worden met een verwijzing naar de gegevens van de commissaris.

Antwoord van de Vlaamse Regering:

Artikel 51, tweede lid, wordt aangepast conform de opmerking van de Raad van State.

24. In punt 25.3 merkt de Raad van State m.b.t. artikel 51 op dat verduidelijkt moet worden dat 'met vergunningsdiensten van de andere gewesten' uitsluitend de vergunningsdiensten in de context van wapenhandel worden gevisieerd.

Antwoord van de Vlaamse Regering:

Het artikel wordt verduidelijkt, conform de opmerking van de Raad van State.

25. In punt 26 vraagt in het dispositief van artikel 52 te verduidelijken of de Vlaamse Regering alleen de duurtijd van een individuele maatregel kan wijzigen of ook de initiële duur van een algemene maatregel kan verlengen.

Antwoord van de Vlaamse Regering:

Het artikel 52 wordt in die zin verduidelijkt.

26. In punt 27 merkt de Raad van State met betrekking tot artikel 59 van het voorontwerp op dat het niet aan de decreetgever toekomt te bepalen dat de herstellinstantie door een gemachtigde van de Vlaamse Regering aangeduid kan worden en dat de zinsnede 'of een gemachtigde van de Vlaamse Regering' geschrapt moet worden.

Antwoord van de Vlaamse Regering:

Artikel 59 wordt aangepast, zoals voorgesteld. De Vlaamse Regering vermoedt dat de opmerking eveneens geldt voor de aanwijzing van de beboetingsinstantie en heeft ook daar de verwijzing naar de gemachtigde van de Vlaamse Regering geschrapt.

27. In punt 28.1 stelt de Raad van State met betrekking tot artikel 60, §1, tweede lid een alternatieve formulering voor, om alle twijfel weg te nemen over de vraag of het woord 'altijd' inhoudt dat de rechter altijd een geldboete als bijkomende straf moet opleggen of dat die bijkomende straf, als de rechter beslist om hem op te leggen, altijd tussen 6.000 en 6.000.000 euro (of het dubbel van de waarde van de goederen in kwestie) moet bedragen. De Raad van State stelt een gelijkaardige formulering in punt 28.2 voor, voor artikel 60, §1, vierde lid en §2, tweede lid.

Antwoord van de Vlaamse Regering:

De alternatieve formulering wordt overgenomen in de artikelen 60, §1, tweede en vierde lid en §2, tweede lid.

28. In punt 28.2 vraagt de Raad van State of in artikel 60, §2, tweede lid niet evenzeer in een verdubbeling van de geldboete bij herhaling voorzien moet worden.

Antwoord van de Vlaamse Regering:

Dit is een terechte opmerking. Artikel 60, §2, tweede lid wordt in die zin aangepast.

29. In punt 28.3, merkt de raad van State bij artikel 60, §2, derde lid, op dat uit artikel 7.2 van richtlijn 2024/1226 volgt dat de geldboetes minimale maximumbedragen zijn, dat het bedrag van de boete evenredig moet zijn aan de ernst van de gedraging en dat de richtlijn niet belet dat bij de beoordeling van de strafmaat van rechtspersonen evengoed met een strafvork wordt gewerkt. Een andere lezing zou op gespannen voet staan met het evenredigheidsbeginsel in strafzaken.

Antwoord van de Vlaamse Regering:

Artikel 60, §2, derde lid, wordt aangepast, conform de opmerking van de Raad van State.

30. In punt 28.4 vraagt de Raad van State waarom het activiteitenverbod uit artikel 60, §3, alleen kan worden uitgesproken ten aanzien van rechtspersoon en niet ten aanzien van natuurlijke personen.

Antwoord van de Vlaamse Regering:

Er is geen reden om een onderscheid te maken tussen rechtspersonen en

natuurlijke personen en bijgevolg wordt het artikel aangepast, door het activiteitenverbod open te trekken naar natuurlijke personen.

31. In punt 28.5 vraagt de Raad van State m.b.t. artikel 60, §4, of alleen de handelingen vermeld in dit artikel als poging aangemerkt zullen worden of dat er ook nog steeds rekening gehouden moet worden met het generiek begrip 'strafbare poging', zoals omschreven in artikel 9 van het (nieuwe) Strafwetboek.

Antwoord van de Vlaamse Regering:

Omdat er ook nog altijd rekening gehouden moet worden met het generiek begrip, wordt het artikel aangepast.

32. In punt 29 suggereert de Raad van State een andere formulering voor artikel 61, §1, derde lid omwille van de duidelijkheid.

Antwoord van de Vlaamse Regering:

Artikel 61, §1, derde lid wordt geherformuleerd, zoals gesuggereerd door de Raad van State.

33. In punt 30 maakt de Raad van State melding van het akkoord van de Vlaamse Regering om het laatste lid van artikel 63 te schrappen.

Antwoord van de Vlaamse Regering:

Het laatste lid van artikel 63 wordt geschrapt.

34. In punt 31 vraagt de Raad van State met betrekking tot artikel 65 hoe de machtiging in dat artikel om artikel 13, derde lid, 4°, op te heffen zich verhoudt tot artikel 14, §1, vierde lid, 4°, zolang dat artikel niet opgeheven is. Ter wille van de rechtszekerheid moet vermeden worden dat tegelijkertijd twee bepalingen in werking treden die inherent met elkaar tegenstrijdig zijn en waarbij twijfels zouden rijzen over de onderlinge verhouding. De Raad van State merkt in dit kader op dat het verholpen kan worden door de inwerkingtreding van artikel 14, §1, vierde lid, 4° te koppelen aan de opheffing van artikel 13, derde lid, 4°.

Antwoord van de Vlaamse Regering:

Artikel 65 wordt aangepast conform de opmerking van de Raad van State.

D. Bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest

Krachtens artikel 6, §1, VI, eerste lid, 4°, van de Bijzondere Wet van 8 augustus 1980 zijn de gewesten bevoegd voor de in-, uit- en doorvoer van wapens, munitie, en speciaal voor militair gebruik of voor ordehandhaving dienstig materieel en daaraan verbonden technologie en van producten en technologieën voor tweërlei gebruik, onverminderd de federale bevoegdheid inzake de in- en uitvoer met betrekking tot het leger en de politie en met naleving van de criteria vastgesteld in de Gedragscode van de Europese Unie op het stuk van de uitvoer van wapens.

II. Toelichting bij de artikelen

Hoofdstuk 1. Algemeen kader en definities

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen verdere commentaar.

Artikel 2

Dit artikel behoeft geen verdere commentaar.

Artikel 3

Dit artikel bevat een opsomming van de richtlijnen die met dit decreet omgezet worden en van de verordeningen die met dit decreet uitgevoerd worden. Het is een samenvoeging en actualisatie van de betreffende artikelen (artikel 6 en 29) verspreid in het Wapenhandeldecreet van 2012 (zie concordantietabel). Deze artikelen horen vooraan thuis, omdat ook een aantal van de definities een omzetting zijn van richtlijnen.

Richtlijn 2009/43/EG over de overbrenging van defensiegerelateerde producten binnen de EU, regelt alleen de overbrenging van deze goederen. Het VN-Wapenhandelsverdrag regelt de uitvoer, maar is hier niet vermeld, omdat dit verdrag noch omgezet, noch uitgevoerd moet worden.

Richtlijn 2014/28/EG over explosieven voor civiel gebruik, regelt de overbrenging van deze goederen. Voor deze richtlijn beperkt de omzetting zich tot de bepaling over munitie, met name het artikel 12, omdat de overige bepalingen federale bevoegdheid zijn. 'Explosieven' is immers niet meegenomen in artikel art. 6, IV, 4° van de Bijzondere Wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen: *"De in-, uit- en doorvoer van wapens, munitie, en speciaal voor militair gebruik of voor ordehandhaving dienstig materieel en daaraan verbonden technologie evenals van producten en technologieën voor tweeeërlei gebruik, onverminderd de federale bevoegdheid inzake de in- en uitvoer met betrekking tot het leger en de politie en met naleving van de criteria vastgesteld in de Gedragscode van de Europese Unie op het stuk van de uitvoer van wapens;(..."*

Richtlijn 2021/555 over civiele vuurwapens, regelt de overbrenging van deze goederen en bevat vooral bepalingen die tot de federale bevoegdheid horen. Alleen de specifieke bepalingen over vergunningen voor overbrengingen, met name de artikelen 16 tot en met 18, betreffen een Vlaamse bevoegdheid.

Nieuw is richtlijn 2024/1226 over de definitie van strafrechtelijke delicten en van sancties voor de schending van beperkende maatregelen van de Unie. Deze richtlijn omvat ook minimale strafsancities, waarin lidstaten moeten voorzien, voor schendingen van beperkende maatregelen met betrekking tot militaire goederen, die opgenomen zijn in de gemeenschappelijke EU-lijst, en producten voor tweeeërlei gebruik.

Deze richtlijn verplicht lidstaten sancties in te stellen voor onder andere:

1° het verhandelen, invoeren, uitvoeren, verkopen, aankopen, overdragen, doorvoeren of vervoeren van goederen, alsook het verlenen van tussenhandeldiensten, technische bijstand of andere diensten in verband met die goederen, indien het verbod op of de beperking van die gedragingen een beperkende maatregel van de Unie vormt (art. 3, e);

2° het schenden van of niet voldoen aan de voorwaarden in het kader van door de bevoegde autoriteiten verleende vergunningen om bepaalde activiteiten uit te voeren die bij gebreke van een dergelijke vergunning een schending uitmaken van een verbod dat of een beperking die een beperkende maatregel van de Unie vormt (art. 3, i).

In de mate deze artikelen betrekking hebben op militaire goederen, hoort dit tot de bevoegdheid van het Vlaamse Gewest.

Verordening 258/2012 over civiele vuurwapens regelt de uitvoer van deze goederen. De verordening is vervangen door verordening nr. 2025/41.

De artikelen van verordening nr. 2025/41 die al van kracht zijn, zijn echter beperkt en betreffen voornamelijk invoer. De bepalingen over uitvoer worden pas van kracht op 12 februari 2029. Bijgevolg moet in dit decreet rekening gehouden worden met beide verordeningen, omdat de bepalingen over uitvoer in de oude verordening, nog gelden tot 2029.

Wat de bepalingen over invoer betreft, zijn alleen de artikelen 9.1 en 11.6, volgens artikel 46, dat de inwerkingtreding regelt, van toepassing. Artikel 9.1 stelt een vergunningsplicht in voor invoer. Het artikel begint met: "*Niet tegenstaande de artikelen 11 en 12 (...)*". Evenwel alleen artikel 11.6 wordt expliciet vermeld onder de artikelen die al in werking zijn. Artikel 11 bevat de voorwaarden voor tijdelijke invoer en artikel 12 bevat de vrijstellingen op de vergunningsplicht. Artikel 11.6 dat wel expliciet in werking is gesteld omvat de taak van de Europese Commissie om een uitvoeringshandeling vast te stellen voor de voorwaarden die in nationale algemene invoervergunningen opgenomen kunnen worden.

Omdat artikel 9.1 zelf verwijst naar de artikelen 11 en 12 en omdat het niet logisch is een vergunningsplicht op te leggen zonder gebruik te kunnen maken als vergunningverlenende instantie van de voorwaarden of de vrijstellingen, verwijzen we in dit ontwerp ook naar de artikelen 11 en 12. De DCSG deed hierover navraag bij de Europese Commissie, die bevestigde dat deze artikelen inderdaad nog niet in werking zijn en dat het aan de lidstaten is om de voorwaarden vast te stellen. Er is beslist geen eigen voorwaarden, afwijkend van deze in artikel 11, vast te stellen, gezien deze dan in 2029 weer aangepast moeten worden aan deze uit artikel 11.

Ook is het niet logisch artikel 10.2 en 10.3, artikelen die de weigeringscriteria vastleggen waar lidstaten rekening moeten mee houden, nog niet toe te passen. Artikel 10.3 verwijst daarenboven naar de extra regels in artikel 24. Ook hier stelde de Europese Commissie dat het aan de lidstaten is om de criteria vast te stellen. Om dezelfde reden als hierboven, verwijst dit ontwerp toch naar de artikelen 10.2, 10.3 en 24.

Artikel 4

Dit artikel omvat de definities.

Wat betreft 1°: De term 'ander voor militair gebruik dienstig materiaal' wordt geschrapt en vervangen door 'andere defensiegerelateerde producten'. Op die manier verduidelijkt de tekst dat deze producten naast de 'defensiegerelateerde producten' staan, zoals gedefinieerd in de Gemeenschappelijke EU-lijst van militaire goederen. De 'andere defensiegerelateerde producten' zijn goederen die niet aan de technische parameters voldoen van de goederen opgelijst in de Gemeenschappelijke EU-lijst van militaire goederen, maar hier wel op gelijke hoogte mee (kunnen) staan. Deze nieuwe term gaat gepaard met een nieuwe definitie die de verhouding met de Gemeenschappelijke EU-lijst van militaire goederen expliciet benoemt en een classificatie hanteert die hierbij meer aansluit. Zo volgt de definitie met 'speciaal ontworpen of aangepast voor militair gebruik'

een gelijkaardige beschrijving in de Gemeenschappelijke EU-lijst van militaire goederen. Het volgende deel van de definitie 'in hoofdzaak daarvoor ontworpen, bedoeld en/of gebruikt' beoogt (net) niet-gecontroleerde goederen die voornamelijk of uitsluitend voor militaire doeleinden of toepassingen worden geproduceerd, verhandeld, gepromoot, verkocht, enz., in het bijzonder naar de defensie-industrie en militaire eindgebruikers, ongeacht het feit dat ze niet voldoende speciaal zouden zijn ontworpen of aangepast voor militair gebruik. Het gaat bijvoorbeeld om een product dat volgens standaardmethoden is vervaardigd, maar waarbij een specifieke productvariant of configuratie geproduceerd wordt voor een specifieke unieke militaire toepassing, of een product dat niet op de Gemeenschappelijke EU-lijst van militaire goederen voorkomt, maar aantoonbaar is geproduceerd voor militaire klanten volgens hun eisen en standaarden, en bovendien expliciet als zodanig wordt gepromoot. Via deze definitie beoogt de Vlaamse Regering ook producten onder het materieel toepassingsgebied te brengen die wegens de strikte parameters van de Gemeenschappelijke EU-lijst en/of de drempel van 'speciaal aangepast of ontwikkeld voor militair gebruik' buiten het Europees kader van gecontroleerde producten vallen, maar daar op basis van bovenstaande karakteristieken gelijkgeschakeld mee kunnen worden.

De vraag of een product onder bovenstaande definitie valt, wordt telkens beoordeeld op basis van de kenmerken van het specifieke product. Hierbij wordt gekeken naar het ontwerp, de verhandeling en aanwending ervan in de algemene zin. Dit maakt dat de beoordeling gericht moet zijn op de defensiegerelateerde aard van het product zelf, en niet de aard van een individuele transactie, toepassing of klant.

Voor een correct begrip van deze term is het essentieel dat er geen overlap bestaat met producten voor tweeeërlei gebruik" die onder verordening 2021/821 vallen¹. Een product dat aan de definitie in artikel 2.1 van die verordening voldoet, valt binnen het toepassingsgebied van die verordening, en bijgevolg automatisch buiten het toepassingsgebied van dit ontwerp van decreet. Controle via dit decreet over goederen die niet kwalificeren als defensiegerelateerde producten, kan alleen maar als ze in essentie defensiegerelateerd van aard zijn via bovenstaande definitie, en dus niet tweeeërlei van aard, met name civiel maar ook bruikbaar militair. Dit sluit bijgevolg bijvoorbeeld algemene onderdelen met zowel een civiel als militair gebruik, evenals dual-use producten die niet aangepast zijn voor militair gebruik, automatisch uit.

Nieuw in 2° is een definitie van 'beperkende maatregelen van de EU'. Dit volgt uit de inwerkingtreding van richtlijn 2024/1226 van het Europees Parlement en de Raad van 24 april 2024 betreffende de definitie van strafrechtelijke delicten en van sancties voor de schending van beperkende maatregelen van de Unie en tot wijziging van Richtlijn (EU) 2018/1673, die voor bepaalde onderdelen omgezet moet worden door Vlaanderen.

De definitie van 'bestemming' in 3° is ontleend aan de definitie van 'afnemer' uit artikel 3.4 van richtlijn 2009/43, die het volgende stelt: "*afnemer: een in de Gemeenschap gevestigde rechtspersoon of natuurlijke persoon die juridisch aansprakelijk is voor de ontvangst van een overdracht.*"

¹ Artikel 2, 1) van Verordening 2021/821: "producten voor tweeeërlei gebruik" (dual-use items): producten, met inbegrip van programmatuur en technologie, die zowel een civiele als een militaire bestemming kunnen hebben, met inbegrip van producten die kunnen worden gebruikt voor het ontwerp, de ontwikkeling, de productie of het gebruik van nucleaire, chemische of biologische wapens of hun overbrengingsmiddelen, met inbegrip van alle producten die voor niet-explosieve doeleinden kunnen worden gebruikt en op enige manier bijdragen aan de vervaardiging van nucleaire wapens of andere nucleaire explosiemiddelen;

Voor de definitie van 'certificaat' verwijst het decreet in 4° naar artikel 9 van richtlijn 2009/43. Er staat geen definitie van 'certificaat' in deze richtlijn maar artikel 9.2 van die richtlijn verduidelijkt: "*Met de certificering wordt verklaard dat het afnemende bedrijf betrouwbaar is, met name dat het in staat is uitvoerbeperkingen na te komen van defensiegerelateerde producten die het in het kader van een overdrachtsvergunning uit een andere lidstaat afneemt. (...)*". Dit vervangt de definitie van 'gecertificeerd persoon' in artikel 2, 8° van het Wapenhandeldecreet van 2012. Dit vermijdt omslachtige constructies verder in het ontwerp van decreet zoals "certificaat van gecertificeerd persoon".

'Civiel vuurwapen' wordt gedefinieerd in 5° omdat hoofdstuk 3 alleen op deze vuurwapens van toepassing is. De vuurwapens voor militaire doeleinden zitten mee in de categorie van defensiegerelateerde producten, die behandeld worden in hoofdstuk 2.

De definitie is het resultaat van een bevraging over het onderwerp, naar aanleiding van aanneming van het Wapenhandeldecreet in 2012, die door de administratie aan zowel de betrokken overheidsinstanties als aan vertegenwoordigers van de vuurwapensector werd voorgelegd en van de opvolgende gesprekken met de betreffende overheidsinstanties.

De aangegeven finaliteit van het voorzien van een definitie wordt ook vertaald in de definitie zelf; de definitie is er eerder op gericht om de civiele, private vuurwapenhandel te onderscheiden van de militaire, publieke handel dan op het formuleren van een dogmatisch, op technische gegevens gebaseerd onderscheid tussen civiele en militaire vuurwapens.

Daarbij moet direct opgemerkt dat de resultaten van de bevraging aantonen dat deze de keuze voor een dergelijke optie noodzakelijk is, aangezien er in de antwoorden consensus over bestaat dat technische criteria onvoldoende sluitend zijn om een omvattend afbakeningscriterium te onderbouwen en dat de aanneming van een omvattende lijst van 'militaire vuurwapens' onmogelijk is. De enige technische criteria die volgens de experts wel een rol kunnen spelen bij de afbakening zijn de 'actie' of 'werkwijze' van een vuurwapen en het kaliber.

In de antwoorden op de bevraging bestaat er consensus over dat vuurwapens die (vol)automatisch kunnen vuren enkel militair gebruikt worden. De enige uitzondering daarop is de mogelijkheid, voorzien in artikel 27, §3, tweede lid, van de Wapenwet, voor erkende verzamelaars en musea om dergelijke wapens voorhanden te houden, met dien verstande dat het 'gebruik' uiteraard daartoe beperkt is, er mag dus niet mee geschoten worden. De uitzondering in de definitie voor 'automatische vuurwapens' volgt dus uit het feit dat deze per definitie beschouwd worden als militaire wapens.

Het kaliber van een vuurwapen kan volgens de meerderheid van de bevroegde experts ook als afbakeningscriterium dienst doen, waarbij er verwezen wordt naar de classificatie van kalibers door Vaste Internationale Commissie ter beproefing van draagbare vuurwapens, beter gekend onder de afkorting CIP, die staat voor 'Commission Internationale Permanente pour l'épreuve des armes à feu portatives'. Andere criteria zoals de lengte van het vuurwapen, de looplengte en de mogelijkheid om hulpstukken aan te brengen werden ongeschikt geacht.

De meerderheid van de bevroegde experts is het er over het eens dat naast deze 'objectieve' criteria, ook een 'subjectief' criteria, op basis van de het beoogde gebruik van de vuurwapens moet toegevoegd worden. Niet-volautomatische vuurwapens en vuurwapens met een zogenaamd 'civiel kaliber' kennen immers zowel civiel (particulier) als militair gebruik. Richtlijn 2009/43 bijvoorbeeld sluit bepaalde vuurwapens, als die worden gebruikt voor jacht- of sportdoeleinden, uit

van haar lijst van defensiegerelateerde producten, behalve als ze speciaal ontworpen zijn voor militair gebruik of volautomatisch zijn.

Het gekwalificeerd bestemmingscriterium leunt ook aan bij de onderscheiden bedoelingen van respectievelijk richtlijn 2009/43 en richtlijn 2021/555, die beide de overbrenging van vuurwapens reguleren. Om een conflict in de toepassing van beide richtlijnen te vermijden stelde de preambule van richtlijn 2009/43 in overweging 15 algemeen dat '[d]eze richtlijn geen afbreuk [doet] aan de toepassing van richtlijn 91/477/EEG', (die intussen is vervangen door richtlijn (EU) 2021/555) zonder daarbij duidelijk te maken hoe dit concreet moet worden ingevuld. Verschillende overwegingen en bepalingen in beide teksten leveren echter een aanknopingspunt aan om de onderscheiden toepassing te stoelen op het gekwalificeerd bestemmingscriterium. Zo sluit richtlijn 2009/43 in de vuurwapencategorie van haar lijst van defensiegerelateerde producten bepaalde vuurwapens uit 'als die worden gebruikt voor jacht- of sportdoeleinden', tenzij ze speciaal zijn ontworpen voor militair gebruik of volautomatisch zijn. Op haar beurt stelt richtlijn 2021/555 in artikel 2, (2), dat zij niet 'van toepassing [is] op transacties die geregeld zijn bij Richtlijn 2009/43/EG van het Europees Parlement en de Raad.'

In de praktijk heeft de opname van dit afbakeningscriterium tot nu toe geen verregaande wijzingen ingehouden en kan deze dus worden behouden. Zoals eerder vermeld draait de problematiek immers bijna exclusief om de vermelde situatie van erkende verzamelaars en musea die 'militaire vuurwapens' kunnen invoeren. Als het gaat om repeteerwapens of halfautomatische wapens zullen deze wapens in het kader van het decreet als 'civiele wapens' beschouwd worden en zullen transacties op basis van hoofdstuk 3 afgehandeld worden. Als het gaat om volautomatische wapens zullen deze wapens in het kader van het decreet als 'militaire wapens' beschouwd worden en zullen transacties op basis van hoofdstuk 2 afgehandeld worden. Aangezien wapens ontworpen voor uitsluitend militair gebruik, waaronder volautomatische wapens, volgens de Wapenwet van 8 juni 2006 principieel verboden zijn, is binnen dit hoofdstuk bij overbrengingen voor toegelaten doeleinden telkens een vergunning vereist op basis van artikel 8, derde lid. Dit geldt evenzeer bij overbrengingen voor toegelaten doeleinden en dus ook voor overbrengingen naar het Vlaamse Gewest.

De verwijzing in de definitie van 'defensiegerelateerde producten' in 6° naar de gemeenschappelijke EU-lijst van militaire goederen is gebaseerd op artikelen 1 en 12 van het gemeenschappelijk standpunt 2008/944/GBVB. Deze maakt de EU-lijst tot referentie van de goederen waarop de verplichte toets van de criteria van het gemeenschappelijk standpunt toepasselijk is. Richtlijn 2009/43 verwijst hier overigens ook naar door te bepalen in artikel 2 dat de richtlijn van toepassing is op de defensiegerelateerde producten die in de bijlage genoemd worden en in artikel 13 het volgende te stellen: "*De Commissie werkt de lijst van defensiegerelateerde producten in de bijlage zodanig bij dat ze strikt overeenkomt met de gemeenschappelijke EU-lijst van militaire goederen.*". De definitie is ook een omzetting van artikel 3.1 van richtlijn 2009/43.

Via huidige definitie, die rechtstreekse verwijst naar de gemeenschappelijke EU-lijst van militaire goederen, is het toepassingsgebied van het ontwerp van decreet altijd up-to-date. Inhoudelijk moeten de gemeenschappelijke lijst en de lijst in bijlage bij richtlijn 2009/43 namelijk identiek zijn. In tegenstelling tot de jaarlijkse aanpassing van de gemeenschappelijke lijst, wat exclusief door de Raad gebeurt, moet de aanpassing van de bijlage bij richtlijn 2009/43 (na de aanpassing van de gemeenschappelijke lijst) echter nog het voorwerp uitmaken van een wijzigingsrichtlijn en dus implementatie door de lidstaten. De strikte overeenkomst voorzien in artikel 13 van richtlijn 2009/43 kent dus een hiaat in de periode tussen de publicatie van de gemeenschappelijke lijst en de inwerkingtreding van de wijziging van de bijlage bij richtlijn 2009/43. Huidige definitie vermijdt dit hiaat en de noodzaak van jaarlijkse aanpassingen door ook voor het toepassingsgebied van

richtlijn 2009/43 rechtstreeks te verwijzen naar de gemeenschappelijke EU-lijst van militaire goederen, zoals die laatst gepubliceerd is in het Publicatieblad van de EU.

De definitie van 'doorvoer' in 8° is een vertaling naar de Vlaamse situatie van de definitie in art. 3.7 van richtlijn 2009/43 en art. 2.12 van verordening 258/2012. Zo stelt art. 3.7 van richtlijn 2009/43: *“doorvoer”: het vervoer van defensiegerelateerde producten door een of meer andere lidstaten dan de lidstaat van oorsprong en de ontvangende lidstaat*”. Dit ontwerp van decreet vult de definitie aan met een uitsluiting van doorvoertransacties waarbij een lidstaat van de EER of Zwitserland het land van eindbestemming is. Dit omwille van het vertrouwen dat Vlaanderen stelt in de andere lidstaten van de EER en Zwitserland als betrouwbare eindbestemmingen. Daarnaast sluit dit wat betreft bewegingen tussen EER-lidstaten en Zwitserland aan bij art. 4.1 van richtlijn 2009/43, dat immers stelt dat voor de overbrenging tussen twee EU-lidstaten geen andere toestemming mag gevraagd worden dan die van de lidstaat van oorsprong.

Doorvoertransacties afkomstig uit andere lidstaten van de EER of Zwitserland en bestemd voor een derde land zijn wel gedekt door de definitie. Dit heeft te maken met het feit dat men tot op heden zelfs voor EU-lidstaten nog niet kan spreken over een volledige geharmoniseerde toepassing van de criteria van artikel 2 van het gemeenschappelijk standpunt 2008/944/GBVB en dit rechtvaardigt een blijvende controle op doorvoer van goederen die weliswaar afkomstig zijn uit een andere EER-lidstaat of Zwitserland, maar bestemd zijn voor een derde land.

Binnen dit kader moet bovendien de transactie tussen een EER-lidstaat of Zwitserland en een derde land als een geheel beschouwd worden. Zo zal de lidstaat van afzending voor een dergelijke transactie geen vergunning voor overbrenging naar België, maar een uitvoervergunning voor het betrokken derde land moeten toekennen, en wordt de passage over Belgisch grondgebied als doorvoer beschouwd, die al dan niet vergunningsplichtig is (zie artikelen 17 en 41).

Of het al dan niet doorvoer dan wel invoer is, zal geval-per-geval beoordeeld worden, met als ijkpunt dat het bij doorvoer duidelijk moet gaan over goederen die uitsluitend binnengebracht worden om verder vervoerd te worden.

De definitie van 'essentieel onderdeel' in 10° komt in de plaats van de definitie van 'onderdeel' in het Wapenhandeldecreet van 2012, omdat verordening 258/2012 en richtlijn 2021/555 alleen spreken van 'essentiële onderdelen'.

Nieuw is een definitie in 11° van 'Europese vuurwapenpas' om de tekst verder beknopter te kunnen maken.

De definitie van exporteur in 12° is gebaseerd op deze in artikel 2, 8°, van verordening 258/2012. De verwijzing naar uitvoer vanuit de Unie en de douaneaangifte uit die definitie werd om twee redenen niet overgenomen: 1) de definitie in dit ontwerp van decreet is ook toepasselijk op overbrenging naar andere EU-lidstaten; en 2) vergunningen voor uit-, doorvoer en overbrenging op basis van het dit ontwerp van decreet gelden voor uit-, doorvoer en overbrenging vanuit België en zijn niet geldig in andere lidstaten (dat is enkel het geval voor uitvoervergunningen voor civiele vuurwapens die worden toegekend op basis van verordening nr. 258/2012).

De definitie van 'gevoelige goederen' in 15° verwijst naar het VN-register voor Conventionele Wapens en de optionele categorieën van dat register. Het VN-register omvat gevechtstanks, pantsergevechtsvoertuigen, zware artilleriesystemen, gevechtsvliegtuigen, gevechtshelikopters, oorlogsbodems, raketten en raketwerpers. De goederen die opgenomen zijn in de optionele categorieën van kleine en lichte wapens zijn revolvers, zelflaadpistolen, geweren,

karabijnen, lichte en halfzware machinepistolen, aanvalswapens, machinegeweren, granaatwerpers, draagbare antitankwapens, terugstootloze vuurmonden, draagbare raketlanceerders en mortieren met een kaliber van minder dan 75mm.

Nieuw is ook een definitie van 'herlading' in 16°. Dit woord komt meermaals voor in dit ontwerp van decreet en een definiëring ervan laat toe de tekst beknopter te maken.

Nieuw is ook de definiëring van een 'intern nalevingsprogramma' in 18°, wat toelaat de tekst verder beknopter te maken, en dus leesbaarder. Dit is gebaseerd op de definitie gehanteerd in Verordening (EU) 2021/821 van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2021 tot instelling van een Unieregeling voor controle op de uitvoer, de tussenhandel, de technische bijstand, de doorvoer en de overbrenging van producten voor tweëerlei gebruik ("dual use"). Hieronder vallen in het bijzonder zorgvuldigheidsmaatregelen (due diligence-maatregelen) ter beoordeling van risico's in verband met de uitvoer van de producten naar bepaalde eindgebruikers en in verband met de uiteindelijke doeleinden.

De definitie van in 20° 'invoer' verschilt van deze uit het Wapenhandeldecreet van 2012 (zie concordantietabel), in die zin dat nu sprake is van de 'EER en Zwitserland' in plaats van de 'EU' omdat Noorwegen, IJsland, Liechtenstein en Zwitserland in dit decreet gelijk behandeld worden als EU-lidstaten, bij de classificatie van de transactie. Elke binnenkomst van goederen vanuit landen uit de EER of Zwitserland, in het Belgische grondgebied, wordt beschouwd als 'overbrenging'. Daarenboven klopt de verwijzing naar verordening (EG) 450/2008 niet meer, nu deze vervangen is door verordening (EU) 952/2013.

Er is een definitie toegevoegd in 23° van 'militaire goederen' om de leesbaarheid verder in het decreet te vergroten. Het omvat de 3 categorieën samen, nl. de defensiegerelateerde producten, het ordehandhavingsmateriaal en de andere defensiegerelateerde producten.

De aanpassing van de definitie van 'munitie' in 24° spruit voort uit de definitie ervan in art. 1.3 van richtlijn 2021/555: *"het gehele stuk of zijn componenten, met inbegrip van patroonhouder, slaghoedje, voortstuwingskruit, kogels en projectielen, die worden gebruikt in een vuurwapen voor zover deze componenten zelf onderworpen zijn aan vergunningen in de betrokken lidstaat."* en in artikel 2.4 van verordening 258/2012: *"het gehele stuk of zijn componenten, met inbegrip van een patroonhouder, slaghoedje, voortstuwingskruit, kogels en projectielen, die worden gebruikt in een vuurwapen, vermeld in bijlage I, voor zover deze componenten zelf onderworpen zijn aan vergunningen in de desbetreffende lidstaat."*

De definitie van 'niet-essentiële' onderdelen in 25° werd overgeheveld uit het Wapenhandelbesluit van 2012.

De definitie van 'ordehandhavingsmateriaal' in 26° is afgeleid uit de beschrijvingen van dergelijke goederen in punt G, 2de categorie, afdeling 1, van de bijlagen bij het KB van 8 maart 1993. Dit punt G somt volgende goederen in dit kader op:

1. *Kogelbestendige helmen, helmen voor oproerbeheersing, schilden voor oproerbeheersing en kogelbestendige schilden, alsmede speciaal hiervoor ontworpen onderdelen.*
2. *Speciaal ontworpen vingerafdrukkenapparatuur en gebruikt voor doeleinden inzake ordehandhaving.*
3. *Elektrisch bediende zoeklichten gebruikt voor doeleinden inzake ordehandhaving.*
4. *Constructiematerieel met bescherming tegen kogels gebruikt voor doeleinden inzake ordehandhaving.*

(...)

6. *Optische halfgeleiderdetectoren gebruikt voor doeleinden inzake ordehandhaving.*

7. *Waterkanonnen speciaal ontworpen of aangepast voor ordehandhaving en hun onderdelen.*

8. *Voertuigen uitgerust met een waterkanon speciaal ontworpen of aangepast voor ordehandhaving.*

(...)

10. *Geluidsapparaten die door de fabrikant of de leverancier worden omschreven als geschikt voor oproerbeheersing, en speciaal daarvoor ontworpen onderdelen.*

(...)”

Het ‘ordehandhavingsmateriaal’ dat geïmporteerd wordt door dit ontwerp van decreet, is beperkt tot deze opgenomen in een lijst op te stellen door de Vlaamse Regering, zoals toegelicht onder artikel 5.

De definitie van ‘overbrenging’ in 27° wordt uitgebreid en omvat ook de verplaatsing van goederen naar Noorwegen, IJsland en Liechtenstein (vandaar de verwijzing naar de lidstaten van de EER) en naar Zwitserland. Eerder stond dit in artikel 3, §5 van het Wapenhandeldecreet van 2012 (zie concordantietabel). Het volgt uit de Europese richtlijnen, waarop de regels uit het Wapenhandeldecreet van 2012 gebaseerd zijn. Deze richtlijnen hebben op basis van de overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte een ruimer toepassingsgebied dan enkel de lidstaten van de EU. Richtlijn 2009/43/EG is hierdoor ook van toepassing op Noorwegen en IJsland en richtlijn 2021/555 is ook van toepassing op Noorwegen, IJsland, Liechtenstein en Zwitserland. In dit ontwerp van decreet wordt ervoor geopteerd om dit toepassingsgebied voor militaire goederen en civiele vuurwapens, essentiële onderdelen en munitie gelijk te trekken en voor beide categorieën de transactie van goederen van en naar Noorwegen, IJsland, Liechtenstein en Zwitserland, te beschouwen als overbrenging. Daarnaast is de definitie afgestemd op de definitie ervan in artikel 3.2 van richtlijn 2009/43: *“overdracht”: elke overbrenging of verplaatsing van een defensiegerelateerd product van een leverancier naar een afnemer in een andere lidstaat”*.

Er is een definitie van ‘transactie’ toegevoegd in 29° om in de verdere bepalingen de leesbaarheid te verhogen.

In de definitie van ‘uitvoer’ in 30° wordt het stuk uit het Wapenhandeldecreet van 2012 geschrapt dat een uitzondering maakt voor doorvoer (zie concordantietabel). Het is immers logisch dat ‘uitvoer’ geen ‘doorvoer’ is. Net als bij overbrenging is de definitie aangepast waardoor uitvoer alleen nog gaat om een vertrek van goederen naar een land buiten de EER of Zwitserland in plaats van buiten de EU. Het vertrek naar Noorwegen, IJsland en Liechtenstein, die geen landen zijn van de EU, maar wel van de EER, en naar Zwitserland, dat noch lid is van de EU noch lid van de EER, is immers voortaan gelijkgesteld met ‘overbrenging’.

Er is zowel een definitie van verordening 258/2012 in 32° als van zijn opvolger verordening 2025/41 in 33°, omdat op dit ogenblik nog maar enkele bepalingen van de nieuwe verordening van kracht zijn en ondertussen de meeste bepalingen van de oude verordening nog gelden.

De definitie van ‘vuurwapen’ in 35° volgt uit de definitie ervan in artikel 1.1 van richtlijn 2021/555: *“een draagbaar, van een loop voorzien wapen waarmee door explosieve voortstuwing een lading, een kogel of een projectiel wordt uitgestoten, en dat daartoe is ontworpen of daartoe kan worden omgebouwd, tenzij het is uitgesloten van deze definitie om een van de in deel III van bijlage I genoemde redenen. Een object wordt geacht te kunnen worden omgebouwd zodat door middel van explosieve voortstuwing een lading, kogel of projectiel uitgestoten kan worden, wanneer: a) het qua vormgeving gelijk is aan een vuurwapen, en b) het*

ingevolge zijn constructie of het materiaal waarvan het is gemaakt aldus kan worden omgebouwd." Een gelijkaardige definitie zit vervat in artikel 2.1 van verordening 258/2012. De verduidelijking met betrekking tot 'ombouwen' zat niet vervat in de definitie in het Wapenhandeldecreet van 2012 (zie concordantietabel) en is nu toegevoegd in het tweede lid van dit artikel. Door deze toevoeging vallen overigens ook wapens voor saluutschoten en akoestische signalen onder het toepassingsgebied. Dit beantwoordt ook aan de Wapenwet die deze wapens onderwerpt aan een vergunningsplicht.

De definitie van 'wapenhandelaar' in 36° is een omzetting van artikel 1.9 van richtlijn 2021/555, en stemt bovendien overeen met de definitie van 'wapenhandelaar' in artikel 2, 1° van de Wapenwet: "wapenhandelaar": "eenieder die voor eigen rekening en gewoonlijk, als hoofdactiviteit of als nevenactiviteit, tegen een vergoeding of om niet, vuurwapens, onderdelen ervan alsook laders of munitie ervoor vervaardigt, herstelt, wijzigt, verhandelt of anderszins ter beschikking stelt;".

Artikel 5

Dit artikel verduidelijkt dat de bepalingen van dit decreet slechts gelden voor het ordehandhavingsmateriaal dat voorkomt op een lijst, die de Vlaamse Regering vaststelt net zoals in het wapenhandeldecreet van 2012.

Artikel 6

Het territoriaal toepassingsgebied van het decreet, geregeld in paragraaf 1, vloeit voort uit de Bijzondere Wet tot hervorming der instellingen. Zie ook de Parl. Vb. Bijz. Wet 1^e zitting van de 51ste zittingsperiode, 2003-04, p44-45, 30/07/2003, criv 51, plen 013. Het stemt overeen met de informele afspraken die de gewesten daarover onderling hebben gemaakt.

Het begrip 'woonplaats' (ook 'domicilie' genoemd) verwijst naar de plaats waar een persoon is ingeschreven in het bevolkingsregister, het vreemdelingenregister of het wachtregister en is als dusdanig strenger dan het begrip 'gewone verblijfplaats'.

Het tweede lid van paragraaf 1 remedieert de lacune die ontstaat bij transacties waarbij goederen via het Vlaamse grondgebied in België worden ingevoerd, vanuit België worden uit- of doorgevoerd of die via het Vlaamse grondgebied naar of vanuit België worden overgebracht en de betrokken partijen niet in België gevestigd zijn, zoals bijvoorbeeld doorvoer of tijdelijke invoer voor tentoonstellingen.

Wat betreft de vereniging van personen in paragraaf 2, eerste lid, moet dit, in overeenstemming met verordening 258/2012, zo worden begrepen dat het personen omvat die bevoegd zijn om rechtshandelingen te verrichten zonder de vereiste van wettelijke status van rechtspersoon.

Paragraaf 2, tweede lid, verplicht, voor een correcte afhandeling van de (vergunnings)verplichtingen, de tussenkomst van een partij met woonplaats of maatschappelijke zetel in het Vlaamse Gewest als de aanvrager een persoon met woonplaats of maatschappelijke zetel buiten België is (bijvoorbeeld de exporteur bij doorvoer).

Het derde lid van deze paragraaf verduidelijkt voor de voorafgaande machtiging dat als de aanvrager geen woonplaats of maatschappelijke zetel in België heeft, zijn vertegenwoordiger met woonplaats of maatschappelijke zetel in het Vlaamse Gewest over een voorafgaande machtiging moet beschikken.

De uitzonderingen die het vijfde lid van deze paragraaf voorziet, zijn deels dezelfde uitzonderingen voorzien voor voorafgaande machtigingen in artikel 9. De uitzondering voor erkende wapenhandelaars werd niet overgenomen, omdat deze paragraaf alleen gaat over buitenlandse personen en de uitzondering voor erkende wapenhandelaars alleen betrekking heeft op de Belgische erkenning als wapenhandelaar.

Paragraaf 3 bepaalt welke persoon, betrokken bij een specifieke in-, uit- doorvoer of overbrenging verantwoordelijk is voor de (aanwezigheid van) de aanvraag, de kennisgeving of melding.

De partijen zijn telkens hoofdelijk verantwoordelijk voor de aanvraag van de vergunning, indiening van de kennisgeving of melding. Dit betekent dat elk van de vermelde partijen erover moet waken dat er een vergunning is aangevraagd, en dat elk van de vermelde partijen kan aangesproken worden als de noodzakelijke vergunning niet werd aangevraagd, of als de vereiste kennisgeving of melding niet werd gedaan.

Voor invoer en overbrenging naar het Vlaamse Gewest worden de importeur en de vervoerder verantwoordelijk gesteld.

Voor uitvoer en overbrenging naar een andere EER-lidstaat of Zwitserland, worden niet alleen de exporteur en de vervoerder verantwoordelijk gesteld, maar ook de persoon die de goederen op het Belgische grondgebied voorhanden heeft als dat een andere persoon is dan de exporteur of de vervoerder. Te denken valt aan de situatie waarin de contracterende partij met de uiteindelijke beslissingsmacht over de uitvoer van de goederen niet in België gevestigd is, maar de goederen wel fysiek vanuit België uitgevoerd worden. Concreet zou het dan bijvoorbeeld kunnen gaan over een dochterbedrijf dat in het kader van een overeenkomst tussen haar moederbedrijf en een welbepaalde bestemming voor haar moederbedrijf de goederen vanuit België levert. In dergelijk geval moet het Vlaamse bedrijf in kwestie ook verantwoordelijk gesteld worden. Er wordt hier telkens over België gesproken en niet over het Vlaamse Gewest, omdat het Vlaamse Gewest bevoegd kan zijn voor de uitvoer van goederen vanuit een ander gewest, namelijk in het geval dat de aanvrager zijn of haar woonplaats of maatschappelijke zetel in het Vlaamse Gewest heeft.

Voor doorvoer worden de exporteur, de vervoerder en de doorvoerder verantwoordelijk gesteld. In de huidige praktijk zijn het bijna altijd de doorvoerders, die voornamelijk verantwoordelijk zijn voor de fysieke overlading van de goederen en voor het vervullen van de doorvoerformaliteiten, die de vergunningen voor doorvoer met overlading/herlading aanvragen. Het is opportuun ook deze partij effectief verantwoordelijk te stellen, omdat er een aanknopingspunt is met het grondgebied. Dit is makkelijker dan de naleving van de doorvoervergunningsplicht af te dwingen bij een partij die geen link heeft met het grondgebied. Bij doorvoer zal de exporteur, noch de vervoerder immers in principe zijn woonplaats of maatschappelijke zetel in het land van doorvoer hebben. De verantwoordelijkheid is ook logisch: de afhandeling van doorvoer is een activiteit op zich en doorvoerders van militaire goederen mogen verondersteld worden de daaraan verbonden verplichtingen te kennen en de nodige informatie te vergaren. Het is belangrijk om te bekijken welke rol de concrete doorvoerder precies heeft, zodat er op een pragmatische manier met de verantwoordelijkheden kan worden omgegaan. Zo zal de douaneagent logischerwijze niet het eerste aanspreekpunt vormen voor de aanvraag van de vergunning.

Dit betekent verder niet dat de doorvoerder als enige bij de doorvoer betrokken partij verantwoordelijk moet gesteld worden. Zo is er in de praktijk niet steeds een aanwijsbare betrokken partij in het land van doorvoer, maar alleen een uitvoerder

en vervoerder. Het is dan ook logisch om ook de uitvoerder en de vervoerder verantwoordelijk te stellen.

De juridische verantwoordelijkheid van de aanvragers en gebruikers van de vergunning wordt in het ontwerp van decreet expliciet verankerd. Zij zijn namelijk verantwoordelijk om aan de verplichtingen te voldoen omtrent de transactie zoals verder in het decreet bepaald, waaronder het aanleveren van de nodige documentatie en garanties aan de Vlaamse Regering, evenals het vervullen van de rapporteringsverplichtingen. Bij niet naleving hiervan, kunnen zij hiervoor aansprakelijk gehouden worden.

Artikel 7

Dit artikel behoeft geen commentaar.

Hoofdstuk 2. Militaire goederen

Afdeling 1. Algemene beginselen

Artikel 8

Deze bepaling houdt vooreerst een decretale verankering in van de bestaande lijst van verboden goederen in het KB van 8 maart 1993, met toevoeging van het verbod op clustermunitie dat van 2008 dateert. De bestaande internationale verbintenissen van België op dit vlak zijn vervat in de volgende verdragen:

- 1) het verdrag van 1 juli 1968 inzake de niet-verspreiding van kernwapens;
- 2) het verdrag van 10 april 1972 tot verbod van de ontwikkeling, de productie en de aanleg van voorraden van bacteriologische (biologische) en toxine wapens en inzake de vernietiging van deze wapens;
- 3) het verdrag van 10 oktober 1980 inzake het verbod of de beperking van het gebruik van bepaalde conventionele wapens die geacht kunnen worden buitensporig leed te veroorzaken of een niet-onderscheidende werking te hebben en de aanvullende protocollen;
- 4) het verdrag van 13 januari 1993 tot verbod van de ontwikkeling, de productie, de aanleg van voorraden en het gebruik van chemische wapens en inzake de vernietiging van deze wapens;
- 5) het verdrag van 18 september 1997 inzake het verbod op het gebruik, de opslag, de productie en de overdracht van antipersoonsmijnen en inzake de vernietiging ervan;
- 6) het verdrag van 30 mei 2008 inzake clustermunitie.

Dit omvat ook verboden en verbintenissen die voortvloeien uit beperkende maatregelen van de EU, VN en OVSE.

Het geeft ook voor een deel uitvoering aan artikel 1.2 van het gemeenschappelijk standpunt 2008/944/GBVB en van artikel 6 van het VN-Wapenhandelsverdrag en artikel 9.1 en 21 van richtlijn 2021/555. Artikel 6 van het VN-Wapenhandelsverdrag stelt het volgende:

"1. Een Staat die Partij is, geeft geen vergunning af voor de overdracht van conventionele wapens waarop artikel 2, eerste lid, van toepassing is of van producten waarvan artikel 3 of 4 van toepassing is, indien de overdracht in strijd zou zijn met zijn verplichtingen uit hoofde van maatregelen aangenomen door de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties die optreedt uit hoofde van hoofdstuk VII van het Handvest van de Verenigde Naties, wapenembargo's in het bijzonder.

2. Een staat die Partij is, geeft geen vergunning af voor de overdracht van conventionele wapens waarop artikel 2 eerste lid, van toepassing is of van producten waarop artikel 3 of 4 van toepassing is, indien de overdracht in strijd zou zijn met zijn relevante internationale verplichtingen uit hoofde van

internationale verdragen waarbij hij partij is, in het bijzonder verplichtingen met betrekking tot de overdracht van of illegale handel in conventionele wapens.

3. De Staat die Partij is, geeft geen vergunning af voor de overdracht van conventionele wapens waarop artikel 2, eerste lid, van toepassing is of van producten waarop artikel 3 of 4 van toepassing is, indien hem op het tijdstip van de afgifte van de vergunning bekend is dat de wapens of producten zouden worden gebruikt voor het plegen van genocide, misdaden tegen de mensheid, grove schendingen van de Conventies van Genève van 1949, aanvallen gericht tegen burgerdoelen of als zodanig beschermde burgers of andere oorlogsmisdaden omschreven in de internationale verdragen waarbij hij partij is."

Daarenboven vat deze bepaling de defensiegerelateerde producten, ordehandhavingsmateriaal, civiele vuurwapens, onderdelen en munitie die in artikel 3, §1, en artikel 22 van de Wapenwet van 8 juni 2006 als verboden wapen zijn opgenomen op basis van een door België binnen een internationaal of multilateraal forum uitgesproken engagement en waarbij België streefde naar een internationaal verbod op het gebruik, de productie, de ontwikkeling en de overdracht ervan.

Art. 3, §1 van de Wapenwet luidt als volgt:

"Als verboden wapens worden beschouwd:

1° antipersoonsmijnen, valstrikmijnen en soortgelijke mechanismen, en blindmakende laserwapens;

2° brandwapens;

3° wapens ontworpen voor uitsluitend militair gebruik, zoals automatische vuurwapens, lanceertoestellen, artilleriestukken, raketten, wapens die gebruik maken van andere vormen van straling dan die bedoeld onder het 1°, munitie die specifiek is ontworpen voor die wapens, laders die uitsluitend geschikt zijn voor die wapens, bommen, torpedo's en granaten;

4° submunitie;

5° spring- of valmessen met slot, vlindermessen, boksbeugels en blanke wapens die uiterlijk gelijken op een ander voorwerp;

6° degenstokken en geweerstokken die geen historische sierwapens zijn;

7° knotsen en wapenstokken;

8° vuurwapens waarvan de kolf of de loop op zich in verschillende delen kan worden uiteengenomen, vuurwapens die zodanig zijn vervaardigd of gewijzigd dat het dragen ervan niet of minder zichtbaar is dan wel dat hun technische eigenschappen niet meer overeenstemmen met die van het model zoals omschreven in de vergunning tot het voorhanden hebben ervan en vuurwapens die uiterlijk gelijken op een ander voorwerp dan een wapen;

9° draagbare tuigen waarmee door een elektrische stroomstoot personen weerloos kunnen worden gemaakt of pijn kan worden toegebracht, met uitzondering van medische of diergeneeskundige hulpmiddelen;

10° voorwerpen bestemd voor het treffen van personen met giftige, verstikkende, traanverwekkende en soortgelijke stoffen, met uitzondering van medische hulpmiddelen;

11° vouwgeweren boven kaliber 20;

12° werpmessen;

13° nunchaku's;

14° werpsterren;

15° vuurwapens uitgerust met de volgende onderdelen en hulpstukken, evenals de volgende onderdelen en hulpstukken afzonderlijk:

– geluiddempers;

– laders met een grotere capaciteit dan de normale capaciteit zoals bepaald door de minister van Justitie voor een bepaald model vuurwapen ⁴[en desgevallend voor bepaalde categorieën bezitters]⁴;

– richtapparaat voor vuurwapens, die een straal projecteert op het doel en nachtkijkers;

- mechanismen die toelaten een vuurwapen om te vormen tot een automatisch vuurwapen;
- 16° door de ministers van Justitie en van Binnenlandse Zaken aangewezen tuigen, wapens en munitie die een nieuwe ernstige bedreiging voor de openbare veiligheid kunnen vormen en wapens en munitie die om die reden alleen de diensten bedoeld in artikel 27, § 1, tweede en derde lid, voorhanden mogen hebben;
- 17° voorwerpen en stoffen die niet als wapen zijn ontworpen, maar die werden omgevormd, gewijzigd of vermengd om als wapen te worden gebruikt en waarvan, gegeven de concrete omstandigheden, duidelijk is dat degene die ze voorhanden heeft, draagt of vervoert, ze wenst te gebruiken voor het toebrengen van lichamelijk letsel aan of het bedreigen van personen;
- 18° inerte munitie en bepantsering die verarmd uranium of elk ander industrieel uranium bevatten;
- 19° Automatische vuurwapens die zijn omgebouwd tot semiautomatische vuurwapens;
- 20° Lange semiautomatische vuurwapens die kunnen worden ingekort tot een lengte van minder dan 60 cm zonder functionaliteit te verliezen door middel van een opvouwbare of telescopische kolf of een kolf die kan worden verwijderd zonder gebruik van instrumenten.”

Zo heeft België bijvoorbeeld bijgedragen aan het internationaal verbod op het gebruik van antipersoonsmijnen en clustermunitie. Het Belgisch verbod in artikel 3, §1, punt 18 van de Wapenwet op het voorhanden hebben van ‘inerte munitie en bepantsering die verarmd uranium of elk ander industrieel uranium bevatten’ past in dit kader (zie ook de resolutie van het Europees Parlement van 22 mei 2008 over wapens die (verarmd) uranium bevatten en de gevolgen daarvan voor de menselijke gezondheid en het milieu – naar een wereldwijd verbod op het gebruik van dergelijke wapens). In de lijst, vermeld in het vierde lid van dit artikel zal deze categorie dan ook opgenomen worden.

Artikel 9

Dit artikel regelt de voorafgaande machtigingen en houdt een moraliteits- en betrouwbaarheidsonderzoek naar de aanvrager in naar analogie met artikel 10 van de wet van 5 augustus 1991.

Verschillende Vlaamse bedrijven benadrukten in de bevraging in het kader van de regeldruktoets dat de voorafgaande machtiging als log en administratief belastend wordt ervaren door bedrijven, hetgeen de concurrentiepositie kan bemoeilijken. Daarom acht de Vlaamse Regering het noodzakelijk om de voorafgaande machtiging en de bijhorende procedure zoveel mogelijk te vereenvoudigen en efficiënt en doelgericht aan te wenden, om het Europees gelijk speelveld voldoende te kunnen waarborgen. Ten opzichte van het artikel 10 in het Wapenhandeldecreet van 2012 (zie concordantietabel), dat de voorafgaande machtiging vereist voor alle definitieve overbrengingen, uit- en doorvoer van militaire goederen, wordt in het ontwerp van decreet de focus verlegd naar de meest risicovolle transacties. Op die manier wordt een administratieve vereenvoudiging gerealiseerd, en is een vlottere toekenning mogelijk voor aanvragen met weinig gevoelige elementen naar de aard van de transactie en de bestemming. Dit sluit ook aan bij de aanbeveling uit de regeldruktoets om de relevantie te herevalueren voor transacties met een laag risicoprofiel, een differentiatie te introduceren waar relevant en waar relevant de vereiste van de machtiging volledig te schrappen. Dit zal dubbele en/of onnodige stappen vermijden, lagere interne verwerkingskosten met zich meebrengen, de procedure inkorten en wachttijd verlagen.

Een meer efficiënte, effectieve en gedifferentieerde procedure van voorafgaande machtiging, die geen onnodige obstakels opwerpt, vindt in dat verband aansluiting bij het streven van Vlaanderen om Vlaamse bedrijven en kennisinstellingen op een vlotte manier te laten deelnemen aan Europese en internationale

defensieprojecten, zonder de waarborgen van bescherming van nationale veiligheid en respect voor mensenrechten en het internationaal humanitair recht los te laten.

Daarom is in het ontwerp van decreet, allereerst, een voorafgaande machtiging alleen nog vereist bij gebruik van algemene of globale vergunningen en niet bij individuele vergunningen. Bij individuele vergunningsaanvragen een volledig onderzoek doen naar de betrouwbaarheid van de aanvrager is immers een overdreven administratieve last, gezien de voorziene transactie, inclusief betrokken partijen, steeds voorafgaandelijk volledig gescreend wordt. Dit is anders bij de algemene en globale vergunningen. Deze laatste twee vergunningensystemen, die meer flexibiliteit kennen, moeten dan ook eerder beschouwd worden als gunstregimes voor aanvragers die voldoende betrouwbaarheid en moraliteit aantonen. De Vlaamse Regering kan weliswaar in individuele gevallen toch beslissen ook voor een individuele vergunningsaanvraag een moraliteitsonderzoek te voeren naar de aanvrager.

Naar analogie met het Wapenhandeldecreet van 2012 (zie concordantietabel), is de voorafgaande machtiging verder alleen vereist voor definitieve uitgaande transacties en zijn tijdelijke transacties uitgesloten van deze vereiste.

De verplichting van de voorafgaande machtiging is gelijkaardig aan die van het certificaat, vermeld in artikel 10 van dit ontwerp van decreet. De finaliteit van de documenten is echter in dubbel opzicht verschillend. Ten eerste is het certificaat voornamelijk gericht op personen die defensiegerelateerde producten afnemen, terwijl de voorafgaande machtiging in het bijzonder relevant is voor personen die defensiegerelateerde producten overbrengen vanuit het Vlaamse Gewest, uitvoeren. Ten tweede is een certificaat nodig voor het bewerkstellingen van het vertrouwen dat lidstaten moeten kunnen hebben in personen van andere lidstaten naar wie personen uit hun lidstaat zonder vergunning defensiegerelateerde producten kunnen overbrengen; personen die vervolgens quasi buiten de controle van die lidstaat de vrij overgebrachte goederen kunnen uitvoeren naar derde landen.

De controle die het Vlaamse Gewest via de voorafgaande machtiging uitoefent op uitvoerders en overbrengers is een controle in eerste orde. Het Vlaamse Gewest behoudt achteraf nog steeds de controle op de specifieke transacties die uitvoerders, overbrengers of doorvoerders willen verrichten. Bovendien bevatten de artikelen die een meer flexibel vergunningsregime voorzien, nl. de algemene en globale vergunning, zelf bepaalde voorwaarden inzake de betrouwbaarheid, met name een adequaat intern nalevingsprogramma.

Wat betreft het moraliteitsonderzoek naar strafbare feiten eventueel gepleegd door de aanvrager, omvat de controle onder meer een voorlegging van bepaalde documenten zoals een uittreksel uit het strafregister en een mogelijke adviesvraag aan relevante federale overheidsdiensten.

Het vierde lid in paragraaf 2 is vernieuwd ten opzichte van het Wapenhandeldecreet van 2012 (zie concordantietabel). Het voorziet dat voortaan ook advies gevraagd kan worden aan het Ministerie van Defensie en aan de FOD Economie. Een advies van het Ministerie van Defensie is waardevol in het licht van de groeiende defensie-industrie en de toegenomen deelname van de Vlaamse industrie aan defensieprojecten, waarin de Belgische Defensie een cruciale rol speelt. De toevoeging van deze twee entiteiten kan een onnodige dubbele screening vermijden vanuit het "only once"-principe. De nood om extern advies in te winnen varieert volgens type bedrijf.

Het vijfde lid in paragraaf 2 verankert de discretionaire bevoegdheid van de Vlaamse Regering om ook voor aanvragers van individuele vergunningen,

principieel uitgezonderd van de voorafgaande machtigingsplicht, een moraliteitsonderzoek uit te voeren, rekening houdende bijvoorbeeld met het risicoprofiel van de aanvrager en het vervullen van zijn verschillende verplichtingen voorzien in dit ontwerp van decreet. Zo kan de Vlaamse Regering ook voor deze transacties op een case-by-case basis voldoende controle behouden.

Paragraaf 2, zesde lid voorziet dat bij de evaluatie van de betrouwbaarheid rekening wordt gehouden met het interne nalevingsprogramma. De Vlaamse Regering dient de aanvraag te weigeren als er gegronde redenen zijn om aan te nemen dat de aanvrager niet over de evenredige en passende middelen en procedures beschikt die deel uitmaken van een intern nalevingsprogramma om te voldoen aan de bepalingen van dit decreet.

De benoeming van een directielid (ook te begrijpen als bestuurder of bestuurslid) die persoonlijke verantwoordelijk is voor de transacties die plaatsvinden na en op basis van de toekenning van de voorafgaande machtiging, versterkt de rechtszekerheid over wie aangesproken kan worden bij niet naleving van de voorwaarden van de voorafgaande machtiging.

Het Wapenhandeldecreet van 2012 koppelde een systematische 3-jarige evaluatie aan een onbepaalde geldigheidsduur (zie concordantietabel). Dit leidde in de praktijk tot onduidelijkheid over de meerwaarde van de evaluatie gezien deze niet steeds een specifieke aanleiding leek te hebben, en tot een gebrek aan rechtszekerheid over de gevolgen van een laattijdige of ontbrekende evaluatie. Daarom introduceert het decreet een beperkte geldigheidsduur van 3 jaar, in paragraaf 4. Hieraan zal in de praktijk een risico-gedifferentieerde procedure voor heraanvraag gekoppeld worden. Dit draagt bij aan duidelijkheid en rechtszekerheid voor de industrie over de procedure en termijn om een nieuwe aanvraag in te dienen en een nieuwe voorafgaande machtiging te verkrijgen, en vereenvoudigt tegelijkertijd het beheer voor de DCSG.

De driejarige geldigheid, voorzien in paragraaf 4, is naar analogie met wat bepaald is met betrekking tot het certificaat. Het ontwerp van decreet biedt in dat opzicht meer harmonisering tussen de beide instrumenten, hetgeen logisch is vanuit de gelijkschakeling van het certificaat met de machtiging (zie hieronder).

Paragraaf 5 stemt overeen met artikel 29, §2 van het Wapenhandelbesluit, maar dit is geen bijkomstigheid en hoort bijgevolg thuis in het decreet.

Paragraaf 6 stemt overeen met artikel 30, 6° en 31, §2 van het Wapenhandelbesluit, maar ook dat artikel hoort thuis in het decreet. Het is bovendien naar analogie met hetgeen bepaald is voor het certificaat. Het Wapenhandelbesluit legt ook terecht de link met schorsing, intrekking of beperking van gebruik. Artikel 51 voorziet inderdaad dat intrekking, schorsing, beperking van gebruik kan als de voorwaarden van de toekenning niet langer vervuld zijn of als de omstandigheden gewijzigd zijn.

Allereerst stelt paragraaf 7 een certificaat gelijk met een voorafgaande machtiging. Een certificaat is conform artikel 9 van richtlijn 2009/43 voorzien voor afnemers van defensiegerelateerde producten. Door de gelijkschakeling met een voorafgaande machtiging, kan die afnemer op basis van het certificaat ook goederen uitvoeren, doorvoeren of overbrengen vanuit het Vlaamse Gewest zonder voorafgaande machtiging. Dit is logisch omdat het noodzakelijke onderzoek in het kader van een machtiging al gebeurd is in het kader van het certificaat.

Verder zondert §7, tweede lid ook bepaalde concrete transacties uit van de plicht tot voorafgaande machtiging. De bedoeling is minder gevoelige transacties met een specifiek oogmerk, dan wel met betrouwbare partners van de vereiste uit te sluiten. Deze uitzonderingen zijn gestoeld op artikel 4.2 van richtlijn 2009/43. 1°

en 2° stemmen overeen met de uitzonderingen zoals voorzien in het Wapenhandeldecreet van 2012 (zie concordantietabel), waarbij 1° weliswaar lidstaten van de EU uitbreidt tot lidstaten van de EER of Zwitserland, naar analogie met de gewijzigde definitie van 'overbrenging'. 3° is een nieuwe uitzonderingsgrond. 4° beoogt Benelux-transacties te faciliteren, in lijn met het Wapenhandeldecreet van 2012. En ook 5°, 6° en 7° zijn nieuwe uitzonderingsgronden om overbrengingen in het kader van defensiesamenwerkingen te faciliteren, met weliswaar differentiatie afhankelijk van de betrokkenheid van de EU, de betrokken landen en de deelname van België bij het samenwerkingsprogramma. Dit machtigt de Vlaamse Regering om de geselecteerde derde landen vervolgens per vrijstelling te differentiëren. Hierbij is er weliswaar steeds intergouvernementele betrokkenheid vereist voor voldoende overzicht en controle, wat de vrijstelling rechtvaardigt. Om gebruik te kunnen maken van de vrijstelling inzake de intergouvernementele samenwerkingsprogramma's, is het noodzakelijk dat alle betrokken landen bij het programma opgenomen zijn in de selectie van de Vlaamse Regering.

Hoofdstuk 2 regelt ook transacties van vuurwapens, essentiële onderdelen en munitie voor militaire doeleinden. Deze goederen vallen dus niet onder de toepassing van hoofdstuk 3 dat handelt over civiele vuurwapens. In dat geval moet de aanvrager over een erkenning als wapenhandelaar, op basis van de Wapenwet, beschikken. In het kader van deze erkenning is er ook een moraliteitsonderzoek door de provincie van de woonplaats van de aanvrager. Daarom is het logisch ook voor deze categorie geen voorafgaande machtiging te vereisen.

Artikel 10

Dit artikel regelt certificaten en zet artikel 9, eerste en tweede lid van richtlijn 2009/43 om en sluit aan bij artikel 11.2 van het VN-Wapenhandelsverdrag. Dit stond eerder in artikel 14, §4 van het Wapenhandeldecreet van 2012 (zie concordantietabel). Heel het artikel 14 gaat echter over vergunningen voor overbrengingen vanuit het Vlaamse Gewest. Het certificaat gaat over afnemers van defensiegerelateerde producten, dus met andere woorden in het kader van overbrengingen uit andere lidstaten. Daarom is het duidelijker hier een apart artikel aan te wijden, dat losstaat van de bepalingen over algemene vergunningen.

Het tweede lid is nieuw ten opzichte van het Wapenhandeldecreet van 2012. Het stond in 32, §1 van het Wapenhandelbesluit, maar hoort thuis in het decreet. Hieraan toegevoegd zijn FOD Economie en het Ministerie van Defensie, conform de uitbreiding van de lijst in het artikel over de voorafgaande machtiging.

Het derde lid is een (gedeeltelijke) overheveling van artikel 33 van het Wapenhandelbesluit naar het decreet, gezien het hier niet gaat over een bijkomstigheid. 2° bevat een nieuwe mogelijkheid van voorwaarde of beperking, in lijn met dezelfde mogelijkheid die bestaat voor de voorafgaande machtiging.

Ook het vierde lid is nieuw ten opzichte van het Wapenhandeldecreet van 2012. Het stond in artikel 34 van het Wapenhandelsbesluit, maar hoort thuis in het decreet. Het laat de toepassing van artikel 9.7 van richtlijn 2009/43 toe: *"Indien een bevoegde autoriteit van oordeel is dat de houder van een certificaat, die op het grondgebied van de desbetreffende lidstaat is gevestigd, niet meer aan de in lid 2 bedoelde criteria of een in lid 4 bedoelde voorwaarde voldoet, neemt zij passende maatregelen. Een van die maatregelen kan intrekking van het certificaat zijn. De bevoegde autoriteit stelt de Commissie en de andere lidstaten in kennis van haar beslissing."*

Het vijfde lid is een omzetting van artikel 9.3, tweede lid en 9.5 van richtlijn 2009/43.

Het zesde lid zet artikel 9.8 van richtlijn 2009/43 om.

Artikel 11

Als vuurwapens, essentiële onderdelen en munitie voor militaire doeleinden bedoeld zijn, zijn het militaire goederen en is het overeenkomstige hoofdstuk van toepassing. Toch zijn nog enkele bepalingen uit hoofdstuk 3, die handelen over civiele vuurwapens, essentiële onderdelen en munitie van overeenkomstige toepassing, dit omdat richtlijn 2021/555 dit onderscheid niet maakt.

Artikel 12

De 3 mogelijke soorten vergunningen vloeien voort uit artikel 4, vierde lid van richtlijn 2009/43.

Het tweede lid verduidelijkt de geldigheidsduur van de globale en individuele vergunningen. Het is aangevuld met de inhoud van artikel 18, §3 van het Wapenhandelbesluit omtrent verlenging, gezien het niet van bijkomstige aard is.

Het vierde en vijfde lid stonden ook eerst in het Wapenhandelbesluit, maar zijn niet van bijkomstige aard en worden bijgevolg naar hier verhuisd.

Afdeling 2. Vergunningen voor overbrenging vanuit het Vlaamse Gewest en uitvoer van militaire goederen

Artikel 13

Dit artikel regelt de vergunningsplicht voor de overbrenging van defensiegerelateerde producten en voor de uitvoer van militaire goederen.

Voor uitvoer volgt het uit artikel 7.1 van het VN-Wapenhandelsverdrag enerzijds en voor uit- en doorvoer uit artikel 1.2 van het gemeenschappelijk standpunt 2008/944/GBVB anderzijds.

Artikel 7.1 van het VN-Wapenhandelsverdrag luidt als volgt: "*Indien uitvoer niet verboden is uit hoofde van artikel 6, stelt elke uitvoerende Staat die Partij is, alvorens een vergunning af te geven voor de uitvoer van conventionele wapens onder zijn rechtsmacht en nationale controlesysteem waarop artikel 2, eerste lid, van toepassing is of van producten waarop artikel 3 of 4 van toepassing is, op neutrale en niet-discriminerende wijze, rekening houdend met relevante factoren waaronder informatie verschaft door de invoerende staat in overeenstemming met artikel 8, eerste lid, vast in hoever de conventionele wapens of producten: (...)*"

Uit de rest van dit artikel volgt duidelijk dat het gaat om vergunningen, uit te reiken door de lidstaat, van waaruit de goederen worden overgebracht. Dit stemt overeen met overweging (16) van richtlijn 2009/43:

"Een overdracht van defensiegerelateerde producten binnen de Gemeenschap is slechts toegestaan na voorafgaande toestemming in de vorm van een algemene, globale of individuele overdrachtvergunning die wordt verleend of gepubliceerd door de lidstaat vanaf wiens grondgebied de leverancier de defensiegerelateerde producten wil overdragen. De lidstaten moeten in specifieke gevallen die in deze richtlijn zijn genoemd, de overdracht van defensiegerelateerde producten kunnen vrijstellen van de verplichte voorafgaande toestemming."

2° beperkt de vergunningsplicht voor uitvoer tot het ordehandhavingsmateriaal vermeld op de lijst van de Vlaamse Regering conform artikel 5, naast defensiegerelateerde producten.

3° heeft specifiek betrekking op de defensiegerelateerde producten en het ordehandhavingsmateriaal waarvan de transactie in principe verboden is op basis van artikel 8, eerste en tweede lid.

4° betreft de nieuwe invulling van de vangnetprocedure, hetgeen betrekking heeft op de nieuwe term 'andere defensiegerelateerde producten' die hierboven werd toegelicht. Zodra aan deze definitie is voldaan, is het mogelijk de goederen in kwestie aan een vergunningsplicht te onderwerpen. Dit is het geval wanneer de Vlaamse Regering de partijen betrokken bij de uitvoer (zoals bepaald in artikel 6 §3, 2°) meedeelt dat er bezorgdheden rusten op de transactie op basis van criterium 1 tot en met 4, vermeld in artikel 2 van het gemeenschappelijk standpunt 2008/944/GBVB. Dit is naar analogie met de ad hoc vangnetprocedures zoals voorzien in artikel 4, 5 en 9 van verordening (EU) 2021/821. Deze aanpak reflecteert de gewijzigde geopolitieke context sinds de aanname van het Wapenhandeldecreet van 2012 en de herziening ervan in 2017. Het komt daarbij ook tegemoet aan de wens van verschillende middenveldorganisaties, om op basis van specifieke bezorgdheden en op een transactionele basis in principe niet gecontroleerde goederen toch onder controle te kunnen plaatsen. Deze bezorgdheden kunnen betrekking hebben op de partijen, het eindgebruik en/of het land van bestemming of eindgebruik. Ze worden vastgesteld op basis van een preliminaire analyse van de internationale verplichtingen en verbintenissen van België, de eerbiediging van de mensenrechten en het internationaal humanitair recht in het land van eindgebruik, de interne situatie in het land van eindgebruik ten gevolge van spanningen of gewapende conflicten, en de handhaving van vrede, veiligheid en stabiliteit in de ontvangende regio.

Het tweede lid bevat een verplichting voor de betrokken partijen om eigen kennis van deze bezorgdheden mee te delen aan de Vlaamse Regering. Om te anticiperen op een eventueel dispuut *in feite* of een bij de uitvoer betrokken partij al dan niet kennis droeg van bezorgdheden, wordt elke betrokken partij verplicht om zelfs al bij een redelijk vermoeden de Vlaamse Regering te contacteren. De Vlaamse Regering beoordeelt vervolgens of de vangnetprocedure van toepassing is en legt eventueel een vergunningsplicht op.

Het vierde lid regelt de vrijstellingen van vergunningen en zet artikel 4.2 a) tot en met d) van richtlijn 2009/43 om. Het betreft zodus enkel gevallen van overbrenging. Wat betreft punt 5°, blijft Vlaanderen een sterke pleitbezorger voor gezamenlijke afspraken over exportcontrole in het kader van EU-programma's en benadrukt hierbij de verplichte toetsing aan het Gemeenschappelijk Standpunt bij uitvoer, inclusief na overbrenging vanuit een andere lidstaat. Ook geldt voor punt 6°, net zoals bij artikel 9 §7, tweede lid, de vereiste dat alle betrokken landen bij het programma zijn opgenomen in de selectie van de Vlaamse Regering, om gebruik te kunnen maken van de vrijstelling. Dit houdt zodus ook in dat de Vlaamse Regering de geselecteerde landen op de lijst kan aanpassen indien de vrijstellingen niet meer in overeenstemming zijn met de Europese en internationale verplichtingen van Vlaanderen. Daarnaast behoudt het lid in punt 4° de vrijstelling van vergunning voor overbrengingen voor de Benelux-landen zoals voorzien in het Wapenhandeldecreet van 2012. Op basis van de wederkerigheid en in coördinatie met de andere Benelux-landen, zal de Vlaamse Regering de vrijstelling opheffen, als voorzien in artikel 64. Weliswaar wordt aan deze opheffing reeds tegemoet gekomen via het gewijzigde vergunningskader, deels door uitzonderingen op de vergunningsplicht en verder door een algemene vergunning voor dergelijke transacties te voorzien.

In tegenstelling tot het Wapenhandeldecreet van 2012 (zie concordantietabel), zijn de vrijstellingen geformuleerd op een 'automatische' wijze. Het is dus niet langer een mogelijkheid tot vrijstelling die door de Vlaamse Regering moet worden toegekend. Dit komt tegemoet aan rechtszekerheid en administratieve vereenvoudiging. Het sluit bovendien aan bij de suggestie van de regeldruktoets

en verschillende stemmen tijdens de consultatiedag om een vergunningskader op te bouwen gedifferentieerd op basis van risico, waardoor bepaalde types transacties met een lager risicoprofiel kunnen worden uitgesloten van de vergunningsplicht.

De gevallen van 1° en 2° gelden ook als de aanvrager een persoon is die in opdracht van een overheidsorgaan of strijdkrachten, of voor een intergouvernementele organisatie naar een andere lidstaat van de EER of Zwitserland overbrengt.

Het laatste lid geeft de Vlaamse Regering de mogelijkheid om een vrijstelling vermeld in het vierde lid te schorsen in een (of meer) van de volgende situaties. Ofwel wanneer er een bedreiging is voor de openbare orde of de veiligheid of de wezenlijke veiligheidsbelangen van het Vlaamse Gewest of België, ofwel wanneer het noodzakelijk is om te voldoen aan internationale verplichtingen en verbintenissen van het Vlaamse Gewest en België of aan een algemene beperkende maatregel van de Vlaamse Regering.

Artikel 14

Dit artikel regelt de algemene vergunning.

Paragraaf 1 zet artikel 5, eerste tot en met derde lid en artikel 4, vierde en vijfde lid, van richtlijn 2009/43 om.

Er wordt toegevoegd dat niet alleen de aanbestedende diensten van de strijdkrachten, maar ook andere bestemmingen (inclusief defensiegerelateerde-industrie) in aanmerking komen wanneer deze (ook op niet exclusieve wijze) aankopen doen voor de strijdkrachten.

Daarnaast introduceert het ook enkele nieuwe algemene vergunningen. Ofschoon richtlijn 2009/43 deze niet voorziet, verbiedt ze niet de introductie van andere algemene vergunningen. De richtlijn bevat slechts het minimum. We sluiten hierbij aan bij de aanpak in een aantal andere EU-lidstaten, zoals Duitsland en Nederland. Hierdoor wijkt het decreet af van het Wapenhandeldecree van 2012 (zie concordantietabel), dat zich beperkt tot een strikte en exhaustieve opsomming van de vijf types algemene vergunningen zoals voorzien in de richtlijn 2009/43.

Door een uitbreiding van de algemene vergunningen, beoogt het ontwerp van decreet tegemoet te komen aan de aanbeveling van de regeldruktoets en verschillende stemmen tijdens de consultatiedag om het vergunningskader beter af te stemmen op het risicoprofiel van transacties. Voor transacties met een lager risico biedt het systeem van algemene vergunningen een flexibeler alternatief, waarbij de nadruk ligt op controle en toezicht achteraf. Deze aanpak sluit aan bij de vastgestelde nood om samenwerking met betrouwbare partners — zoals die verbonden aan EU- en NAVO-projecten — maximaal te faciliteren, in functie van de nationale veiligheid en die van bondgenoten. Ook sluit het aan bij de vastgestelde realiteit van een groeiende defensie-opportuniteit voor Vlaamse bedrijven binnen een proportioneel en risico-gebaseerd kader.

Nieuw daarnaast is dat vijf algemene vergunningen ook mogelijk worden voor uitvoer, en niet langer alleen voor overbrenging. Het VN-Wapenhandelsverdrag is het internationale instrument van toepassing op uitvoer en dit verdrag bevat geen bepalingen die de invoering van een algemene vergunning voor uitvoer verhinderen. De introductie van bepaalde algemene vergunningen voor uitvoer sluit eveneens aan bij de hedendaagse defensierealiteit. Deze wordt immers gekenmerkt door verschillende samenwerkingen waar diverse partnerlanden en/of

hun industrie aan deelnemen. Door deze extra mogelijkheid voor uitvoer worden transacties in deze verbanden zo veel mogelijk gefaciliteerd op basis van hun laag risico en/of omwille van de betrokkenheid van betrouwbare partners, die de Vlaamse Regering bepaalt.

Vier van deze algemene vergunningen voor zowel uitvoer als overbrenging sluiten aan bij reeds bestaande – al dan niet bijgestuurde – vergunningen voor overbrenging. Daarbij is de algemene vergunning voor transacties in het kader van een intergouvernementeel samenwerkingsprogramma op dezelfde wijze als de gevallen in artikel 9 §7, tweede lid in aparte vergunningen opgesplitst, met machtiging aan de Vlaamse Regering om de betrouwbare derde landen op basis van NAVO-lidmaatschap of deelname aan het Wassenaar Arrangement te bepalen. Ook hier geldt de vereiste dat alle betrokken landen bij het programma zijn opgenomen in de selectie van de Vlaamse Regering, om gebruik te kunnen maken van de vergunning. De vijfde nieuwe algemene vergunning voor zowel uitvoer als overbrenging is bedoeld om uitvoer en overbrenging te dekken binnen het kader van een gestructureerd grensoverschrijdend industrieel partnerschap tussen entiteiten in de EER, Zwitserland, NAVO-lidstaten en/of landen van het Wassenaar Arrangement, zoals beslist door de Vlaamse Regering. Deze samenwerkingen zijn gebaseerd op een stabiele en duurzame samenwerkingsregeling, en omvat entiteiten die bijvoorbeeld deel uitmaken van een gemeenschappelijke ondernemingsgroep, consortium, joint venture of een andere soortgelijk gestructureerde entiteit waarbij ze gezamenlijk betrokken zijn bij het ontwerp, de productie, assemblage, levering of marketing van een militair goed. Deze nieuwe algemene vergunning anticipeert op het voorstel tot wijziging van richtlijn 2009/43.

Daarnaast kan de Vlaamse Regering ook voorzien in enkele algemene vergunningen alleen voor overbrenging. De gevallen van overbrenging naar een bestemming met een certificaat, en de gevallen van tijdelijke overbrenging waren ook al voorzien in het Wapenhandeldecreet van 2012 (zie concordantietabel). De algemene vergunning voor tijdelijke overbrenging in het kader van onderhoud en herstelling is geherformuleerd zodat zowel de verplaatsing naar de oorspronkelijke leverancier voor herstelling of onderhoud, als de daaropvolgende terugkeer wordt gedekt.

Nieuw is de mogelijkheid van een algemene vergunning voor overbrenging in het kader van een noodsituatie ten gevolge van een crisis bepaald in EU-verband. Dit anticipeert op het voorstel van verordening van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van het programma voor de Europese defensie-industrie en van een kader van maatregelen ter waarborging van de tijdige beschikbaarheid en levering van defensieproducten ("EDIP-verordening"). De definitie van 'crisissituatie' is overgenomen uit richtlijn 2009/81, waarnaar beide voorstellen verwijzen. En de nieuwe algemene vergunning voor overbrengingen binnen de Benelux biedt waar nodig een werkbaar alternatief in geval van een toekomstige opheffing van de vrijstelling op de vergunningsplicht voor deze transacties overgenomen uit het Wapenhandeldecreet van 2012.

Voor elk van de punten, opgesomd in het eerste en vierde lid van paragraaf 1, is een aparte algemene vergunning nodig. Weliswaar volstaat één algemene vergunning voor het geheel van de daardoor gedekte transacties.

Het zesde lid van deze paragraaf verduidelijkt dat de Vlaamse Regering in elk geval geen algemene vergunning kan uitvaardigen op basis van het eerste lid, 5° en het vierde lid, 1°, 4° en 5°, als het gaat over gevoelige goederen. Dit is gestoeld op overweging (18) van de richtlijn 2009/43: *"De lidstaten moeten kiezen voor elk type overdracht welke overdrachtsvergunning voor de defensiegerelateerde producten of categorieën van defensiegerelateerde producten het geschikte type is en welke voorwaarden aan elke overdrachtsvergunning moeten worden gehecht,*

rekening houdend met de gevoeligheid van de overdracht.” Er is voor gekozen dit type goederen uit te sluiten bij deze algemene vergunningen, vanuit een risico-overweging: het betreft algemene vergunningen voor definitieve transacties naar niet-overheidsactoren zonder in principe enige statelijke, supranationale of intergouvernementele controle. Omwille van de gevoeligheid van de goederen in combinatie met het type bestemming, en de noodzaak bijgevolg om de nodige a priori controle te kunnen behouden, kiest het ontwerp van decreet ervoor om het gebruik van de algemene vergunning voor de voorziene transacties van gevoelige goederen niet toe te staan. Het staat aanvragers uiteraard vrij om gebruik te maken van andere types vergunningen.

Hierbij moet verduidelijkt worden dat de algemene vergunning in het vierde lid, 4° en 5° weliswaar niet alleen gebruikt kan worden voor transacties naar privébedrijven, middenveldactoren, e.d. hetgeen de uitsluiting van gevoelige goederen rechtvaardigt, maar in principe eveneens voor overbrenging naar strijdkrachten. De uitsluiting van het type goederen moet echter worden opgelegd op de hele algemene vergunning, en kan niet voorzien worden in functie van het type bestemming. Weliswaar kan er gebruik gemaakt worden van de algemene vergunning naar strijdkrachten in §1, eerste lid, 1°.

Het zevende tot en met negende lid zijn overgeheveld uit het artikel 12, §1 en 2 van het Wapenhandelbesluit. Deze bepalingen zijn niet bijkomstig van aard en horen in het decreet thuis.

Artikel 30 en hoofdstuk 4, afdeling 3 gelden onverminderd voor de vergunningen in paragraaf 1, wat het voor de Vlaamse Regering mogelijk maakt om via de voorwaarden van de algemene vergunning de effectieve handhaving van de algemene beperkende maatregelen en de algemene beleidslijnen van de Vlaamse Regering en de bevoegde minister te waarborgen. Elke algemene vergunning kan in functie van het risico in scope beperkt worden tot een specifiek aantal landen in combinatie met specifieke voorwaarden en beperkingen op eindgebruik en (weder)uitvoer (naast de standaard voorwaarden en beperkingen). Voor elke algemene vergunning kan steeds via de bestaande toezichtsmaatregelen worden opgetreden (bv. schorsing, intrekking, wijziging van voorwaarden, tijdelijke uitsluiting van gebruikers, enz.).

Paragraaf 2 van dit artikel regelt de situatie waarbij er sprake is van gebruik van een algemene vergunning voor een definitieve overbrenging, maar waarvan geweten is dat het eindgebruik zich zal situeren in een derde land. Definitief betekent in de context van het decreet het tegenovergestelde van tijdelijk. De goederen keren dus niet terug naar Vlaanderen binnen de geldigheids termijn van de vergunning. Het herneemt wat thans in artikel 9, §2, 2° van het Wapenhandelbesluit staat. Ze breidt de toepassing ervan uit naar alle gevallen voorzien onder de algemene vergunningen voor zowel overbrenging als uitvoer. Dat artikel hoort thuis in het decreet, omdat het geen bijkomstige bepaling is.

Paragraaf 3 zet artikel 5, eerste lid van richtlijn 2009/43 om. In vergelijking met de tekst uit artikel 14, §4 van het Wapenhandeldcreet van 2012 (zie concordantietabel), is nog toegevoegd dat de algemene vergunningen ook de categorieën van afnemers specificeren. Dit volgt immers uit artikel 5.1 van richtlijn 2009/43.

Paragraaf 4 volgt uit artikel 5, eerste lid van richtlijn 2009/43.

Paragraaf 5 volgt uit artikel 5, vierde lid en artikel 8, tweede lid, van richtlijn 2009/43. Vernieuwend hierbij is dat het ontwerp van decreet voorziet in een expliciete verankering dat aanvragers bij registratie moeten aantonen dat de transacties die ze beogen voor de algemene vergunning in kwestie in aanmerking komen. Dit is een consequentie van de uitbreiding van het toepassingsgebied van

de algemene vergunningen. Bovendien kan de Vlaamse Regering de registratie weigeren als ze oordeelt dat de te registreren persoon niet voldoet aan de voorwaarden in kwestie enerzijds. Anderzijds kan de Vlaamse Regering ook weigeren als ze oordeelt dat de aanvrager niet over een adequaat intern nalevingsprogramma beschikt. Dit laatste wordt normaalgezien al een eerste keer geëvalueerd bij de voorafgaande machtiging, en vormt dus in het bijzonder een nuttige aanvulling voor de transacties via algemene vergunning waarvoor geen voorafgaande machtiging vereist is.

Het tweede lid van paragraaf 5 is een overheveling van artikel 9, §2, eerste lid, 4° van het Wapenhandelbesluit dat geen bijkomstigheid is, en bijgevolg in het decreet hoort.

Het derde lid van paragraaf 5 laat toe personen die zich wensen te registreren voor een algemene vergunning toe te leiden naar de meest geschikte algemene vergunning. Er was namelijk al een hiërarchie ingebouwd in artikel 11 van het Wapenhandelbesluit, ten voordele van de algemene vergunning voor specifieke doeleinden. Deze voorrangsregeling was toen ingeschreven met het oog op transparantie, zodat uit de jaarlijkse verslaggeving duidelijk de doeleinden blijken waarvoor de algemene vergunningen werden gebruikt.

Paragraaf 6 zet artikel 15.1 van richtlijn 2009/43 om. Daarenboven wordt 'duidelijk risico' uit het artikel 14, §7 van het Wapenhandeldecreet van 2012 vervangen door 'aanzienlijk risico', zoals voorzien in dat artikel 15.1 van de richtlijn. Immers een risico kan duidelijk zijn, maar daarom nog niet aanzienlijk.

Paragraaf 7 legt een jaarlijkse evaluatie op van de bestemmingen en bestemmelingen van de algemene vergunningen voor uitvoer. Dit impliceert echter geen vrijgeleide in de periodes tussen de voorziene evaluaties, gezien ook alle instrumenten van toezicht achteraf en handhaving voorzien in hoofdstuk 4, afdeling 3 eveneens ter beschikking blijven.

Artikel 15

Dit artikel regelt de globale vergunning voor de overbrenging en uitvoer van defensiegerelateerde producten.

Voor uitvoer voorzag het Wapenhandeldecreet van 2012 alleen individuele en gecombineerde vergunningen (zie concordantietabel). Gecombineerde vergunningen werden in de praktijk echter zelden gebruikt. Het waren vergunningen voor de uitvoer van bepaalde militaire goederen naar een of meer welbepaalde bestemmelingen in eenzelfde land. De globale vergunning is ruimer, gezien het kan gaan over bestemmelingen in meerdere landen. Zo kunnen er meerdere transacties op een zelfde vergunning gebundeld worden. Het zorgt dan ook voor een administratieve vereenvoudiging ten opzichte van de individuele vergunningen.

Het ontwerp van decreet voorziet daarom, net zoals voor overbrenging reeds bestond, voor uitvoer ook in een globale vergunning in plaats van een gecombineerde vergunning. Dit zorgt voor een gelijktrekking van de soorten vergunningen voor overbrenging en uitvoer. Het VN-Wapenhandelsverdrag, het internationale instrument toepassing op uitvoer, verbiedt dit niet. Het is dan ook de bedoeling, als het gaat over meerdere zendingen, de aanvrager toe te leiden naar de globale vergunning en niet naar de individuele vergunning, om onnodige administratieve lasten te vermijden. Het feit dat dit voor uitvoer nu ook kan naar meerdere landen, zou het gebruik van de globale vergunning moeten verhogen.

Deze uitbreiding van de globale vergunning komt ook tegemoet aan de aanbeveling van de regeldruktoets en verschillende stemmen tijdens de consultatiedag om een

vergunningskader op te bouwen gedifferentieerd op basis van risico, waardoor bepaalde type transacties met een lager risicoprofiel via een flexibeler vergunningssysteem vergund kunnen worden. De rapporteringsperiode is weliswaar korter (1 jaar) ten opzichte van de gecombineerde vergunning (3 jaar), maar, gezien de grotere flexibiliteit, is een adequate a posteriori controle van groot belang.

Paragraaf 1 zet artikel 4, vijfde lid en 6, eerste lid, van richtlijn 2009/43 om.

Paragraaf 2 zet artikel 6, tweede lid, van richtlijn 2009/43 om. Hierdoor wordt 'bestemmingen' uit artikel 15, §2 van het Wapenhandeldecreet van 2012 aangevuld met 'categorieën van bestemmingen' (zie concordantietabel).

Paragraaf 3 heeft de bedoeling zich er van te verzekeren dat de aanvrager over een adequaat intern nalevingsprogramma beschikt, en zo niet, dat de Vlaamse Regering de vergunningsaanvraag weigert. Deze vereiste wordt reeds een eerste keer geëvalueerd bij de voorafgaande machtiging, maar vormt een nuttige aanvulling voor de transacties die uitgezonderd zijn van de vereiste van de voorafgaande machtiging. De voorwaarde met betrekking tot een intern nalevingsprogramma is gebaseerd op artikel 12.4 van verordening 2021/821 van 20 mei 2021 tot instelling van een Unieregeling voor controle op de uitvoer, de tussenhandel, de technische bijstand, de doorvoer en de overbrenging van producten voor tweëerlei gebruik.

Paragraaf §4 verzekert dat de betrokken persoon in staat is om de inhoudelijke voorwaarden die aan een globale vergunning zijn verbonden (bijvoorbeeld uitvoerbeperkingen) na te leven. Elementen van evaluatie zijn de uitvoercontroleprocedure en het uitvoerbeheerssysteem.

Artikel 16

Dit artikel regelt individuele vergunningen en zet artikel 4, vijfde lid, en artikel 7 van richtlijn 2009/43 om. Het omvat nu ook de corresponderende bepalingen voor uitvoer.

1° laat alleen een individuele vergunning toe, en geen globale, voor de overbrenging en uitvoer die normaal gezien verboden is op basis van internationale verbintenissen en verplichtingen, maar voor bepaalde doeleinden toch toegelaten wordt.

2° en 3° worden beoordeeld door de Vlaamse Regering.

4°, 5° en 6° zijn de vertaling van het trapsgewijze systeem, waarbij een aanvrager redelijkerwijze eerst wordt verwacht een algemene vergunning aan te vragen, als van toepassing, vervolgens een globale vergunning, als van toepassing, en uiteindelijk pas een individuele vergunning.

Afdeling 3. Vergunningen voor doorvoer van militaire goederen

Artikel 17

Dit artikel regelt de vergunningsplicht voor doorvoer en volgt uit artikel 9 van het VN-Wapenhandelsverdrag enerzijds en uit artikel 1.2 van het gemeenschappelijk standpunt 2008/944/GBVB anderzijds.

Artikel 9 van het VN-Wapenhandelsverdrag luidt als volgt: *"Elke Staat die Partij is neemt passende maatregelen om waar nodig en uitvoerbaar de transit of doorvoer via zijn grondgebied van conventionele wapens onder zijn rechtsmacht waarop*

artikel 2, eerste lid, van toepassing is te reguleren in overeenstemming met het desbetreffende internationale recht.”

Wat betreft de type goederen die worden gecontroleerd, kan verwezen worden naar de toelichting bij artikel 13.

Uit de consultatiedag met belanghebbenden, bleek voor wat betreft doorvoer over het algemeen tevredenheid met het juridisch kader zoals voorzien in het Wapenhandeldecreet van 2012, en bleken de grootste pijnpunten in de praktijk te zitten. Om die reden besloot de Vlaamse Regering de regelgevende basis te behouden, maar wel te verfijnen zoals hieronder toegelicht.

Paragraaf 1 behandelt doorvoer met overlading of herlading, hetgeen in principe vergunningsplichtig is. Het derde lid van paragraaf 1 bevat een aantal uitzonderingen op de vergunningsplicht. 1° is voorzien vanuit de overweging dat relatief ongevoelige transacties, zoals een transactie waarbij een betrouwbaar land de bestemming is, dat vaak behoort tot eenzelfde relevant samenwerkingsverband, als laag risico worden ingeschat en bijgevolg niet aan eenzelfde controle moeten worden onderworpen als risicovolle transacties.

2° vertrekt vanuit dezelfde logica om intergouvernementele organisaties waarvan het Vlaams Gewest of België lid is als voldoende betrouwbaar te beschouwen. Dit sluit ook aan bij bepaalde stemmen tijdens de consultatiedag over de noodzaak aan vertrouwen in (lidstaten van) multilaterale en intergouvernementele samenwerkingsverbanden, en komt ook tegemoet aan het streven naar administratieve vereenvoudiging. 2° is bovendien geïnspireerd op de uitzondering op de vereiste van de overbrengingsvergunning in artikel 4.2 b) van richtlijn 2009/43.

Deze argumentatie geldt vervolgens bij uitstek voor 3° wat betreft goederen die eigendom zijn van de strijdkrachten of overheidsdiensten van deze zelfde betrouwbare landen. Deze uitzondering is ook geïnspireerd op de uitzondering op de vereiste van overbrengingsvergunning in artikel 4.2 a) van richtlijn 2009/43. 4° is geïnspireerd op de uitzondering op de vereiste van overbrengingsvergunning in artikel 4.2 d) van richtlijn 2009/43.

Mensenrechten, internationaal humanitair recht en verbintenissen onder internationale verdragen en verplichtingen moeten echter centraal blijven staan, ook in het geval van situaties die in principe uitgezonderd zijn van de vergunningsplicht. Als een betrokken partij daarom weet zou hebben van of via redelijke inspanningen ervan op de hoogte moet zijn dat er mogelijke inbreuken op de mensenrechten, het internationaal humanitair recht of verbintenissen onder internationale verdragen en verplichtingen zijn, voorziet paragraaf 2 dat er toch een vergunningsplicht is. Er moet weliswaar erkend worden dat het in bepaalde gevallen in de praktijk voor een bij de doorvoer betrokken partij moeilijk is om daarvan kennis te hebben. Dit werd ook als dusdanig bevestigd door verschillende belanghebbenden tijdens de consultatiedag. Het kan evenwel ook dat de Vlaamse Regering zelf een bij de doorvoer betrokken partij in kennis stelt van de situatie, op basis van informatie bijvoorbeeld van andere overheidsdiensten in binnen- en buitenland. Ook in dat geval is er een vergunning nodig. De bewoording benadrukt de gedeelde verantwoordelijkheid tussen de Vlaamse Regering en de betrokken partijen bij doorvoer om de regelgeving zorgvuldig en als een goede huisvader na te leven.

Het merendeel van de gevallen die paragraaf 2 voorziet – gevallen in eerste lid, 2° en 3°, en het tweede lid – werden overgenomen uit artikel 6 van het VN-Wapenhandelsverdrag. Dat artikel brengt de gevallen samen waarin staten op basis van hun internationale verplichtingen de uitvoer, invoer, doorvoer met en zonder overlading of herlading en tussenhandel van de opgelijste conventionele

wapens, onderdelen en munitie principieel moeten voorkomen. Voor de invulling van de gevallen in kwestie kan dan ook verwezen worden naar de voorbereidende werken bij het VN-Wapenhandelsverdrag en de commentaren daarbij. Het ontwerp van decreet blijft in het bijzonder voor 2° dicht bij de bewoording van het VN-Wapenhandelsverdrag dan het Wapenhandeldecreet van 2012, door expliciete verwijzing naar ernstige inbreuken op de Verdragen van Genève van 1949 en aanvallen gericht tegen burgerobjecten of als zodanig beschermde burgers, naast andere oorlogsmisdaden (zie concordantietabel). Het geval voorzien in het tweede lid geldt maar voor één specifieke situatie van paragraaf 1, tweede lid, met name 1°. De reden van uitsluiting van 2° t.e.m. 4 is omdat het gaat over voldoende betrouwbare (overheids)partners en het risico op afwending als bijzonder laag wordt ingeschat, dan wel het gaat om een humanitaire crisis gekenmerkt door een hoge graad van urgentie.

Na oplegging van de vergunningsplicht, worden deze transacties geanalyseerd, conform artikel 18, volgens de criteria in artikel 2 van het gemeenschappelijk standpunt 2008/944/GBVB en kunnen deze desgevallend geweigerd worden.

Paragraaf 3 behandelt doorvoer zonder overlading of herlading, hetgeen in principe vrij is van vergunningsplicht. Ook hier wordt echter verwezen naar de situaties van paragraaf 2, waardoor bepaalde transacties toch vergunningsplichtig kunnen worden, met name als de betrokken partij weet of mits redelijke inspanningen ervan op de hoogte moet zijn dat een van de opgelijste gevallen van toepassing is. Dit is naar analogie van de handelswijze, die Verordening (EU) 2021/821 van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2021 tot instelling van een Unieregeling voor controle op de uitvoer, de tussenhandel, de technische bijstand, de doorvoer en de overbrenging van producten voor tweëerlei gebruik, hanteert. Na oplegging van de vergunningsplicht, worden deze transacties geanalyseerd, conform artikel 18, volgens de criteria in artikel 2 van het gemeenschappelijk standpunt 2008/944/GBVB en kunnen deze desgevallend geweigerd worden.

Paragraaf 4 anticipeert op een eventueel dispuut *in feite* of een bij de doorvoer betrokken partij al dan niet kennis droeg van de toepasselijkheid van de opgelijste gevallen. Daarom wordt elke betrokken partij verplicht om zelfs al bij een redelijk vermoeden de Vlaamse Regering op de hoogte te stellen. Deze kan het geval in kwestie beoordelen en, indien nodig, een vergunningsplicht opleggen. Ook deze bepaling reflecteert de aanpak van de verordening 2021/821.

Paragraaf 5 voorziet dat het Vlaamse Gewest de beslissing van andere Gewesten, indien bevoegd, met betrekking tot een doorvoervergunning respecteert, conform the "only once"-principe. Het kan hierbij dus gaan over een beslissing dat geen doorvoervergunning nodig is tot het weigeren of toekennen van de gevraagde doorvoervergunning. Zonder deze bepaling zou immers, nadat een ander bevoegd gewest al een doorvoervergunning toekende of besliste dat er geen vergunning vereist is, ook nog een doorvoervergunning in Vlaanderen moeten gevraagd worden, als de doorvoer ook over Vlaams grondgebied plaatsvindt. In het extreme geval zou een doorvoerder dan ook 3 doorvoervergunningen nodig hebben. Dit is een overdreven administratieve last. Dit is overigens naar analogie met artikel 1, §1, van het Waalse decreet van 21 juni 2012 betreffende de invoer, uitvoer, doorvoer en overdracht van civiele wapens en defensiegerelateerde producten, dat het volgende stelt in het tweede lid: *"Een handeling betreffende de invoer, uitvoer, doorvoer of overdracht van civiele wapens of van defensiegerelateerde producten naar, vanuit of via het Waalse Gewest mag alleen uitgevoerd worden door een natuurlijke persoon die op het grondgebied van het Waalse Gewest woonachtig is of door een rechtspersoon waarvan de maatschappelijke zetel of bedrijfszetel op het grondgebied van het Waalse Gewest gevestigd is, met uitzondering van die welke al het voorwerp heeft uitgemaakt van een toestemming of een vergunning verleend door het Vlaamse Gewest of het Brussels Hoofdstedelijk Gewest of, in het*

geval van een doorvoer- of overdrachtshandeling, wanneer ze al het voorwerp heeft uitgemaakt van een vergunning verleend door een andere lidstaat van de Europese Unie."

Afdeling 4. Voorwaarden en criteria bij overbrenging, uit- of doorvoer

Artikel 18

Dit artikel verwijst naar de criteria in artikel 2 van het gemeenschappelijk standpunt 2008/944/GBVB, waaraan aanvragen moeten getoetst worden. Het volgt uit artikel 1.1. van het gemeenschappelijk standpunt, dat het volgende stelt: *"Elke lidstaat toetst per geval de bij hem ingediende aanvragen inzake uitvoervergunningen voor goederen die worden vermeld in de in artikel 12 bedoelde gemeenschappelijke EU-lijst van militaire goederen, aan de criteria van artikel 2."*

De bepalingen in het gemeenschappelijk standpunt 2008/944/GBVB zijn telkens opgebouwd uit een algemeen verwoord criterium, meestal gevolgd door meer specifieke criteria en/of een aantal factoren aan de hand waarvan deze criteria moeten beoordeeld worden. De toepassing van deze algemene criteria, de specifieke criteria en de factoren worden vervolgens aan de hand van richtsnoeren uitgelegd in de gids voor de gebruiker bij het gemeenschappelijk standpunt 2008/944/GBVB.

Het gaat om de volgende criteria, opgenomen in artikel 2 van het gemeenschappelijk standpunt 2008/944/GBVB:

- Criterium 1: Naleving van de internationale verplichtingen en verbintenissen van de lidstaten, in het bijzonder de door de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties of de Europese Unie vastgestelde beperkende maatregelen, overeenkomsten inzake non-proliferatie en andere onderwerpen, alsmede van andere internationale verplichtingen en verbintenissen.
- Criterium 2: Eerbiediging van de mensenrechten in het land van eindbestemming en naleving van het internationaal humanitair recht door dat land;
- Criterium 3: Interne situatie van het land van eindbestemming ten gevolge van spanningen of gewapende conflicten.
- Criterium 4: Handhaving van vrede, veiligheid en stabiliteit in de regio;
- Criterium 5: Nationale veiligheid van de lidstaten van de gebieden waarvan een van de lidstaten de buitenlandse betrekkingen behartigt, alsmede van bevriende of geallieerde landen;
- Criterium 6: Gedrag van het kopende of ontvangende land jegens de internationale gemeenschap, met name de houding van dat land tegenover terrorisme, de aard van zijn bondgenootschappen en de eerbiediging van het internationaal recht;
- Criterium 7: Gevaar dat de militaire goederen of technologie in het ontvangende land een andere bestemming krijgen of onder ongewenste voorwaarden opnieuw worden uitgevoerd;
- Criterium 8: Compatibiliteit van de uitvoer van militaire goederen of technologie met de technische en economische capaciteit van het land van eindbestemming, rekening houdend met de wenselijkheid dat de staten aan hun legitieme behoeften inzake veiligheid en defensie voldoen met zo gering mogelijke aanwending van menselijk en economisch potentieel voor bewapening.

Criteria 1 en 3 bevatten een absoluut uit- en doorvoerverbod. Criteria 2 en met 4 bevatten verplichte risicoanalyses, waarvan het resultaat al dan niet tot een weigering van de uit- of doorvoer in kwestie moet leiden. De criteria 5 tot en met

8 bevatten de verplichting om in de beoordeling met een aantal factoren rekening te houden.

De criteria van artikel 7.1 van het VN-Wapenhandelsverdrag zijn gevat door de criteria van het gemeenschappelijk standpunt 2008/944/GBVB.

De deelnemers aan de consultatiedag uitten hun zorgen over de vermeende verschillen in beoordeling tussen lidstaten en riepen op tot meer harmonisering en transparantie. Een belangrijk startpunt in het streven naar een sterker Europees kader, is maximale erkenning geven aan het bestaande kader en nationale afwijkingen zoveel mogelijk beperken, en dit wordt als dusdanig weerspiegeld in het ontwerp van decreet via rechtstreekse verwijzing naar de criteria van het gemeenschappelijk standpunt 2008/944/GBVB. Dit is een verschil met het Wapenhandeldecreeet van 2012, waarbij de criteria van het gemeenschappelijk standpunt 2008/944/GBVB met afwijkingen overgenomen werden (zie concordantietabel). Deze rechtstreekse verwijzing verzekert ook dat, bij een eventuele toekomstige wijziging van de Europese criteria, steeds het meest actuele kader toegepast wordt.

De aanvullende Vlaamse criteria van het Wapenhandeldecreeet van 2012 worden in het ontwerp van decreet niet weerhouden, omwille van bovenstaande overweging om zo dicht mogelijk bij het Europees kader te blijven enerzijds, en vanwege de beperkte meerwaarde in de praktijk anderzijds: op basis van alleen deze criteria werden sinds de invoering ervan geen aanvragen geweigerd, en bovendien werden bij de wijzigingen aan het gemeenschappelijk standpunt 2008/944/GBVB in april 2025 de Europese criteria zodanig aangepast dat verschillende van de vroegere aanvullende Vlaamse criteria hierin vervat zitten, waardoor ze overbodig worden. Zo werd criterium 2 van het gemeenschappelijk standpunt verbreed, nl. het kunnen gebruikt worden van de goederen voor het toepassen of faciliteren van binnenlandse onderdrukking, ernstige daden van op gender gebaseerd geweld of van geweld tegen vrouwen en kinderen of andere ernstige schendingen van de mensenrechten. Verder werd ook bij de evaluatie ten opzichte van ernstige schendingen van het internationaal humanitair recht geëxpliciteerd dat het kan gaan over gebruik van goederen of technologie tegen groepen die daaronder beschermd zijn, zoals vrouwen en kinderen.

Elke eindgebruiker vermeld op het eindgebruikerscertificaat en/of de vergunningsaanvraag wordt aan de beoordeling a.d.h.v. de criteria onderworpen, en dit mandaat zal niet worden afgestaan aan andere EU-lidstaten. Wel kunnen lidstaten, in het licht van de toenemende militaire samenwerking, ernaar streven eenheid te bevorderen en daarom, zeker bij gezamenlijke defensieprojecten, mechanismen inzetten die de risicobeoordeling en besluitvorming over de export van militaire goederen vergemakkelijken. Hierbij wordt onderlinge consultatie aangemoedigd. Dit is alleen maar logisch in het streven naar meer Europese harmonisering.

Artikel 19

Dit artikel regelt de samenwerking met andere EU-lidstaten en is een omzetting van artikel 4, eerste lid en derde lid, van het gemeenschappelijk standpunt 2008/944/GBVB. Dit artikel luidt als volgt:

"De lidstaten verspreiden details over aanvragen van uitvoervergunningen die geweigerd werden op grond van de criteria van dit gemeenschappelijk standpunt en lichten daarbij toe waarom de vergunning is geweigerd.

Alvorens een lidstaat een vergunning verleent die de afgelopen drie jaar door één of meer lidstaten voor een in wezen identieke transactie geweigerd is, raadpleegt hij eerst die lidstaat of lidstaten.

Besluit hij na raadpleging toch een vergunning te verlenen, dan brengt hij de lidstaat of de lidstaten van de oorspronkelijke weigering(en) daarvan op de hoogte en geeft een gedetailleerde uitleg van zijn motivering."

Het sluit ook aan bij de vereisten van artikel 11.3 en 15.2 van het VN-Wapenhandelsverdrag. Artikel 11.3 van dat verdrag luidt als volgt:

"Staten die Partij zijn die betrokken zijn bij de invoer, transit, doorvoer en uitvoer werken samen en wisselen waar passend en uitvoerbaar overeenkomstig hun nationaal recht informatie uit teneinde de kans op afwending bij de overdracht van conventionele wapens waarop artikel 2, eerste lid, van toepassing is te beperken."

Artikel 15.2 van dat verdrag luidt als volgt:

"De Staten die Partij zijn worden aangemoedigd de internationale samenwerking te vergemakkelijken, met inbegrip van het uitwisselen van informatie over aangelegenheden van wederzijds belang ter zake van de implementatie en toepassing van dit Verdrag overeenkomstig hun onderscheiden veiligheidsbelangen en nationale recht."

Ook het Wassenaar Arrangement bevat een vergelijkbare bepaling onder punt 4, II. Scope: *"Notification of a denial will not impose an obligation on other Participating States to deny similar transfers. However, a Participating State will notify, preferably within 30 days, but not later than within 60 days, all other Participating States of an approval to a licence which has been denied by another Participating State for an essentially identical transaction during the last three years."*

Artikel 20

Dit artikel introduceert ook voor een overbrenging, de toetsing aan de criteria van het gemeenschappelijk standpunt 2008/944/GBVB, als geweten is dat het eindgebruik van de goederen uiteindelijk zich in een derde land zal situeren. Dit is in principe niet opgelegd door richtlijn 2009/43, noch door het gemeenschappelijk standpunt 2008/944/GBVB, maar sluit aan bij een consistent en logisch kader van controle op eindgebruik via toetsing: in 2017 werd bij de herziening van het Wapenhandeldecreet van 2012 de lacune opgevuld dat er bij overbrenging naar een andere EU-lidstaat geen weigeringscriteria voorhanden zijn wanneer het gekend is dat het eindgebruik zich afspeelt buiten de EU. Bovendien voorziet artikel 4, zesde lid van richtlijn 2009/43 weliswaar expliciet in de mogelijkheid voor lidstaten om voorwaarden of uitvoerbeperkingen (beperkingen op het eindgebruik van de goederen of op uitvoer na overbrenging) en/of waarborgen voor het eindgebruik te verbinden aan algemene, globale en individuele vergunningen, gezien onder meer de risico's die de transactie met zich meebrengt voor het behoud van mensenrechten, vrede, veiligheid en stabiliteit. In gevallen waarin het eindgebruik al vaststaat heeft een uitvoerbeperking echter geen zin als de uitvoer in zijn geheel voor het Vlaamse Gewest niet aanvaardbaar is op basis van overwegingen gebaseerd op de toets vermeld in artikel 18. Om die redenen wordt gekozen om overbrengingen met gekende uitvoer in principe te toetsen aan dezelfde criteria voor uitvoer, met behoud van de mogelijkheid om voorwaarden of uitvoerbeperkingen, dan wel waarborgen voor het eindgebruik op te vragen.

Het tweede lid verduidelijkt dat als er een toetsing is, conform het eerste lid, aan de criteria van het gemeenschappelijk standpunt 2008/944/GBVB, de verplichting van artikel 19 dat gaat over de samenwerking met andere lidstaten, evenzeer geldt.

Het derde lid van dit artikel voorziet dat geen grondige toetsing aan de criteria van het gemeenschappelijk standpunt 2008/944/GBVB vereist is als preliminair duidelijk is dat er geen bedreiging is voor mensenrechten, vrede, veiligheid en stabiliteit. Dit laat toe om lage risicotransacties niet aan deze principiële

verplichting te onderwerpen, rekening houdende met o.a. de aard van de goederen, het land van eindgebruik en de betrokken partijen.

Het vierde lid van dit artikel voorziet ook nog gevallen waarin rechtstreeks geweigerd kan worden, zonder toetsing aan de criteria van het gemeenschappelijk standpunt 2008/944/GBVB. Ook dit vormt een pragmatische invulling van de verplichting in het eerste lid: indien een van de bepaalde risico's preliminair duidelijk is, kan de aanvraag onmiddellijk geweigerd worden op basis van de voorziene gronden in plaats van de volledige analyse van het gemeenschappelijk standpunt 2008/944/GBVB te doorlopen.

Afdeling 5. Vergunningen voor de invoer van defensiegerelateerde goederen en ordehandhavingsmateriaal

Artikel 21

Invoer zat in het Wapenhandeldecreet van 2012 mee vervat in de artikelen rond uitvoer (zie concordantietabel). Voor de duidelijkheid is invoer nu in een apart hoofdstuk geregeld.

Dit artikel regelt de vergunningsplicht voor invoer. De finaliteit van de controle op de invoer van defensiegerelateerde producten en ordehandhavingsmateriaal ligt in de bescherming van de openbare orde en veiligheid. In het licht daarvan moet de controle ook specifiek gericht zijn op de goederen die daarvoor een mogelijke bedreiging vormen. Om die reden wordt dan ook de controle op 'gevoelige goederen', gedefinieerd in artikel 4, 15°, de goederen die zijn opgenomen in het VN-register voor Conventionele Wapens, inclusief kleine en lichte wapens, als uitgangspunt genomen (in 1° van artikel 21, eerste lid) en heeft de Vlaamse Regering de mogelijkheid om overige defensiegerelateerde producten en ordehandhavingsmateriaal via een lijst eveneens onder vergunningsplicht te plaatsen (in 2° van artikel 21, eerste lid *juncto* tweede lid).

Internationaalrechtelijk volgt het artikel uit artikel 8.2 van het VN-Wapenhandelsverdrag. Artikel 8.2 luidt als volgt: *"Elke invoerende Staat die Partij is neemt maatregelen die hem waar nodig in staat stellen de invoer onder zijn rechtsmacht van conventionele wapens, waarop artikel 2, eerste lid, van toepassing is te reguleren. Deze maatregelen kunnen mede invoersystemen omvatten."*

Nieuw is dat het derde lid voorziet in een uitzondering op de vergunningsplicht voor invoer van de goederen in het eerste lid, 2° (met name defensiegerelateerde producten en ordehandhavingsmateriaal die een bedreiging vormen voor de openbare orde). Dit om transacties binnen operaties van intergouvernementele organisaties voldoende te kunnen faciliteren in overeenstemming met de daarin gemaakte afspraken, en ten voordele van de eigen nationale veiligheid en die van bevriende landen en bondgenoten. Een dergelijke uitzondering is toegestaan gezien de selectie van de goederen in kwestie een prerogatief is van de Vlaamse Regering, conform 2° *juncto* tweede lid. Dit in tegenstelling tot de internationale basis in 1° en 3°, waar het Vlaams Gewest zich gebonden ziet door de relevante internationale rechtsgronden en bijgevolg geen afwijking voorziet.

Artikel 22

Dit artikel regelt de globale vergunning voor invoer, naar analogie met uitvoer. Zie hiervoor de toelichting bij artikel 15.

Artikel 23

Dit artikel regelt de individuele vergunning.

Naar analogie met overbrenging en uitvoer, is alleen een individuele vergunning mogelijk, en geen globale, voor de invoer die normaal gezien verboden is, maar voor bepaalde doeleinden toch toegelaten wordt, conform artikel 8, derde lid.

Artikel 24

Dit artikel bevat de mogelijke weigeringsgronden voor invoer. Deze zijn gelijk aan de weigeringsgronden voor overbrenging vanuit Vlaanderen, conform het Wapenhandeldecreet van 2012. De tekst van de bepaling is gestoeld op criterium 7 van het gemeenschappelijk standpunt 2008/944/GBVB en op artikel 3, §1, punt 16°, van de Wapenwet van 8 juni 2006.

Afdeling 6. Vergunningen voor de overbrenging naar het Vlaamse Gewest van defensiegerelateerde goederen en ordehandhavingsmateriaal

Artikel 25

Dit artikel regelt de vergunningsplicht voor overbrenging van goederen naar het Vlaamse Gewest. Aanvankelijk werd dit in het Wapenhandeldecreet van 2012 samen behandeld met overbrenging vanuit het Vlaamse Gewest (zie concordantietabel). Vanuit het oogpunt van betere regelgeving en verhoogde leesbaarheid wordt dit nu opgesplitst.

De vergunningsplicht geldt voor de overbrenging van goederen, waarvan de transacties in principe verboden zijn vanwege internationale verplichtingen en verbintenissen, maar in bepaalde gevallen toch toegelaten zijn.

Het Wapenhandeldecreet van 2012 (zie concordantietabel) voorzag een plicht van voorafgaande kennisgeving, gevolgd door een eventuele vergunningsplicht voor overbrenging naar het Vlaamse Gewest van gevoelige goederen en goederen die een directe bedreiging vormen voor de openbare orde of veiligheid, zoals voorzien op een lijst van de Vlaamse Regering. Deze kennisgevings- en vergunningsplicht wordt in het ontwerp niet weerhouden. Enerzijds omdat artikel 4 en volgende van richtlijn 2009/43 voorzien dat het de lidstaat is, van waaruit de goederen vertrekken, die de noodzakelijke vergunningen aflevert en dat geen andere toestemmingen mogelijk zijn: *"De overdracht van defensiegerelateerde producten tussen lidstaten is slechts toegestaan na voorafgaande toestemming. Er mag geen andere toestemming worden vereist voor de doorvoer door lidstaten of voor de toegang tot het grondgebied van de lidstaat waar de afnemer gevestigd is, van defensiegerelateerde producten, onverminderd de toepassing van bepalingen die noodzakelijk zijn om redenen van openbare veiligheid of openbare orde, zoals onder meer veilig vervoer."* De beperking van de vergunningsplicht tot goederen, waarvan de transactie ondanks een internationaal verbod onder bepaalde voorwaarden toch toegelaten is, stemt beter overeen met dit artikel 4. Anderzijds vormden de kennisgevings- en vergunningsplicht voor de vermelde goederen in het Wapenhandeldecreet van 2012 een administratief obstakel met in de praktijk weinig meerwaarde, gezien de transactie normaliter door de lidstaat van waaruit het vertrekt aan de nodige vergunningsverplichtingen onderworpen wordt. Vanuit het "only once"-principe worden deze verplichtingen dus niet weerhouden.

Artikel 26

Dit artikel bevat dezelfde weigeringsgronden als voor invoer.

Afdeling 7. Voorafgaand toezicht op het eindgebruik van militaire goederen

Artikel 27

Dit artikel verankert de informatieverplichtingen voor aanvragers die reeds waren voorzien in het Wapenhandeldecreet van 2012 (zie concordantietabel) en scherpt deze waar mogelijk nog verder aan. Zo voorziet het in een absolute verplichting voor de aanvrager om alle informatie mee te delen over de eindgebruiker en het eindgebruik, ook na het toekennen van de vergunning.

Voor het eerste lid heeft dit betrekking op de informatie waarover hij beschikt of mits redelijke inspanningen over moet beschikken bij de indiening van een vergunningsaanvraag en dit tot op het moment van de beslissing. Nieuw ten opzichte van het Wapenhandeldecreet van 2012 is dat dit ook geldt voor overbrenging vanuit en naar het Vlaams Gewest en invoer, hetgeen logisch is. De Vlaamse Regering gebruikt deze informatie van de aanvrager, aangevuld met eigen bronnen, bij de beoordeling van de vergunningsaanvraag en beschouwt daarbij de laatst gekende schakel als finale eindgebruiker.

Het tweede lid zorgt ervoor, via de informatieverplichting, dat het toezicht op het gebruik van goederen op een bestemming ook doorloopt na de toekenning van de vergunning. Het ontwerp van decreet breidt de voorziene verplichting uit naar algemene vergunningen, naast individuele en globale vergunningen, ter verhoging van de controle op het eindgebruik. Dit blijft echter alleen gelden voor uitgaande transacties, gezien wederuitvoer na invoer of overbrenging naar het Vlaams Gewest aan een eigen uitgaande vergunningsplicht onderworpen zou zijn. Deze bepaling houdt uiteraard voor de aanvrager geen actieve verplichting tot informatievergaring in; de aanvrager hoeft dus niet actief het verder gebruik of de verdere verhandeling van de betreffende goederen op te volgen. Anders gezegd, de verplichting rust louter op de aanvrager om de informatie waarover hij beschikt over te maken, niet om deze informatie systematisch op te vragen of op te zoeken.

Dit tweede lid sluit aan bij artikel 7.7 van het VN-Wapenhandelsverdrag, dat het volgende stelt *"Indien een uitvoerende Staat die Partij is nadat een vergunning is afgegeven op de hoogte raakt van nieuwe relevante informatie, wordt hij aangemoedigd, indien van toepassing na overleg met de invoerende staat, de vergunning opnieuw te beoordelen."*

De bedoeling van deze controle is om na te kunnen gaan of dat gebruik overeenstemt met het vermelde eindgebruik en de vermelde eindgebruiker, en, als dat niet het geval is, om na te gaan of dat verder gebruik niet strijdig is met de gebruiksvoorwaarden van de toegekende vergunning of met de bepalingen van het decreet of zijn uitvoeringsbesluiten. De vaststelling van een onregelmatigheid kan eventueel leiden tot de schorsing, intrekking of beperking van de toegekende vergunning. Evenzeer kan de eventueel aangeleverde informatie in opvolgende dossiers een rol spelen bij de evaluatie van de vermelde eindgebruiker onder het zevende criterium, waarnaar artikel 18 verwijst.

Het betreft een bijzonder relevante bepaling in de praktijk, gezien de eigenheid van de Vlaamse industrie die zich voornamelijk toelegt op (sub)onderdelen, die vervolgens worden overgebracht of uitgevoerd voor integratie. Ook tijdens de consultatiedag wezen verschillende belanghebbenden op de eigenheid die dit met zich meebrengt, met name dat zeker in internationale ketens, het finaal eindgebruik vaak niet gekend is.

Artikel 28

Paragraaf 1 verplicht de aanvrager een document voor te leggen waaruit de eindgebruiker en het eindgebruik blijkt. Een verklaring van eindgebruiker wordt in de praktijk het meest frequent voorgelegd en daarom in dit artikel verankerd.

Paragraaf 2 van dit artikel vereist extra garanties voor de opgesomde gevallen, met de vereiste om toestemming te vragen aan de Vlaamse Regering bij mogelijke wederuitvoer. Dit is een gepaste en efficiënte maatregel om een eventuele bezorgdheid weg te nemen.

In het eerste geval is het niet zozeer het exportcontrolesysteem of -beleid van het land van bestemming of eindgebruik dat aanleiding geeft tot enige bezorgdheid, maar de doels- of bestemmingswijziging door de eindgebruiker zelf. Het gaat met andere woorden om een toets aan het zevende criterium van het gemeenschappelijk standpunt 2008/944/GBVB die er niet toe noopt de vergunning te weigeren, maar tot de conclusie leidt dat de bestaande bezorgdheid geremedieerd kan worden als de eindgebruiker er zich toe verbindt om een eventuele doels- of bestemmingswijziging aan het oordeel van de Vlaamse Regering te onderwerpen.

In het tweede geval behoudt de Vlaamse Regering de controle over goederen waarvan omwille van hun offensieve of proliferatiegevoelige aard de uit- en doorvoer gevoelig ligt, ook al is er geen aanleiding tot bezorgdheid over het eindgebruik, de eindgebruiker of de effectiviteit van het exportcontrolesysteem van het land van bestemming of eindgebruiker.

Het derde geval dekt het geval waarbij de aangeleverde informatie duidelijk is, maar er bezorgdheid is over het exportcontrolesysteem of -beleid van het land van bestemming of eindgebruik. In dergelijk geval hoeft de vergunning niet per se geweigerd te worden als de bezorgdheid omtrent het eindgebruik, de eindgebruiker, of de effectiviteit van het exportcontrolesysteem kan worden weggenomen door bepaalde garanties zoals een verificatie van de eindgebruiker of relevante verbintenissen van de bestemming of de eindgebruiker. Het gaat met andere woorden om een toets van het exportcontrolesysteem of -beleid aan het zevende criterium van het gemeenschappelijk standpunt 2008/944/GBVB die – net zoals het eerste geval – er wederom niet toe noopt de vergunning te weigeren, maar die tot de conclusie leidt dat de bestaande bezorgdheid kan geremedieerd worden.

Voor transacties waarbij het land van eindgebruik lid is van de EER of Zwitserland wordt deze wederuitvoerverbintenis niet als een verplichting gesteld, al kan de Vlaamse Regering dit nog altijd eisen, indien nodig, op basis van artikel 29. Deze uitsluiting is logisch. Lidstaten van de EU hebben er zich immers toe verbonden om controle uit te oefenen op de uit- en doorvoer van een gemeenschappelijke lijst van militaire goederen (die binnen het Wassenaar Arrangement wordt beheerd) en hebben aan de hand van het gemeenschappelijk standpunt 2008/944/GBVB deze controle inhoudelijk vorm gegeven. Op basis daarvan kan er op vertrouwd worden dat de eventuele doels- of bestemmingswijziging of uitvoer naar een lidstaat van de EU grondig gecontroleerd zal worden. De niet-EU-lidstaten die behoren tot de EER, evenals Zwitserland, worden voor het overige in dit ontwerp van decreet gelijkgesteld met de EU, en ook hier kan deze redenering worden doorgetrokken vanuit een vast vertrouwen. De Vlaamse Regering kan lidstaten van de NAVO en het Wassenaar Arrangement eveneens van deze verbintenis vrijstellen. Lidstaten van de NAVO zijn namelijk bondgenoten, waardoor het voor (bepaalde) lidstaten gerechtvaardigd kan zijn om een meer flexibelere houding aan te nemen. Om die reden zijn deze ook in andere bepalingen van het decreet het voorwerp van een meer flexibele behandeling. Een-case-by-case benadering om rekening te houden met wijzigende geopolitieke ontwikkelingen is daarbij gerechtvaardigd. Lidstaten van het informele exportcontrolleregime 'Wassenaar Arrangement' hebben zich er eveneens toe verbonden om controle uit te oefenen op de uit- en doorvoer van een door haar Expertengroep beheerde lijst van militaire goederen (die de basis vormt voor de EU-lijst). De gemaakte afspraken over deze controle vinden echter slechts hun weerslag in een resem beste praktijken en richtlijnen, reden waarom ervoor geopteerd wordt om op een 'case-by-case'-basis te bekijken welke van deze

lidstaten van de absolute verplichting van een wederuitvoerverbintenis in de drie opgenomen gevallen eveneens kunnen uitgezonderd worden. Een toelichting bij de aard, werkzaamheden en bijhorende verbintenissen van het Wassenaar Arrangement is beschikbaar op haar website (<http://www.wassenaar.org>), en werd tevens opgenomen in de gids voor de gebruiker bij gemeenschappelijk standpunt 2008/944/GBVB.

De vereisten in paragraaf §3 werden overgenomen uit het Wapenhandeldecreet van 2012 (zie concordantietabel) en, als van toepassing, maken het mogelijk voor de Vlaamse Regering om te controleren of het land van bestemming of herkomst daadwerkelijk toestemming geeft voor de invoer of uitvoer. De voorkeur wordt gegeven aan een internationaal invoercertificaat. Dit volgt ook uit artikel 11, derde lid, van het Samenwerkingsakkoord van 17 juli 2007 met betrekking tot de invoer, uitvoer en doorvoer van wapens, dat stelt: "*Nationale en internationale invoercertificaten afgeleverd door officiële instanties genieten te allen tijde de voorkeur.*". Dit vormt een onderdeel van de controle op eindgebruik om het risico op ongewenste wederuitvoer, afwending of ander oneigenlijk gebruik tot een minimum te beperken. De uitzonderingen in het vierde lid voor aanvragen van een doorvoervergunning zijn gerechtvaardigd gezien het gaat om enerzijds betrouwbare partners waardoor het risico op afwending als bijzonder laag wordt ingeschat, of anderzijds een humanitaire crisis gekenmerkt door een hoge graad van urgentie.

Artikel 29

Op basis van de informatie, aangeleverd in het kader van artikel 27 en, als van toepassing, artikel 28, maakt de dCSG een eerste analyse van de bestemming, de bestemming, het land van eindgebruik, het eindgebruik en de eindgebruiker. Vervolgens zijn er verschillende mogelijkheden:

1° de aangeleverde informatie over de eindgebruiker en/of het eindgebruik is onvolledig of niet duidelijk. In een dergelijk geval zal de dCSG de aanvraag niet verder behandelen totdat dergelijke informatie aangeleverd wordt. Wanneer de informatie compleet is, wordt de aanvraag geëvalueerd op basis waarvan verdere garanties kunnen opgelegd worden;

2° de aangeleverde informatie over de eindgebruiker en het eindgebruik is volledig en duidelijk, het eindgebruik is duidelijk onproblematisch en het land van bestemming en het eventueel verschillend land van eindgebruik beschikken over een effectief exportcontrolesysteem en een verantwoord exportcontrolebeleid. In een dergelijk geval zijn geen verdere garanties en verbintenissen nodig;

3° de aangeleverde informatie is volledig en duidelijk, en de transactie is duidelijk problematisch. In dit geval zijn verdere garanties en verbintenissen ook niet nodig en wordt de vergunning geweigerd.

Daarom voorziet dit artikel in de mogelijkheid om meer garanties te eisen omtrent het eindgebruik. Dit kan bijvoorbeeld via een verificatie van de eindgebruiker of het vragen van bijkomende gegevens of relevante verbintenissen van de bestemming of van de eindgebruiker. Hierbij kan ook verwezen worden naar het vierde en vijfde lid van artikel 11 van het Samenwerkingsakkoord van 17 juli 2007, waarin de federale overheid zich op dat vlak een ondersteunende rol toemeet. Deze leden van artikel 11 luiden als volgt: "*In voorkomend geval, voor zeer gevoelige leveringen of indien er een verdenking is van verduistering of illegale wederuitvoer, kunnen de Gewesten beroep doen op het federale contactpunt, zodat de diplomatieke posten, in de mate dat dit binnen hun mogelijkheden valt, een onderzoek instellen naar het werkelijke en het aangegeven eindgebruik.*

Voor de correspondentie, bedoeld in dit artikel, tussen de Gewesten en de Belgische diplomatieke posten kunnen de Gewesten hetzij beroep doen op het federale contactpunt, hetzij rechtstreeks met de ambassades communiceren, met kopie aan het federale contactpunt."

Artikel 30

Dit artikel regelt de mogelijkheid van het opleggen van voorwaarden en is naar analogie van artikel 6 van de wet van 5 augustus 1991. Het geeft ook gevolg aan artikel 4.6 van richtlijn 2009/43.

Het moet een duidelijk kader bieden voor gebruiksvoorwaarden. Het is immers binnen het kader van de opgelijste elementen dat redelijkerwijze voorwaarden en beperkingen kunnen gesteld worden die een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan de naleving van de bepalingen van dit decreet en uitvoeringsbepalingen. Zo moeten eventuele bedenkingen over een bepaalde aanvraag niet noodzakelijkerwijze leiden tot een absolute weigering.

Punt 3° werd deels overgenomen uit artikel 9 van het KB van 8 maart 1993 dat de uitreikende overheid toelaat om aan de toekenning van een vergunning als voorwaarde de verplichte mededeling van de volgende gegevens te verbinden: 1) de wijze van vervoer van de goederen; 2) het uitklaringskantoor; 3) de dag, het uur en de plaats van uitgang uit het grondgebied.

Paragraaf 2 met betrekking tot onderdelen is nieuw ten opzichte van artikel 12, §1 van het Wapenhandeldecreet van 2012. Het stelt in het tweede lid, punt 1° dat er moet worden afgezien van beperkingen of voorwaarden voor de niet-gevoelige overbrenging in het kader van integratie, mits de aanvrager de nodige verklaring aflevert. Het is dan aan de lidstaat van integratie om te bepalen of en naar welke eindgebruikers de goederen mogen worden uitgevoerd. Het is noodzakelijk voor de omzetting van artikel 4.7 en 4.8 van richtlijn 2009/43 en stond eerst in het Wapenhandelbesluit. Daar is het echter niet op zijn plaats gezien het niet gaat om een bijkomstigheid. Belangrijk om te duiden is dat het hier uitsluitend gaat over een overbrenging, met name naar een andere EER-lidstaat of Zwitserland. In het geval het een uitvoer betreft van onderdelen, geldt deze uitzondering niet en kan de Vlaamse Regering voorwaarden en beperkingen opleggen op basis van eventuele geïdentificeerde bedenkingen. Daarnaast blijft, zelfs bij een overbrenging, artikel 20 ten volle van toepassing: indien de Vlaamse Regering op het moment van de beslissing over de aanvraag voor overbrenging vaststelt dat het eindgebruik zich in een derde land zal afspelen en als dusdanig gekend is, moet het dit artikel toepassen en kan de aanvraag bijgevolg geweigerd worden.

Punt 2° van paragraaf 2, derde lid is volledig nieuw. Het kadert in de overbrenging van onderdelen binnen een intergouvernementeel samenwerkingsprogramma waar de Belgische staat lid van is, en dit ongeacht de gevoeligheid van de overbrenging. Inspelend op de deelname aan intergouvernementele samenwerkingsprogramma's en het belang hiervan voor de nationale veiligheid, voorziet het ontwerp van decreet dat het Vlaams Gewest in dit geval geen beperkingen of voorwaarden mag opleggen aan de afgifte van overbrengingsvergunningen van onderdelen. Op die manier moet het Vlaams Gewest rekening houden met specifieke verplichtingen en verbintenissen die aan een intergouvernementele samenwerking verbonden zijn (waarbij de deelname een federale en geen Vlaamse bevoegdheid betreft), en de beslissingen die binnen dat kader genomen worden. In het omgekeerde geval, waarbij het Vlaams Gewest bepaalde beperkingen zou opleggen, zou dit de Belgische staat en eventueel de betrokken Vlaamse industrie in een moeilijke positie brengen en vooral onze eigen belangen schaden. Een dergelijke beslissing tot het opleggen van voorwaarden in het kader van transacties binnen een intergouvernementeel samenwerkingsprogramma, zouden daarom op Europees niveau besloten moeten worden, om het gelijk speelveld te behouden en de kansen voor onze bedrijven om hieraan deel te nemen niet onnodig in te perken – hetgeen ook aansluit bij wat

verschillende deelnemers tijdens de consultatiedag bepleiten. Deze uitzondering heeft weliswaar alleen betrekking op overbrenging, en verbiedt de Vlaamse Regering dus niet om beperkingen of voorwaarden op te leggen op (weder)uitvoer in het kader van dergelijke intergouvernementele samenwerkingsprogramma's.

Deze uitzondering betekent geen automatische vrijgeleide voor vergunningsplichtige overbrengingen die plaatsvinden binnen een intergouvernementeel samenwerkingsverband waar de Belgische staat deel van uitmaakt: ook hier moet de Vlaamse Regering, indien deze op het moment van de beslissing over de aanvraag voor overbrenging vaststelt dat het eindgebruik zich buiten de EER of Zwitserland zal afspelen en als dusdanig gekend is, artikel 20 toepassen en kan de aanvraag bijgevolg geweigerd worden. Voor het overige blijven ook de bepalingen onder hoofdstuk 4 afdeling 3 van toepassing.

Het tweede lid van paragraaf 3 is een omzetting van artikel 8, eerste lid, van richtlijn 2009/43 en breidt deze verplichting uit tot alle transacties waaraan beperkingen op het gebied van eindgebruik en uitvoer of wederuitvoer verbonden zijn.

Artikel 31

Dit artikel regelt het geval dat een andere land voorwaarden heeft gekoppeld aan een overbrenging of uitvoer. Het zet artikel 10 van richtlijn 2009/43 om en trekt dit door naar uitvoer. Het komt immers regelmatig voor dat ook niet EU-landen voorwaarden en beperkingen opleggen. De verankering van de verklaring is belangrijk met het oog op de afdwinging daarvan. De niet-melding kan zo aanleiding geven tot sanctionering.

Hoofdstuk 3. Civiele vuurwapens, essentiële onderdelen en munitie

Afdeling 1. Algemene beginselen

Artikel 32

Dit artikel regelt de verboden transacties. Het geeft uitvoering aan artikel 21 van richtlijn 2021/555.

Het artikel maakt ook een koppeling met de wapens, verboden volgens de Wapenwet. De finaliteit van de Wapenwet ligt voornamelijk in het bewaren van de publieke orde en veiligheid op het Belgisch grondgebied en de Wapenwet en reguleert dus enkel handelingen met wapens op het Belgisch grondgebied. Daarom is voor de goederen waarop uitsluitend op basis van de Wapenwet een verbod rust alleen de invoer en de overbrenging naar het Vlaamse Gewest verboden, uiteraard met inachtnaam van de uitzondering, vermeld in artikel 27, §1 van die Wapenwet. Dit artikel 27, §1, stelt het volgende: "De bepalingen van deze wet zijn niet van toepassing op de bestellingen van wapens, munitie of laders voor de Staat of voor de openbare besturen en de publiekrechtelijke musea, op de in-, uit- en doorvoer van wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik of voor ordehandhaving dienstig materieel en de daaraan verbonden technologie, evenals de technologie voor dubbel gebruik.

Zij zijn evenmin van toepassing op de ambtenaren van het openbaar gezag of van de openbare macht, die een wapen dat tot hun voorgeschreven uitrusting behoort, in dienst dragen of voor de dienst voorhanden hebben.

De diensten van het openbaar gezag of van de openbare macht waartoe deze ambtenaren behoren worden aangeduid door de Koning bij in Ministerraad overlegd besluit.

Wapenhandelaars mogen de wapens en hulpstukken bedoeld in artikel 3, § 1, enkel verwerven, voorhanden hebben en overdragen in de zin van deze paragraaf als zij daartoe zijn erkend. Deze vuurwapens en hulpstukken moeten overeenstemmen met specifieke bestellingen of dienen tot prospectie in een beperkte hoeveelheid die de Koning nader kan bepalen.”

Daarnaast moet artikel 22 van de Wapenwet omtrent munitie en laders in acht genomen worden, dat verschillende verboden en uitzonderingen vooropstelt.

Paragraaf 2 laat afwijkingen toe op transacties die in principe verboden zijn, als de regelgeving dit toch toestaat voor bepaalde doeleinden. Richtlijn 2021/555 voorziet meer toegelaten doeleinden voor het verwerven en voorhanden hebben van deze categorie goederen, maar stelt ook in artikel 3 dat lidstaten strenger kunnen zijn. Dat is ook wat de Wapenwet doet, door niet alle afwijkingen uit de richtlijn op te nemen. Het is logisch om de Wapenwet te volgen omdat, als men een wapen niet kan verwerven en niet kan voorhanden hebben, het geen zin heeft om bv. voor uitvoer een vergunning toe te kennen. Aligering met de Wapenwet draagt bij aan rechtszekerheid. Zo komt het ontwerp van decreet tegemoet aan de oproep van belanghebbenden tijdens de consultatiedag om discrepanties tussen de Vlaamse exportcontroleregelgeving en de relevante federale wetgeving zoveel mogelijk te beperken.

Artikel 33

Dit artikel bevat de voorwaarden, vooraleer een vergunning toegekend kan worden.

Een verschil met de tekst in het Wapenhandeldecreet van 2012 is dat het woord ‘essentiële’ toegevoegd wordt aan ‘onderdelen’, en dit conform artikel 4.1 van richtlijn 2021/555.

Het eerste lid, 1° van dit artikel volgt uit de artikelen 5 en 10 tot 18 van de Wapenwet van 8 juni 2006. Dit betekent dat de transactie alleen kan toegestaan worden als de aanvrager op basis van de Wapenwet van 8 juni 2006 en de uitvoeringsbesluiten ervan, gerechtigd is om het vuurwapen, essentieel onderdeel of munitie voorhanden te hebben of te verwerven. Vooraleer een vergunning toe te kennen is het bezit ervan dus al goedgekeurd door de instantie die het wapenbezit in België reguleert. Dit is geregeld in de federale wapenwetgeving. Deze voorziet enerzijds controle via een vergunning voor de verwerving van een (vergunningsplichtig) vuurwapen of essentieel onderdeel en anderzijds via de verplichting voor verwervers van een vuurwapen of essentieel onderdeel om binnen vijftien dagen na de verwerving het vuurwapen of essentieel onderdeel met opgave van alle essentiële kenmerken voor te leggen aan de Proefbank voor Vuurwapens. Hierbij wordt een uniek identificatienummer toegekend. Ook moet de verwerver het wapen via de lokale politie en de provinciale wapendiensten laten registreren in het Centraal Wapenregister (zie onder meer artikel 11 van de Wapenwet en artikelen 11 en 29/1 van het KB van 20 september 1991 tot uitvoering van de Wapenwet).

Het tweede lid volgt uit artikel 4 van richtlijn 2021/555 en artikel 8.1, h) van verordening 258/2012. Dit artikel 8.1, h) stelt het volgende:

“Met het oog op tracering bevatten de uitvoervergunning en de door het derde land van invoer afgegeven invoervergunning of toestemming voor invoer en de begeleidende documentatie tezamen ten minste gegevens met betrekking tot: (...) h) de bijzondere kenmerken die de identificatie mogelijk maken van de vuurwapens, hun onderdelen en essentiële componenten en munitie, alsook de hoeveelheid daarvan, waaronder de op de vuurwapens aangebrachte markering, op zijn laatst voorafgaand aan de verzending.”

Het derde lid voorziet uitzonderingen op het moment waarop aanvragers de serienummers moeten opgeven. In de praktijk blijkt dat wapenhandelaars geen problemen hebben met het opgeven van de serienummers van de wapens voor de effectieve verzending ervan. Alleen de verplichting om de nummers al bij de vergunningsaanvraag op te geven is problematisch. Het doel van de verplichting om de serienummers op te geven wordt evengoed bereikt door deze op te vragen voor de effectieve verzending als door deze op te vragen voor de vergunningstoekenning. Het is een recht van de aanvrager om zich te beroepen op deze uitzondering. De aanvrager moet uiteraard wel aantonen bij de vergunningsaanvraag dat hij onder één van de gevallen valt, waarin een uitzondering mogelijk is.

Het gaat om 2 welomlijnde gevallen. In deze gevallen moet het serienummer dus niet bij de aanvraag opgegeven worden en wordt het dus ook niet op de vergunning vermeld. Daarbij moet het bovendien duidelijk zijn dat de uitzondering louter de procedure versoepelt, maar niet de controle op de transactie versoepelt. Zowel het decreet zelf als de federale wapenwetgeving voorzien immers voldoende controlemechanismen om de registratie van serienummers na de effectieve transactie te garanderen en dus de tracing te vrijwaren.

Artikel 34

Dit artikel regelt de vergunningsplicht voor civiele vuurwapens, essentiële onderdelen en munitie. De vergunningsplicht in paragraaf 1, volgt voor overbrengingen uit artikel 16 van richtlijn 2021/555 en artikel 12 van richtlijn 2014/28. De vergunningsplicht voor uitvoer volgt uit artikel 4.1 van verordening 258/2012 en de vergunningsplicht voor invoer volgt uit artikel 9 van verordening 2025/41.

Een verschil met de tekst in het Wapenhandeldecreet van 2012 is dat het woord 'essentiële' toegevoegd wordt aan 'onderdelen', en dit conform de richtlijn en de verordeningen. Dit heeft uiteraard een impact op het toepassingsgebied, nu niet-essentiële onderdelen niet langer vergunningsplichtig zijn.

Een vergunning voor een transactie is alleen vereist als het voorhanden hebben of verwerven van de goederen vergunningsplichtig is volgens de Wapenwet. Zo stelt de Wapenwet op dit ogenblik volgende goederen vrij van vergunning (vrij verkrijgbare wapens) in artikel 3 §2:

- blanke wapens, niet-vuurwapens en namaakwapens waarvoor geen bijzondere regeling geldt;
- vuurwapens met een historische, folkloristische of decoratieve waarde, behalve als ze buiten het kader van historische of folkloristische manifestaties voor het schieten bestemd zijn;
- de laders die definitief onbruikbaar gemaakt zijn;
- vuurwapens die ontworpen zijn voor het geven van alarm of signalen, reddingsactiviteiten, slachten van dieren of visserij met harpoenen, of bestemd zijn voor industriële of technische doeleinden, als ze alleen voor dit gebruik aangewend kunnen worden.

Een open vergunning laat erkende wapenhandelaars toe om, op basis van één vergunning, voor een periode van drie jaar meermaals op basis van een eenvoudige verklaring van vervoer civiele vuurwapens, essentiële onderdelen en munitie, al dan niet tijdelijk, over te brengen naar een andere wapenhandelaar in een andere lidstaat van de EER of Zwitserland, of tijdelijk uit- of in te voeren.

Het derde lid is een overname uit artikel 42 van het Wapenhandelbesluit van de geldigheidstermijn. Het is een vertaling van artikel 7.5 van verordening 258/2012, dat het volgende stelt: "*De geldigheidsduur van een uitvoervergunning mag de geldigheidsduur van de invoervergunning niet overschrijden. Indien op de*

invoervergunning geen geldigheidstermijn staat vermeld, is de geldigheidstermijn van een uitvoervergunning ten minste negen maanden, behalve in uitzonderlijke omstandigheden en om naar behoren gerechtvaardigde redenen.”

Het vierde lid volgt uit artikel 16.3 van richtlijn 2021/555 en artikel 9 van verordening 2025/41.

Het vijfde lid is een overheveling van artikel 42, §3 van het Wapenhandelbesluit en betreft mogelijke verlengingen van individuele vergunningen, gezien dit artikel niet van bijkomstige aard is.

Het zevende lid volgt uit artikel 16.2, laatste lid en 16.3, eerste lid van richtlijn 2021/555.

Het achtste lid is een overheveling van artikel 43 van het Wapenhandelbesluit, dat geen bijkomstigheid is en dus in het decreet thuishoort.

Paragraaf 2 geeft uitvoering aan artikel 16.4 van richtlijn 2021/555 en 12.4 van richtlijn 2014/28. Deze artikelen stellen dat iedere lidstaat aan de andere lidstaten een lijst moet verstrekken van vuurwapens waarvoor de vergunning om deze naar zijn grondgebied over te brengen, zonder zijn voorafgaande toestemming mag worden verleend. Bijlage 1, punt III van richtlijn 2021/555 stelt dat volgende vuurwapens niet onder de definitie van vuurwapen vallen:

*"a) vuurwapens ontworpen voor het geven van alarm of signalen, reddingsactiviteiten, het slachten van dieren of visserij met harpoenen, of bestemd voor industriële of technische doeleinden, mits zij alleen voor dat welbepaalde gebruik kunnen worden aangewend;
b) antieke wapens, mits zulke wapens niet vallen onder de in deel II vastgestelde categorieën en zij aan de nationale wetgeving onderworpen zijn.”*

Deze wapens vormen geen bedreiging voor de openbare orde of veiligheid.

Met andere woorden dit stemt deels overeen met de lijst van vrij verkrijgbare wapens in de Wapenwet.

Afdeling 2. Vergunningen voor de overbrenging van civiele vuurwapens, essentiële onderdelen en munitie

Artikel 35

Dit artikel regelt de individuele vergunning voor overbrengingen van civiele vuurwapens, onderdelen en munitie.

Artikel 36

Dit artikel regelt afwijkingen op de vergunningsplicht bij overbrengingen door particulieren. Het zet artikel 17.2 van richtlijn 2021/555 om. Het Wapenhandeldecreet van 2012 was nog gebaseerd op richtlijn 94/477. Deze richtlijn is vervangen door richtlijn 2021/555. Deze nieuwe richtlijn voorziet ten opzichte van de oude richtlijn bijkomend een vrijstelling voor personen die historische gebeurtenissen naspelen. Daarom wordt deze vrijstelling toegevoegd in dit ontwerp van decreet. Hiermee wordt ook geredigeerd aan de ingebrekestelling voor dit punt van de Europese Commissie. In paragraaf 1 wordt tevens verduidelijkt, conform de richtlijnen en verordeningen dat het gaat om 'essentiële' onderdelen.

Nieuw ten opzichte van het Wapenhandeldecreet van 2012 is ook dat nu het exacte maximale aantal patronen is vastgelegd (zie concordantietabel). Dit is naar

analogie van de hoeveelheid vastgelegd voor uitvoer, in verordening 258/2012 en beantwoordt ook aan de praktijk, die nu al gehanteerd wordt.

Naar analogie met verordening 258/2012, meer bepaald artikel 9.1, a), i) wordt ook nog verduidelijkt dat de vuurwapens, essentiële onderdelen of munitie deel moeten zijn van hun begeleide persoonlijke bezittingen.

Artikel 17.2 van richtlijn 2021/555 stelt dat de afwijking niet geldt voor reizen naar een lidstaat die de verwerving en het voorhanden hebben van het betrokken wapen verbiedt of aan een vergunning onderwerpt, in uitvoering van artikel 11, derde lid, van de richtlijn. Aangezien de gouverneur bij het verlenen van de Europese vuurwapenpas al op de pas zelf moet vermelden dat de pas in dergelijke landen niet geldig is, wordt automatisch het gebruik van de pas voor de overbrenging naar dergelijke landen uitgesloten (zie artikel 4 van het koninklijk besluit van 8 augustus 1994 betreffende de Europese vuurwapenpassen). Daarom is dit deel van artikel 17.2 van richtlijn 2021/555 niet omgezet in paragraaf 1.

Wat de sportschutter betreft in paragraaf 1 wordt zowel het sportief als het recreatief schieten in de zin van artikel 11, §3, punt 9°, sub-punt b), van de Wapenwet verstaan.

Gezien er geen voorafgaande kennisgeving voorzien is in §1, eerste lid, verplicht het tweede lid de personen in kwestie om de uitnodiging of een ander bewijs voorhanden te hebben op verzoek van de bevoegde instanties. Het vereist daarentegen niet dat zij dit proactief aan de Vlaamse Regering aanleveren.

De vereenvoudigde procedure voor tijdelijke transacties door particulieren met als doel demonstratie of expositie zonder verkoop, onderhoud, evaluatie, herstelling en tijdelijke opslag in §2, is naar analogie van artikel 39, derde lid, dat een zelfde vereenvoudigde procedure voorziet voor in- en uitvoer. Voor uitvoer voorziet verordening 258/2012 immers in deze mogelijkheid. Deze wordt hier hernomen voor overbrenging vanuit en naar lidstaten van de EER en Zwitserland, omdat dit anders zou leiden tot een soepeler regime voor uitvoer in vergelijking met het regime voor overbrenging. De vereenvoudigde procedure voor deze transacties past ook binnen het opzet van de vuurwapenpas. In de omzendbrief van omzendbrief van 25 oktober 2011 over de toepassing van de wapenwetgeving (en dus ook het koninklijk besluit van 8 augustus 1994 betreffende de Europese vuurwapenpassen) staat daarover immers in punt 14.1 het volgende: *"De EVP is vooral bestemd voor jagers en sportschutters, die in het buitenland deelnemen aan een activiteit. Hij kan ook worden aangevraagd door een al dan niet erkend verzamelaar die zijn wapens wenst tentoon te stellen in een andere EU-lidstaat. Nog andere gevallen zijn denkbaar, maar de tijdelijke en particuliere aard van de activiteit is essentieel."* Deze vereenvoudigde procedure vereist, in tegenstelling tot de afwijking in §1, wel een kennisgeving aan de Vlaamse Regering.

Artikel 37

Dit artikel regelt de uitzonderingen op de vergunningsplicht voor overbrengingen door wapenhandelaars.

Net als voor particulieren in artikel 36, voorziet het eerste lid een vereenvoudigde procedure voor wapenhandelaars voor tijdelijke overbrengingen vanuit en naar lidstaten van de EER en Zwitserland met als doel demonstratie of expositie zonder verkoop, onderhoud, evaluatie, herstelling en tijdelijke opslag, met name de mogelijkheid van een open vergunning.

Dit is naar analogie van artikel 40, dat een zelfde vereenvoudigde procedure voorziet voor in- en uitvoer. Voor uitvoer voorziet artikel 9.2 van verordening

258/2012 immers in deze mogelijkheid. Deze wordt hier hernomen voor overbrenging omdat dit anders zou leiden tot een soepeler regime voor uitvoer in vergelijking met het regime voor overbrenging. Daarenboven, specifiek voor munitie, voorziet artikel 12.3 van richtlijn 2014/28 deze mogelijkheid expliciet. De vereenvoudigde procedure komt neer op de mogelijkheid van een open vergunning. Daardoor kunnen de goederen op basis van één vergunning gedurende een periode van drie jaar via een eenvoudige verklaring van vervoer meermaals tijdelijk uitgevoerd en weer ingevoerd worden, voor de gevallen opgesomd in 1° tot en met 5°.

De regeling in het tweede lid geldt voor tijdelijke en definitieve overbrengingen naar wapenhandelaars in andere lidstaten van de EER-lidstaten en Zwitserland. Het geldt niet voor overbrengingen naar het Vlaamse Gewest. Dit volgt uit artikel 16.3 van richtlijn 2021/555:

"Behalve voor oorlogswapens kan elke lidstaat voor de overbrenging van op grond van artikel 2, lid 2, uit de werkingssfeer van deze richtlijn uitgesloten vuurwapens aan wapenhandelaars het recht toekennen om, zonder voorafgaande vergunning in de zin van lid 2 van dit artikel, vuurwapens van zijn grondgebied naar een in een andere lidstaat gevestigde wapenhandelaar over te brengen."

De regeling stelt dat wapenhandelaars die over een erkenning conform de Wapenwet van 8 juni 2006 beschikken, een vergunning zoals vermeld in artikel 37 kunnen aanvragen, uiteraard met uitzondering van overbrengingen van vuurwapens, essentiële onderdelen en munitie die op basis van artikel 34, paragraaf 2, vrijgesteld zijn van vergunning.

De mogelijkheid voor de Vlaamse Regering om vrij verkrijgbare vuurwapens onder de Wapenwet toch onder vergunningsplicht te stellen bij overbrenging en vervolgens via open vergunning te reguleren, wordt niet weerhouden. Dit omdat het verder gaat dan het Europese kader vereist. Op die manier streeft het decreet ernaar om goldplating tegen te gaan en zoveel mogelijk met de Wapenwet te aligneren ten voordele van duidelijkheid en rechtszekerheid voor de gebruikers. Zo komt het ontwerp van decreet tegemoet aan de oproep van belanghebbenden tijdens de consultatiedag om discrepanties tussen de Vlaamse exportcontroleregelgeving en de relevante federale wetgeving zoveel mogelijk te beperken.

Ook hier wordt, in navolging van de richtlijn en verordeningen de toepassing van dit artikel beperkt tot 'essentiële' onderdelen.

Afdeling 3. Vergunningen voor de in- en uitvoer van civiele vuurwapens, essentiële onderdelen en munitie

Artikel 38

Dit artikel regelt de vergunningsplicht voor de in- en uitvoer van civiele vuurwapens, essentiële onderdelen en munitie. Deze vergunningsplicht volgt onder meer uit artikel 4.1 van verordening 258/2012, dat het volgende stelt: *"Voor de uitvoer van de in bijlage I opgesomde vuurwapens, hun onderdelen, essentiële componenten en munitie is een overeenkomstig het formulier in bijlage II opgestelde uitvoervergunning vereist. Een dergelijke vergunning wordt afgegeven door de bevoegde instanties van de lidstaat waar de exporteur is gevestigd en wordt schriftelijk of langs elektronische weg afgegeven."*

Voor invoer legt het al in voege zijnde artikel 9.1 van verordening 2025/41 een vergunning op: *"Niettegenstaande de artikelen 11 en 12 is een invoervergunning vereist voor de binnenkomst van in bijlage I vermelde niet-Uniegoederen in het douanegebied van de Unie. De invoervergunning wordt verleend door de bevoegde autoriteit van de lidstaat van eindbestemming."*

Voor invoer verwijst het tweede lid naar artikel 12.1 van verordening 2025/41, een artikel dat best ook al in werking is, wil men het al in werking getreden artikel 9 toepassen. Dit artikel stelt het volgende:

"1. Eenieder die in het bezit is van een Europese vuurwapenpas of die anderszins op grond van Richtlijn (EU) 2021/555 toestemming heeft om in de lijst opgenomen goederen te vervaardigen, te verwerven, voorhanden te hebben of te verhandelen, mag de in de lijst opgenomen goederen zonder invoervergunning overeenkomstig artikel 9 van deze verordening in het douanegebied van de Unie invoeren, indien het gaat om:

- a) de invoer van in de lijst opgenomen goederen die tijdelijk waren uitgevoerd overeenkomstig artikel 22, lid 1, punt a), en artikel 23, lid 1, punt c), op voorwaarde dat:*
 - i) het referentienummer of het nummer van de vereenvoudigde uitvoervergunning die door de bevoegde autoriteit overeenkomstig artikel 22, lid 2, of artikel 23, lid 1, is afgegeven, uiterlijk tien werkdagen vóór de geplande wederbinnenkomst in het douanegebied van de Unie via het elektronische vergunningensysteem aan de bevoegde autoriteit van bestemming wordt meegedeeld;*
 - ii) de ingevoerde goederen ook de uitgevoerde goederen waren;*
 - iii) de goederen binnen 90 dagen na de uitvoer worden ingevoerd;*
 - iv) het geplande tijdstip en de geplande plaats van binnenkomst in het douanegebied van de Unie uiterlijk tien werkdagen vóór de geplande wederbinnenkomst in het douanegebied van de Unie via het elektronische vergunningensysteem aan de bevoegde autoriteit van bestemming worden gemeld;*
- b) de invoer van in de lijst opgenomen goederen die zijn opgenomen in de gemeenschappelijke EU-lijst van militaire goederen, indien zij tijdelijk waren uitgevoerd met het oog op onderzoek, een tentoonstelling en een reparatie, op voorwaarde dat:*
 - i) de overeenkomstig Gemeenschappelijk Standpunt 2008/944/CFSP voor de tijdelijke uitvoer verleende vergunning ten minste tien werkdagen vóór de geplande wederbinnenkomst in het douanegebied van de Unie via het elektronische vergunningensysteem aan de bevoegde autoriteit wordt meegedeeld;*
 - ii) de ingevoerde goederen ook de uitgevoerde goederen waren;*
 - iii) de goederen binnen 90 dagen na de uitvoer worden ingevoerd;*
 - iv) het geplande tijdstip en de geplande plaats van binnenkomst in het douanegebied van de Unie uiterlijk tien werkdagen vóór de geplande wederbinnenkomst in het douanegebied van de Unie via het elektronische vergunningensysteem aan de bevoegde autoriteit worden gemeld;*
- c) Uniegoederen die het douanegebied van de Unie opnieuw binnenkomen nadat ze onder een douanedorvoerregeling werden geplaatst om door een land of gebied buiten het douanegebied van de Unie te worden vervoerd met de eindbestemming in de Unie."*

Artikel 12.2 en 12.3 bevatten de voorwaarden waaraan de afwijking moet voldoen. Ook hier zou het niet logisch zijn deze artikelen nog niet toe te passen, als artikel 9.1 wel al in werking is. Deze artikelen bepalen het volgende:

"2. Een persoon die overeenkomstig dit artikel goederen invoert, is dezelfde persoon die de goederen heeft uitgevoerd, en vermeldt in de douaneaangifte het referentienummer van de douaneaangifte die is gebruikt om de goederen tijdelijk uit het douanegebied van de Unie te brengen en het referentienummer of het nummer van de vereenvoudigde uitvoervergunning die overeenkomstig artikel 22, lid 2, of artikel 23, lid 1, door de bevoegde autoriteit is verstrekt.

3. De bevoegde autoriteit van bestemming weigert de invoer en registreert die weigering onverwijld in het elektronische vergunningensysteem indien:

- a) de aanvrager niet voldoet aan de in dit artikel vastgelegde criteria inzake administratieve vereenvoudiging, of*

b) er gegronde aanwijzingen zijn dat een van de personen, onder wie de persoon die de aanvrager uitnodigt voor de activiteit buiten het douanegebied van de Unie en die betrokken is bij de in lid 1, punt a) of punt b), bedoelde situaties, een veiligheidsdreiging of een bedreiging van de openbare veiligheid vormt."

Artikel 39

Dit artikel regelt de uitzonderingen op de vergunningsplicht voor in- of uitvoer.

Het eerste lid voert een soepel regime voor jacht- en sportschietactiviteiten en re-enactment toe. Voor houders van een Europese vuurwapenpas is het namelijk mogelijk om hun wapens voor jacht-, schietsport en re-enactement-activiteiten in landen buiten de EU op basis van een eenvoudige kennisgeving uit te voeren. Ze zijn bijgevolg niet verplicht een vergunning aan te vragen. Door wel nog een kennisgeving te voorzien blijft de controle bewaard (zie ook Koninklijk besluit van 8 augustus 1994 betreffende de Europese vuurwapenpassen).

In tegenstelling tot richtlijn 2021/555 dat in artikel 17.2 de uitzondering ook voorziet voor personen die historische gebeurtenissen naspelen, voorziet verordening 258/2012 deze uitzondering niet. De nieuwe verordening 2025/41 voorziet in artikel 11.2, b) wel deze uitzondering voor invoer en in artikel 22.1, a) voor uitvoer. De artikelen zijn evenwel nog niet in werking. Voorlopig voorzien de geldende bepalingen voor uitvoer alleen een soepel regime in artikel 9.1 voor tijdelijke transacties betreffende jacht- en schietsportactiviteiten, en vereenvoudigde procedures in artikel 9.2 voor tijdelijke transacties met het oog op demonstratie of expositie zonder verkoop, onderhoud, evaluatie, herstelling en tijdelijke opslag. Er wordt voor gekozen, vooruitlopend op de bepalingen van verordening 2025/41, deze uitzondering nu al op te nemen.

Het derde lid voorziet hetzelfde mechanisme van vereenvoudigde procedure voor tijdelijke transacties door particulieren met als doel demonstratie of expositie zonder verkoop, onderhoud, evaluatie, herstelling en tijdelijke opslag. Dit beantwoordt aan het opzet van artikel 9.2 van verordening 258/2012. De vereenvoudigde procedure voor deze transacties past ook binnen het opzet van de vuurwapenpas. In de omzendbrief van van 25 oktober 2011 over de toepassing van de wapenwetgeving (en dus ook het koninklijk besluit van 8 augustus 1994 betreffende de Europese vuurwapenpassen) staat daarover immers in punt 14.1 het volgende: *"De EVP is vooral bestemd voor jagers en sportschutters, die in het buitenland deelnemen aan een activiteit. Hij kan ook worden aangevraagd door een al dan niet erkend verzamelaar die zijn wapens wenst tentoon te stellen in een andere EU-lidstaat. Nog andere gevallen zijn denkbaar, maar de tijdelijke en particuliere aard van de activiteit is essentieel."*

Het vijfde lid laat aan 'Belgische personen' toe om in het Vlaams Gewest ook 'Belgische documenten' voor te leggen. Het volgt uit artikel 9.1, b, van verordening 258/2012, dat het volgende stelt: *"(...) Bij het verlaten van het douanegebied van de Unie via de lidstaat van hun verblijf, kunnen jagers en sportschutters in plaats van een Europese vuurwapenpas een ander document voorleggen dat door de bevoegde instanties van die lidstaat voor dit doel als geldig wordt erkend; (...)"*.

Het zesde lid vloeit voort uit de definitie van 'tijdelijke uitvoer' in artikel 2, 11° van verordening 258/2012.

Het behoud van deze uitzonderingen op de principiële vergunningsplicht komt tegemoet aan het pleidooi van de belanghebbenden tijdens de consultatiedag.

Artikel 40

De mogelijkheid van een vereenvoudigde procedure voor tijdelijke uitvoer in artikel 9.2 van verordening 258/2012 maakt geen onderscheid tussen particulieren en wapenhandelaars. Daarom voorziet dit artikel dat alleen een voorafgaande kennisgeving in dat geval vereist is, dit naar analogie van de vereenvoudigde procedure voor particulieren. De wapenhandelaar moet wel in het bezit zijn van een open vergunning. Dit wordt doorgetrokken naar invoer.

Wat het opheffen van de mogelijkheid van de Vlaamse Regering betreft om vrij verkrijgbare vuurwapens onder de Wapenwet toch onder vergunningsplicht te stellen, zie de toelichting bij artikel 37.

Afdeling 4. Vergunningen voor de doorvoer van civiele vuurwapens, essentiële onderdelen en munitie

Artikel 41

Dit artikel regelt de vergunningsplicht voor doorvoer. Verordening 258/2012, noch verordening 2025/41, noch richtlijn 2021/555, bevatten een vergunningsplicht voor doorvoer. Al in het Wapenhandeldecreet van 2012 zat een vergunningsplicht voor doorvoer, met name in artikel 30, §1, en er wordt voor geopteerd dit te behouden. Het zal worden aangepast naar analogie met de vergunningsplicht voor doorvoer van militaire goederen. Zie hiervoor de toelichting bij artikel 17.

Weliswaar is er voor doorvoer met overlading of herlading geen vergunning nodig als het gaat over een uitvoer vanuit een EER-lidstaat of Zwitserland waarvoor een uitvoervergunning is toegekend op basis van verordening 258/2012. Dit wordt in de praktijk al toegepast omdat uitvoervergunningen die op basis van de verordening 258/2012 werden toegekend ook in andere lidstaten geldig zijn.

Afdeling 5. Voorwaarden en criteria

Artikel 42

Dit artikel regelt de criteria, waarmee rekening gehouden moet worden bij het afleveren van vergunningen. Het verwijst voor de criteria voor invoer naar artikel 10, derde lid en artikel 24 van de nieuwe verordening 2025/41 (over de reden waarom we er toch rekening mee houden, ofschoon deze niet expliciet opgesomd worden onder de artikelen die al in werking zijn: zie toelichting bij artikel 3).

Artikel 10, derde lid luidt als volgt: *"Bij haar beslissing over het al dan niet verlenen van een invoervergunning houdt de bevoegde autoriteit rekening met alle relevante overwegingen, waaronder die betreffende nationaal buitenlands en veiligheidsbeleid. Artikel 24 is van overeenkomstige toepassing."*

Artikel 24 luidt als volgt:

"1. Bij haar besluit over de verlening van een uitvoervergunning of een vereenvoudigde uitvoervergunning uit hoofde van deze verordening houdt de bevoegde autoriteit rekening met alle ter zake dienende overwegingen, waaronder:
a) de verplichtingen en verbintenissen van haar lidstaat als partij bij de internationale regelingen inzake uitvoercontrole of bij ter zake geldende internationale verdragen;

b) overwegingen van nationaal buitenlands en veiligheidsbeleid, met inbegrip van overwegingen uit hoofde van Gemeenschappelijk Standpunt 2008/944/GBVB;

c) overwegingen omtrent het voorgenomen eindgebruik, de ontvanger, de geïdentificeerde uiteindelijke ontvanger en het risico van omleiding.

2. De bevoegde autoriteit houdt bij de beoordeling van een aanvraag van een uitvoervergunning of een vereenvoudigde uitvoervergunning niet alleen rekening met de in lid 1 vastgestelde overwegingen ter zake, maar ook met de vraag of de aanvrager over evenredige en passende middelen en procedures beschikt om

ervoor te zorgen dat de bepalingen en de doelstellingen van deze verordening en de voorwaarden van de vergunning acht worden genomen.

3. Bij haar besluit over de verlening van een uitvoervergunning of een vereenvoudigde uitvoervergunning komt de bevoegde autoriteit de verplichtingen na in het kader van beperkende maatregelen uit hoofde van besluiten van de Raad of uit hoofde van een besluit van de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE), dan wel krachtens een bindende resolutie van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties, in het bijzonder met betrekking tot wapenembargo's, alsmede nationaal recht ter uitvoering van die verplichtingen.

4. Voordat een bevoegde autoriteit een uitvoervergunning of een vereenvoudigde uitvoervergunning verleent, houdt zij rekening met alle weigeringen die door de bevoegde autoriteiten van andere lidstaten uit hoofde van deze verordening zijn afgegeven. De eerstgenoemde bevoegde autoriteit kan eerst de laatstgenoemde bevoegde autoriteit na een dergelijke raadpleging besluit een vergunning te verlenen, stelt zij de laatstgenoemde bevoegde autoriteit of autoriteiten daarvan in kennis en verstrekt zij de laatstgenoemde bevoegde autoriteit of autoriteiten daarvan in kennis en verstrekt zij daarbij alle ter zake dienende informatie om haar besluit toe te lichten. Die uitwisseling van informatie vindt onverwijld plaats via het elektronische vergunningensysteem.

5. De bevoegde autoriteiten zien erop toe dat er op basis van risicobeheer aan de voorwaarden van uitvoervergunningen en vereenvoudigde uitvoervergunningen is voldaan. De voorwaarden van vergunningen die voor een termijn van meer dan twee jaar worden verleend, worden na twee jaar gecontroleerd."

Voor uit- en doorvoer verwijst dit artikel naar de criteria, opgenomen in artikel 10 van verordening 258/2012. Dit artikel luidt als volgt:

"1. Bij hun besluit over de verlening van een uitvoervergunning uit hoofde van deze verordening houden de lidstaten rekening met alle ter zake dienende overwegingen, waaronder in voorkomend geval:

- a) hun verplichtingen en verbintenissen als partij bij de internationale regelingen inzake uitvoercontrole of bij ter zake geldende internationale verdragen;
- b) overwegingen van nationaal buitenlands en veiligheidsbeleid, met inbegrip van overwegingen uit hoofde van Gemeenschappelijk Standpunt 2008/944/GBVB;
- c) overwegingen omtrent het voorgenomen eindgebruik, de ontvanger, de geïdentificeerde uiteindelijke ontvanger en het onttrekkingsgevaar.

2. De lidstaten houden bij de beoordeling van een aanvraag om een uitvoervergunning niet alleen rekening met de in lid 1 vermelde ter zake dienende overwegingen, maar ook met de toepassing door de exporteur van evenredige en passende middelen en procedures om ervoor te zorgen dat de bepalingen en de doelstellingen van deze verordening en de voorwaarden van de vergunning in acht worden genomen.

Bij hun besluit over de verlening van een uitvoervergunning komen de lidstaten hun verplichtingen na in het kader van sancties uit hoofde van besluiten van de Raad of uit hoofde van een besluit van de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE), dan wel krachtens een bindende resolutie van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties, in het bijzonder met betrekking tot wapenembargo's."

Paragraaf 2 verwijst daarenboven voor uit- en doorvoer nog naar de weigeringsgronden uit artikel 11, eerste lid, a), van verordening 258/2012. Dit artikel luidt als volgt:

"De lidstaten:

- a) weigeren een uitvoervergunning af te geven wanneer de aanvrager strafrechtelijk is veroordeeld voor een handeling die een strafbaar feit vormt genoemd in artikel 2, lid 2, van Kaderbesluit 2002/584/JBZ van de Raad van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten of voor een andere handeling, mits dit een strafbaar feit vormt waarop een maximale vrijheidsstraf van ten minste vier jaar of een ernstiger straf staat;(..."

§3 is een vertaling van het geval van de verplichte weigering, voorzien in artikel 4, derde lid van verordening 258/2012: *“Indien vuurwapens, hun onderdelen en essentiële componenten en munitie zich in één of meer andere lidstaten bevinden dan die waar de uitvoervergunning wordt aangevraagd, wordt dat gegeven op deze aanvraag vermeld. De bevoegde instanties van de lidstaat waar de uitvoervergunning wordt aangevraagd, treden onverwijld in overleg met de bevoegde instanties van de betrokken lidstaat of lidstaten en verstrekken alle ter zake dienende informatie. De geraadpleegde lidstaat of lidstaten maken eventuele bezwaren tegen de afgifte van een dergelijke vergunning binnen 10 werkdagen kenbaar. Deze bezwaren zijn bindend voor de lidstaat waar de vergunning is aangevraagd.”*

Artikel 43

Deze bepaling is ingevoerd om een lacune in de wet van 5 augustus 1991 te remediëren. De wet bevatte geen inhoudelijke voorwaarden voor invoer en reikte dus geen instrument aan om ‘gevoelige’ invoerdossiers op basis van een wettelijk, objectief en redelijk criterium te kunnen weigeren. De tekst van de bepaling is geredigeerd naar analogie van criterium 7 van het gemeenschappelijk standpunt 2008/944/GBVB en met artikel 3, §1, punt 16°, van de Wapenwet.

Dit sluit ook aan bij artikel 10.2, d), van verordening 2025/41, (dat niet expliciet in werking is gesteld, maar waarvan een uitgestelde inwerkingtreding niet logisch is (zie boven bij artikel 2, §2)). Dit artikel stelt dat een vergunning moet geweigerd worden als er duidelijke aanwijzingen zijn dat een van de bij een transactie betrokken persoon een veiligheidsdreiging of een bedreiging voor de openbare veiligheid vormt of dat die persoon niet in staat is te voldoen aan de verplichtingen van richtlijn 2021/555, verordening 2025/41 of de verplichtingen van de invoervergunning.

Deze bepaling geldt niet langer voor overbrenging naar het Vlaams Gewest, bij gebrek aan opgelegde toetsingscriteria door het Europese kader.

Samenvattend voorziet dit artikel de gevallen waarin rechtstreeks geweigerd kan worden, zonder toetsing aan de criteria zoals voorzien in artikel 42. Indien een van de bepaalde risico’s in dit artikel preliminair duidelijk is, kan de aanvraag dus onmiddellijk geweigerd worden op basis van de voorziene gronden in plaats van de volledige analyse van artikel 42 te doorlopen.

Artikel 44

Dit artikel maakt het mogelijk voorwaarden te koppelen aan de vergunningen. Zie de toelichting bij artikel 30.

Artikel 45

Dit artikel volgt deels uit artikel 16, lid 4 van richtlijn 2021/555 en artikel 12, lid 4 van richtlijn 2014/18.

Artikel 16, lid 4 van richtlijn 2021/555 luidt als volgt:

“Elke lidstaat verstrekt de andere lidstaten een lijst van vuurwapens waarvoor de vergunning om deze naar zijn grondgebied over te brengen, zonder zijn voorafgaande toestemming mag worden verleend.”

Artikel 12, lid 4 van richtlijn 2014/18 luidt als volgt:

“Iedere lidstaat verstrekt de andere lidstaten een lijst van munitie waarvoor de vergunning om deze naar zijn grondgebied over te brengen, zonder zijn voorafgaande toestemming mag worden verleend. (...)”

De overbrengingsprocedure die in deze artikelen beschreven is, steunt op de interactie tussen twee documenten: enerzijds de 'vergunning voor de overbrenging van vuurwapens en munitie' en anderzijds de 'voorafgaande toestemming voor de overbrenging van vuurwapens en munitie'. De vergunning wordt uitdrukkelijk geregeld in artikel 16, lid 2 van richtlijn 2021/555 en wordt toegekend door de lidstaat van de afzender, voorafgaand aan de overbrenging. De toestemming wordt geregeld in artikel 16, lid 4, en moet voorafgaand aan de toekenning van de vergunning verleend worden door de lidstaat van de bestemming. Anders gezegd mag een lidstaat geen vergunning toekennen voor de overbrenging naar een andere lidstaat, tenzij die lidstaat daarvoor zijn voorafgaande toestemming heeft gegeven.

Artikel 16, lid 4, is in dat opzicht opmerkelijk. Het legt aan lidstaten alleen de verplichting op om aan de andere lidstaten een lijst van vuurwapens te verstrekken waarvoor de vergunning om deze naar zijn grondgebied over te brengen, zonder zijn voorafgaande toestemming mag worden verleend. A contrario houdt deze bepaling logischerwijze in dat een vergunning voor de overbrenging van vuurwapens die niet op die lijst staan, niet kan worden verleend zonder de voorafgaande toestemming van de lidstaat van bestemming. Om die reden voorziet dit artikel dat de aanvrager van een vergunning dergelijke voorafgaande toestemming moet voorleggen.

Op basis van het vierde lid van artikel 16, eerste deel, is de voorlegging van die toestemming niet nodig als de vuurwapens op een lijst staan van de lidstaat van bestemming waarvoor geen voorafgaande toestemming nodig is om deze naar zijn grondgebied over te brengen. In de praktijk laten bepaalde lidstaten inderdaad de toegang van bepaalde vuurwapens tot hun grondgebied toe zonder voorafgaande toestemming, maar geen enkele lidstaat heeft tot op heden een lijst van dergelijke vuurwapens aan andere lidstaten verstrekt. Om die reden legt dit artikel de verantwoordelijkheid bij de aanvrager, die dus moet aantonen dat geen voorafgaande toestemming van het land van bestemming nodig is. Dit kan bijvoorbeeld door een outprint van de toepasselijke regelgeving van de lidstaat van bestemming of een document van de bevoegde autoriteit in de lidstaat bij de vergunningsaanvraag te voegen die vervolgens door de bevoegde dienst wordt geverifieerd en behandeld.

Afdeling 6. Voorafgaand toezicht op het eindgebruik van civiele vuurwapens, essentiële onderdelen en munitie

Artikel 46

Zie hiervoor de toelichting bij artikel 27.

Artikel 47

Dit artikel verplicht de aanvrager een document voor te leggen waaruit de eindgebruiker en het eindgebruik blijkt. De voorkeur wordt gegeven aan een nationaal of internationaal invoercertificaat. Dit volgt ook uit artikel 11, derde lid, van het Samenwerkingsakkoord van 17 juli 2007 met betrekking tot de invoer, uitvoer en doorvoer van wapens, dat stelt dat "*Nationale en internationale invoercertificaten afgeleverd door officiële instanties genieten te allen tijde de voorkeur.*"

Het derde lid van paragraaf 1 volgt uit artikel 13, eerste lid van verordening 258/2012: "*De lidstaten vragen, in geval van vermoeden, het derde land van invoer om een ontvangstbevestiging voor de verzonden zending vuurwapens, hun onderdelen, essentiële componenten of munitie.*"

Voor paragraaf 2, zie toelichting bij artikel 28.

§3 beschrijft de gevallen waarin extra toestemmingen moeten worden voorgelegd.

Het is onder andere een uitvoering van artikel 7.1 en 7.2 van verordening 258/2012 en artikel 10, §2 van het VN-vuurwapenprotocol. Artikel 7.1 van verordening 258/2012 luidt als volgt: *"Alvorens een uitvoervergunning voor vuurwapens, hun onderdelen en essentiële componenten en munitie af te geven, gaat de betrokken lidstaat na of: (...) b) in voorkomend geval de derde landen van doorvoer – en ten laatste voorafgaand aan de verzending – schriftelijk kennis hebben gegeven van het feit dat zij geen bezwaar hebben tegen de doorvoer. (...)"* Artikel 7.2 van de verordening stelt het volgende: *"Lidstaten kunnen besluiten dat, indien binnen 20 werkdagen nadat de exporteur schriftelijk heeft verzocht of er tegen de doorvoer geen bezwaar is, geen bezwaren tegen de doorvoer worden ontvangen, het geraadpleegde derde land van doorvoer wordt geacht geen bezwaar te hebben tegen de doorvoer."*

De verplichting geldt niet voor de gevallen, vermeld in artikel 7.1, b), tweede zin van verordening 258/2012. Dit artikel omvat de volgende uitzonderingen op deze plicht: *"Deze bepaling is niet van toepassing:*

—op lucht- of zeevervoer via luchthavens van derde landen of havens van derde landen, op voorwaarde dat er geen overlading of verandering van vervoermiddel plaatsvindt;

—in het geval van tijdelijke uitvoer ten behoeve van verifieerbare legale doeleinden, waaronder jacht, schietsport, onderzoek, tentoonstellingen zonder verkoop en reparatie."

Aan de oorspronkelijke tekst uit het Wapenhandeldecreet van 2012, wordt toegevoegd dat de vereiste ook geldt voor tijdelijke uitvoer om de gevallen te vatten, die niet opgesomd staan in artikel 7.1, b), 2° gedachtestreepje, van de verordening (zie concordantietabel). Er zijn immers nog andere doeleinden denkbaar waarvoor de goederen tijdelijk worden uitgevoerd en artikel 7.1, b), 2° zelf impliceert dat andere tijdelijke uitvoer die niet in de opsomming is opgenomen, ook onderhevig is aan de verplichting.

De bepaling in het tweede lid van deze paragraaf heeft de bedoeling een blokkering van de voorgenomen transactie te vermijden in het geval dat een verzoek tot toestemming stuit op de inactiviteit van de bevoegde autoriteiten in de landen van doorvoer. Uiteraard zal het proces van het verzoek om deze toestemming begeleid worden door de dCSG, zodat dergelijke verzoeken telkens aan de bevoegde autoriteiten gericht worden.

Voor §4 en §5, zie de toelichting bij artikel 28.

Artikel 48

Zie de toelichting bij artikel 29.

Hoofdstuk 4. Bepalingen die gemeenschappelijk zijn bij alle transacties

Afdeling 1. Hoorrecht

Artikel 49

Dit artikel geeft gevolg aan een algemene beginsel van behoorlijk bestuur uit het administratief recht, met name het hoorrecht. Het houdt in dat de betrokkene de mogelijkheid heeft om zijn standpunten kenbaar te maken, dat hem wordt

gemeld welke feiten tot de maatregel leiden en dat hem een redelijke termijn wordt geboden om zijn standpunt voor te bereiden.

Aangezien in de procedure tot het bekomen van een vergunning, certificaat of een machtiging het steeds de aanvrager is die het initiatief neemt en de stukken aanlevert, heeft hij in de situatie van het eerste lid, 2° uiteraard al zijn standpunten afdoende kenbaar kunnen maken; hij kent de voorliggende criteria en heeft de tijd gehad zijn aanvraag voor te bereiden. Daarenboven, wanneer de betrokkene zelf het initiatief heeft genomen om zijn argumenten aan de overheid uiteen te zetten, moet hij in principe niet meer gehoord worden (R.v.St., Martens, nr. 67.691, 8 augustus 1997, R.W., 1998-99, 644 en R.v.St., CVBA Andersen Consulting, nr. 77.153, 24 november 1998).

Toch wordt hier geopteerd voor een bijkomend hoorrecht. Zo kan de aanvrager achteraf voldoende geïnformeerd worden over de redenen die hebben aanleiding gegeven tot de weigering, om zodoende in voorkomend geval nuttige kennis over de criteria en de toepassing in praktische gevallen te vergaren.

Dit voldoet in ieder geval aan het beginsel van behoorlijk bestuur, dat daarenboven bepaalt dat wanneer een regel bepaalt dat een persoon kan vragen om gehoord te worden, er geen schending van de hoorplicht is wanneer de belanghebbende niet gevraagd heeft om gehoord te worden (R.v.St., NV Coomans, nr. 100.136, 24 oktober 2001).

Afdeling 2. Gegevensverwerking

Artikel 50

Op het ogenblik van de laatste wijziging in 2017 aan het Wapenhandeldecreet van 2012, was de Algemene verordening Gegevensbescherming nog niet in voege.

Dit artikel bevat de bepalingen, die vereist zijn in uitvoering van de Algemene Verordening Gegevensbescherming. Ook de verwerking van de strafrechtelijke gegevens is voorzien. Artikel 10 van de AVG onderwerpt de verwerking hiervan aan strenge voorwaarden. De verwerkingsgrond is dezelfde als alle andere persoonsgegevens die door de bevoegde dienst en de bevoegde minister verwerkt worden, met name de uitoefening van een taak van algemeen belang. Een onderzoek naar het strafrechtelijk verleden van een aanvrager van een vergunning, machtiging of certificaat, in het kader van de handel in strategische goederen gedekt door dit decreet, is immers essentieel en dit met het oog op veiligheid.

Dit artikel regelt niet de bewaartermijn van de persoonsgegevens. Dit is immers al geregeld in artikel III.87, paragraaf 1/1, van het Bestuursdecreet van 7 december 2018.

Afdeling 3. Toezicht achteraf en handhaving

Onderafdeling 1. Schorsingen, intrekkingen en beperkingen

Artikel 51

Dit artikel regelt de schorsing, intrekking of beperking van vergunningen, voorafgaande machtigingen en certificaten. Dit artikel voorziet nu ook de wijziging van de voorwaarden van de vermelde instrumenten als mogelijke algemene of individuele maatregel. Dit laat in het bijzonder toe om flexibel om te gaan met de algemene vergunningen ingeval een of meer van de gevallen in paragraaf 1 zich voordoen.

Paragraaf 1 is een omzetting van de artikelen 4.9, 9.7 en 15.2 van richtlijn 2009/43 en geeft uitvoering aan artikel 11.1 van verordening 258/2012. Het vierde punt is

nieuw ten opzichte van het Wapenhandeldecreet van 2012 (zie concordantietabel). Er ontbrak immers een expliciete grond tot schorsing, intrekking of beperking wanneer de vergunning in de eerste plaats niet had afgeleverd mogen worden omdat de vergunning bijvoorbeeld afgeleverd werd op basis van foute informatie. Het eerste punt kan hiervoor niet gebruikt worden want het lijkt voornamelijk betrekking te hebben op gewijzigde omstandigheden (bijvoorbeeld wijziging van naam van het bedrijf of van de hoofdzetel) en niet op omstandigheden die nooit aanwezig waren. Nederland en Duitsland hebben wel een dergelijke grond tot schorsing, intrekking of beperking in hun regelgeving. Hoewel richtlijn 2009/43 deze grond niet heeft, is het wel voorzien voor vuurwapens in artikel 11.1 van verordening 258/2012, dat het volgende stelt: "1. De lidstaten (...):

b) verklaren een uitvoervergunning nietig, schorsen of wijzigen deze of trekken deze in wanneer de voorwaarden voor de afgifte ervan niet zijn vervuld of niet meer zijn vervuld."

Ook artikel 7.7 van het VN-Wapenhandelsverdrag heeft een bepaling in geval van gewijzigde omstandigheden: "*Indien een uitvoerende Staat die Partij is nadat een vergunning is afgegeven op de hoogte raak van nieuwe relevante informatie, wordt hij aangemoedigd, indien van toepassing na overleg met de invoerende staat, de vergunning opnieuw te beoordelen."*

Paragraaf 2 volgt uit artikel 4.9 van richtlijn 2009/43 en artikel 12.3 van richtlijn 2014/28. Onder 'uitzonderlijke omstandigheden' moet het volgende worden verstaan: omstandigheden waarin voldoende duidelijke informatie voorhanden is dat een van de in punten 1° tot en met 4° van paragraaf 1 vermelde situaties zich voordoet en een onmiddellijke schorsing noodzakelijk is om de effectieve in-, uit- of doorvoer of overbrenging te voorkomen die op dat moment strijdig is of strijdig kan zijn met een van de situaties, vermeld in 1° tot en met 4°.

Er wordt een nieuwe paragraaf 3 toegevoegd voor het geval houders van een vergunning, certificaat of voorafgaande machtiging er niet langer meer gebruik van maken, bijvoorbeeld omwille van een faillissement, wijziging van productgamma of van het klantenbestand. Tot nu toe bestond er hiervoor geen juridische basis. In dat geval melden ze dit via het digitaal loket van de DCSG. Ook de Vlaamse Regering kan dit initiëren. Op deze manier moet de houder niet nodeloos nog aan de verplichtingen van het decreet, zoals de rapporteringsplicht, voldoen. Dergelijke stopzettingsprocedure komt tegemoet aan het oogmerk van administratieve vereenvoudiging.

Artikel 52

Dit is de juridische basis voor het uitvoerdigen van algemene beperkende maatregelen door de Vlaamse Regering. Dit artikel moet de Vlaamse Regering toelaten om een juridisch bindende maatregel te nemen die in de praktijk dezelfde uitwerking heeft als een multilaterale beperkende maatregel.

De uitvoerdiging van een algemene beperkende maatregel heeft als gevolg dat de Vlaamse Regering niet langer een geval-per-geval gemotiveerde beslissing kan nemen m.b.t. de geviseerde transacties, en verplicht haar om elke geviseerde transactie te weigeren gedurende de door de maatregel gespecificeerde periode. Het introduceert bijgevolg een juridische verplichting ten aanzien van de Vlaamse Regering, en geen verbod voor de exporteurs: de vergunningsplicht blijft behouden voor door de algemene beperkende maatregel geviseerde transacties, waarvan de vergunningsaanvragen vervolgens geweigerd moeten worden door de Vlaamse Regering. Weliswaar stelt de Vlaamse Regering de exporteurs op de hoogte van een algemene beperkende maatregel, waardoor zij kunnen anticiperen op de uitkomst van een potentiële vergunningsaanvraag, hetgeen in de praktijk een ontradend effect met zich mee kan brengen.

Deze mogelijkheid werd al ingevoerd met de wijziging in 2017 van het Wapenhandeldecreet van 2012 (zie concordantietabel). Aan de basis hiervan lag

een resolutie van het Vlaams Parlement van 9 maart 2016 betreffende de situatie in het Midden-Oosten en de handel in strategische goederen vanuit Vlaanderen naar die regio (Parl.St., VI.Parl., 2015-16, nr. 654/3). Daarin werd volgend op een uitgebreide parlementaire discussie opgeroepen om tijdelijke handelsbeperkende maatregelen juridisch mogelijk te maken voor militaire goederen en ander voor militair dienstig materiaal voor een specifieke categorie van landen waartegen geen internationaal embargo is uitgevaardigd, maar waar de mensenrechten op flagrante wijze worden geschonden of die betrokken zijn bij een gewapend conflict.

Volgende richtsnoeren worden hierbij gehanteerd:

1° het uitvaardigen van een algemene beperkende maatregel tegen een bepaald land en/of een bepaalde eindgebruiker moet een uitzonderlijke beslissing blijven. De toepassing van de uit- en doorvoercriteria van het Wapenhandeldecreet geval per geval is in de meeste gevallen immers afdoende net zoals de methode die wordt opgelegd in het gemeenschappelijk standpunt 2008/944/GBVB. Dat geldt ook voor landen die betrokken zijn in een gewapend conflict of waar interne spanningen aanwezig zijn en voor eindgebruikers ten aanzien waarvan ernstige schendingen van het internationaal humanitair recht of van mensenrechten vastgesteld werden;

2° een algemene beperkende maatregel kan alleen overwogen worden ten aanzien van een land en/of een eindgebruiker:

- waarvan de Vlaamse Regering op basis van de criteria van het dit decreet van oordeel is dat op dat moment in geen enkel dossier omtrent militaire goederen een vergunning kan toegekend worden; en
- waartegen een multilateraal wapenembargo gerechtvaardigd lijkt, maar (om politieke redenen) niet waarschijnlijk is;

3° vooraleer een algemene beperkende maatregel uit te vaardigen, worden de andere gewesten en de andere EU-lidstaten bevraagd over hun uit- en doorvoerbeleid ten aanzien van het betreffende land en/of de betreffende eindgebruiker;

4° de uitgevaardigde beperkende maatregelen worden onderworpen aan een periodieke controle door de Vlaamse Regering zodat zo snel als de situatie het toelaat, teruggekeerd kan worden naar de toepassing van de criteria geval per geval.

Naast deze basisbepalingen over de mogelijkheid tot het opleggen van algemene beperkende maatregelen voorziet dit ontwerp van decreet ook een aantal flankerende bepalingen.

Zo voorzien artikel 17, §2 en §3 en 41, §2 en §3, dat er bij niet-vergunningsplichtige doorvoer alsnog een vergunning nodig is als de goederen bestemd zijn of kunnen zijn voor een land waarvoor op het moment van de voorgenomen doorvoer met toepassing van dit artikel door de Vlaamse Regering geen enkele overbrenging, uit- of doorvoer met dat land als land van bestemming of eindgebruik wordt toegestaan.

Artikel 55, §1, 6°, voorziet ten slotte de opname in het jaarverslag van de opgelegde algemene beperkende maatregelen. Let wel, transparantie ten aanzien van het Vlaams Parlement wordt ook al onder paragraaf 4, verzekerd. In die paragraaf is opgenomen dat alle beslissingen omtrent algemene beperkende maatregelen onmiddellijk aan het Vlaams Parlement gemeld worden (en gepubliceerd worden op de website van de DCSG).

Paragraaf 2 voorziet een gelijkaardige mogelijkheid als in paragraaf 1 voor civiele vuurwapens, onderdelen en munitie. Het geeft deels uitvoering aan artikel 14 van de nieuwe verordening 2025/41, dat al in werking is en het volgende bepaalt: *"Onverminderd andere rechtshandelingen van de Unie vormt deze verordening geen beletsel voor de vaststelling of toepassing door een lidstaat van kwantitatieve*

invoerbependingen die noodzakelijk zijn om redenen van openbare orde, openbare veiligheid of industriële en commerciële eigendom.” De noodzaak van goedkeuring door de Europese Commissie volgt uit artikel 15 van deze verordening, een artikel dat ook al van toepassing is: "Onder de in de artikelen 16, 17 en 18 vastgelegde voorwaarden machtigt de Commissie een lidstaat tot het vaststellen van in artikel 14 bedoelde maatregelen.”

Artikel 53

Dit artikel regelt de mogelijkheid van uitsluitingsmaatregelen ten aanzien van een specifieke aanvrager of houder van een vergunning.

Paragraaf 1 komt grotendeels overeen met artikel 9 van de wet van 5 augustus 1991 en vloeit tevens voort uit de artikelen 4.9 en 9.7 van richtlijn 2009/43.

Paragraaf 2 voorziet de mogelijkheid van een verlenging van de uitsluitingsmaatregel. Dit om te vermijden dat de beperkte termijn van uitsluiting tot gevolg zou hebben dat personen die daadwerkelijk vervolgd worden voor de (eventuele) onrechtmatigheden op basis waarvan tot uitsluiting werd beslist, hangende de strafprocedure hun activiteiten zouden hernemen.

Voor deze mogelijkheid tot verlenging wordt een onderscheid gemaakt tussen twee fases in de strafprocedure in ruime zin.

De onrechtmatigheden die aanleiding hebben gegeven tot de uitsluitingsmaatregel, kunnen ab initio, tijdens de lopende uitsluitingstermijn of op het moment van het verlopen daarvan het voorwerp vormen van een strafrechtelijk vooronderzoek, zoals een opsporingsonderzoek. In dat geval kan de termijn van de maatregel verlengd worden tot het moment dat de vervolgende autoriteit oordeelt dat de strafvordering al dan niet ingesteld moet worden voor deze onrechtmatigheden.

Als in het bovenstaande geval, ondertussen een strafvordering werd of wordt ingesteld, door middel van een gerechtelijk onderzoek of een rechtstreekse aanhangig making bij het gerecht, kan de termijn van de maatregel verlengd worden tot het moment dat een beslissing over de strafvordering in kracht van gewijsde is getreden.

De reden waarom dit onderscheid wordt gemaakt is dat de beslissing van de vervolgende autoriteit om al dan niet de strafvordering in te stellen geen beslissing is die in kracht van gewijsde treedt. Bovendien mag er niet automatisch van uitgegaan worden dat een strafrechtelijk vooronderzoek, zoals een opsporingsonderzoek, zal uitmonden in de instelling van de strafvordering.

Onderafdeling 2. Rapportering

Artikel 54

Dit artikel regelt de rapportering door gebruikers van vergunningen.

Paragraaf 2 behandelt de rapportering over de algemene en globale vergunningen. Voor overbrenging op basis van de deze vergunningen zet het artikel 8.3 en 8.4 van richtlijn 2009/43 om. Daarnaast zijn het ook elementen die staten die partij zijn bij het VN-Wapenhandelsverdrag moeten bijhouden in registers. Artikel 12 stelt immers:

"1. Elke Staat die Partij is houdt in overeenstemming met zijn nationale wet- en regelgeving nationale registers bij van afgegeven uitvoervergunningen voor of van de feitelijke uitvoer van conventionele wapens waarop artikel 2, eerste lid, van toepassing is.

2. Elke Staat die Partij is wordt aangemoedigd registers bij te houden van conventionele wapens waarop artikel 2, eerste lid, van toepassing is die worden overgedragen naar zijn grondgebied als eindbestemming of waarvoor een vergunning is afgegeven voor transit of doorvoer op grondgebied onder zijn rechtsmacht.

3. Elke Staat die Partij is wordt aangemoedigd de hoeveelheid, de waarde, het model/type, internationale overdrachten van conventionele wapens waarop artikel 2, eerste lid, van toepassing is waarvoor een vergunning is afgegeven, feitelijk overgedragen conventionele wapens en gegevens van uitvoerende staat (staten), invoerende staat (staten), staat (staten van transit) en doorvoer en eindgebruikers, al naar gelang van toepassing is op te nemen in deze registers."

Paragraaf 3 behandelt de rapportering over de individuele vergunningen en volgt uit artikel 8.3 en 8.4 van richtlijn 2009/43, artikel 4.5, vijfde lid van richtlijn 2021/555, evenals artikel 12 van het VN-Wapenhandelsverdrag aangehaald hierboven. Dit verschilt van paragraaf 2, in die zin, dat gebruikers volgende elementen niet moeten opnemen in hun overzicht:

- de beschrijving van de uit-, in- en doorgevoerde en overgebrachte militaire goederen en, als van toepassing, de categorie daarvan;
- naam en adres van de afzender en van de bestemming;
- het eindgebruik en de eindgebruiker van de militaire goederen.

Immers deze gegevens zijn al gekend op het moment van de toekenning van deze vergunningen.

Daarenboven verwijst dit ontwerp van decreet niet naar de artikelen die gaan over de open vergunningen voor wapenhandelaars. Via de kennisgevingen die zij telkens moeten doen bij een overbrenging, uit- of invoer, is er voldoende zicht op deze transacties. Nog een rapportering eisen is een onnodige administratieve last.

Paragraaf 4 regelt de bewaartermijn. Dit zat eerder in artikel 60, §1 van het Wapenhandelbesluit maar dit is geen bijkomstige verplichting, die via besluit geregeld kan worden. Het is ook een omzetting van artikel 8.4 van richtlijn 2009/43. De termijn in het Wapenhandelbesluit was 7 jaar. De nieuwe termijn van 10 jaar is afgestemd op de termijn voorzien in artikel 60, paragraaf 3 van het wetboek van de belasting op de toegevoegde waarde, dat het volgende stelt: *"De facturen en kopieën van facturen bedoeld in paragraaf 1 dienen te worden bewaard gedurende 7[tien jaar] te rekenen vanaf 1 januari van het jaar volgend op de datum van uitreiking."*

In deze paragraaf wordt niet langer vereist dat de vergunning naar de Vlaamse overheid teruggestuurd wordt na de geldigheidsduur. Dit ontwerp van decreet legt nu op de vergunning in originele vorm bij te houden en op verzoek voor te leggen. Dit komt tegemoet aan de aanbeveling van de regeldruktoets, gebaseerd op de bevraging van de Vlaamse industrie en aan het doel van administratieve vereenvoudiging.

Artikel 55

Dit artikel bevat de rapportering aan het Vlaams Parlement. Het is gebaseerd op artikel 17 van de wet van 5 augustus 1991. Het geeft ook gevolg aan artikel 8.3 van het gemeenschappelijk standpunt 2008/944/GBVB, dat het volgende stelt: *"Iedere lidstaat die goederen of technologie uitvoert die op de gemeenschappelijke EU-lijst van militaire goederen staan, publiceert voorts een nationaal rapport over zijn uitvoer van militaire goederen en technologie, waarvan de inhoud voldoet aan de nationale wetgeving, zoals toepasselijk, en verstrekt voor het jaarverslag van de Europese Unie informatie over de uitvoering van dit gemeenschappelijk standpunt, zoals bepaald in de gids voor de gebruiker."* Die gids stelt het volgende in artikel 4.1.2: *"Iedere lidstaat verstrekt het secretariaat van de Raad jaarlijks de onderstaande gegevens. De met een * gemerkte gegevens verschijnen niet rechtstreeks in het EU-jaarverslag, maar in een door de lidstaten overeen te komen geaggregeerde vorm:*

- a) *aantal verleende uitvoervergunningen per bestemming, uitgesplitst naar categorie van de lijst van militaire goederen (indien beschikbaar);*

- b) waarde van de verleende uitvoervergunningen per bestemming, uitgesplitst naar categorie van de lijst van militaire goederen (indien beschikbaar);*
- c) waarde van de feitelijke uitvoer per bestemming, uitgesplitst naar categorie van de lijst van militaire goederen (indien beschikbaar);*
- d) aantal afgewezen vergunningen per bestemming, uitgesplitst naar categorie van de lijst van militaire goederen *;*
- e) aantal malen dat ieder criterium van het gemeenschappelijk standpunt is gebruikt, per bestemming, uitgesplitst naar categorie van de lijst van militaire goederen *;*
- f) aantal malen dat is overgegaan tot raadpleging;*
- g) aantal ontvangen raadplegingen;*
- h) aantal "undercuts" *;*
- i) adres van de nationale website voor het jaarverslag over wapenuitvoer."*

Het VN-Wapenhandelsverdrag voorziet in zijn artikel 12 dat lidstaten registers bijhouden met gegevens over uitvoer- en doorvoervergunningen.

Het artikel verankert de praktijk van de jaarlijkse rapportering van de specifieke gegevens van de toegekende en geweigerde vergunningen. Het omvat daarnaast een rapportering over verlengingen van vergunningen. Dit laatste werd toegevoegd met de wijziging in 2017 van het Wapenhandeldecreet van 2012. De rapportering over verlengingen werd relevant geacht, omdat dergelijke beslissingen in geval van gewijzigde omstandigheden in het land ook relevante beleidsbeslissingen betreffen. Deze rapportering moet wel apart zonder waarde gebeuren omdat er anders een distorsie van de cijfers is (de waarde van een verlengingsvergunning betreft immers de overgebleven waarde van een eerder toegekende vergunning, waardoor die overgebleven waarde anders een tweede keer gerapporteerd wordt).

In tegenstelling tot het Wapenhandeldecreet van 2012, wordt met het oog op administratieve vereenvoudiging, de halfjaarlijkse rapportering niet behouden. Het had ook geen grote meerwaarde, gezien het geen nieuwe data bevat ten opzichte van de verplichte jaarlijkse en maandelijkse rapportering.

Voor overbrengingen, uitvoer en invoer die met het gebruik van algemene of globale vergunningen, geregeld in paragraaf 2, worden verricht, zullen de gegevens pas a posteriori en periodiek voor de administratie bekend zijn. Bijgevolg zal de DCSG deze gegevens a posteriori manueel moeten verwerken. Dit is in tegenstelling tot de gegevens van individuele vergunningen, die op het moment van de toekenning van de vergunning bekend zijn en die rechtstreeks uit de gegevensdatabank van de administratie worden gehaald.

De te rapporteren gegevens voor algemene vergunningen verschillen van de andere vergunningen. Van een algemene vergunning maakt immers niet één persoon, maar een onbepaald aantal personen gebruik. Van de andere vergunningen, kunnen de gegevens per vergunning gerapporteerd worden, ongeacht het aantal zendingen waarin de aanvrager de toegestane hoeveelheid goederen in-, uit-, doorvoert of overbrengt. Bij de algemene vergunningen daarentegen moeten de gebruikers van de vergunning over elke zending in het kader van een bepaalde algemene vergunning apart aan de DCSG rapporteren. Voor de duidelijkheid zullen de gegevens over alle afzonderlijke zendingen in de rapportering aan het Vlaams Parlement gebundeld worden per categorie van defensiegerelateerde producten. Omdat de algemene vergunningen verbonden zijn aan specifieke categorieën van bestemmingen en er per algemene vergunning gerapporteerd wordt, is een verder uitsplitsing over categorieën van bestemmingen niet meer nodig.

Via deze rapporteringsverplichtingen gaat Vlaanderen op het vlak van transparantie en parlementaire betrokkenheid verder dan andere Europese lidstaten. Waar Europese overheden doorgaans minimaal één keer per jaar rapporteren met een sterke vergelijkbaarheid, publiceert Vlaanderen gegevens

met een veel grotere regelmaat – namelijk maandelijks – en bovendien tot in detail op het niveau van de vergunning.

Onderafdeling 3. Vertrouwelijkheid

Artikel 56

Dit artikel regelt de vertrouwelijkheid van informatie in de bestuursdocumenten die in het kader van het ontworpen decreet ingediend of opgemaakt worden. Het artikel vervangt artikel 50, §4 van het Wapenhandeldecreet van 2012 (zie concordantietabel).

Voormeld artikel 50, § 4 zat onterecht mee vervat in het artikel dat voor het overige alleen de rapportering aan het Vlaams Parlement behandelt. De nieuwe regeling wordt nu ondergebracht in een afzonderlijk artikel 56, omdat ze niet als zodanig op die rapportering aan het Vlaams Parlement betrekking heeft. Niettemin is er tussen de ontworpen artikelen 55 en 56 wel nog een verband, aangezien het ontworpen artikel 56 logischerwijs voorschrijft dat informatie die openbaar is in het kader van de rapportering, vermeld in artikel 55, uitgezonderd wordt van de vertrouwelijkheid.

Het ontworpen artikel 56 waarborgt voortaan de vertrouwelijkheid van informatie in bestuursdocumenten die niet openbaar is in het kader van de rapportering in artikel 55. Deze vertrouwelijkheid heeft, althans in het kader van de toepassing van de regeling inzake de toegang tot bestuursdocumenten (passieve openbaarheid van bestuur), niet langer de strekking van een geheimhoudingsverplichting in de zin van artikel II.34, 1° Bestuursdecreet. Door de vertrouwelijkheid, althans in het kader van de toegang tot bestuursdocumenten (passieve openbaarheid van bestuur), niet langer op te vatten als een absolute uitzonderingsgrond in de zin van artikel II.34, 1° Bestuursdecreet, komt de decreetgever tegemoet aan arrest nr. 168/2025 van het Grondwettelijk Hof. In dit arrest oordeelde het Grondwettelijk Hof immers dat “[d]oor een absolute uitzondering in te voeren op het recht op openbaarheid voor de bestuursdocumenten bedoeld in de artikelen 10 en 14, § 6, van het decreet van 15 juni 2012, heeft de decreetgever bijgevolg een maatregel genomen die niet evenredig is met het nagestreefde doel” (GwH 11 december 2025, nr. 168/2025, overw. B.9.).

Het Grondwettelijk Hof bleek in het voormelde arrest immers van oordeel te zijn dat de belangen die met de geheimhoudingsverplichting krachtens artikel 50, § 4 van het Wapenhandeldecreet van 2012 worden beschermd, ook – en zelfs “evengoed” – beschermd zouden kunnen worden “door gebruik te maken van de relatieve uitzonderingen die zijn opgenomen in artikel II.35, 2°, 3° en 6° van het Bestuursdecreet” (overweging B.8.2.). Deze relatieve uitzonderingsgronden hebben respectievelijk betrekking op de volgende, zwaarwegende, belangen die middels de vertrouwelijkheid gevrijwaard kunnen blijven:

- het vertrouwelijke karakter van de internationale betrekkingen van het Vlaamse Gewest of de Vlaamse Gemeenschap en van de betrekkingen van het Vlaamse Gewest of de Vlaamse Gemeenschap met de supranationale instellingen, met de federale overheid en met andere gemeenschappen en gewesten;
- het vertrouwelijke karakter van commerciële en industriële informatie, als die informatie beschermd wordt om een gelegitimeerd economisch belang te vrijwaren, tenzij degene van wie de informatie afkomstig is met de openbaarheid instemt; en
- de openbare orde en veiligheid.

Uit de overwegingen van het arrest volgt dat ook andere relatieve uitzonderingsgronden nog steeds pertinent kunnen zijn bij de beoordeling van openbaarheidsverzoeken die betrekking hebben op informatie die is opgenomen in bestuursdocumenten die ingediend of opgemaakt worden in het kader van de

ontworpen regeling, zoals art. II.35, 5° Bestuursdecreet, gelet op de weerslag die een openbaarmaking op de administratieve handhaving kan hebben.

Zo erkende ook het Grondwettelijk Hof in zijn arrest uitdrukkelijk het belang van de vertrouwelijkheid van de documenten bedoeld in het Wapenhandeldecreet van 2012 voor een degelijke controle door de overheid en voor internationale betrekkingen en betrekkingen met andere instanties (GwH 11 december 2025, nr. 168/2025, overw. B.7.2. Zie ook, bijvoorbeeld, RvS 29 juni 2018, nr. 242.022). Zo wees het Grondwettelijk Hof op de "belangrijke gevolgen" die de openbaarmaking van deze documenten zou kunnen hebben voor de internationale en Europese betrekkingen van het Vlaamse Gewest inzake de in-, uit-, doorvoer en overbrenging van defensiegerelateerde producten. Meer bepaald, zou de openbaarmaking van dergelijke documenten het Vlaamse Gewest in het bijzonder in de toekomst informatie kunnen ontfangen die nuttig is in het kader van de controle die het moet uitoefenen bij de behandeling van de aanvragen voor vergunningen inzake de in-, uit-, doorvoer en overbrenging van defensiegerelateerde producten, met name betreffende de situatie van de landen waarvoor die wapens bestemd zijn. Gelet op de artikelen 4, 8 en 9 van het Gemeenschappelijk Standpunt 2008/944/GBVB van de Raad van 8 december 2008 "tot vaststelling van gemeenschappelijke voorschriften voor de controle op de uitvoer van militaire goederen en technologie" hebben België en bijgevolg de gewesten waaruit het is samengesteld, onder meer, een verplichting tot geheimhouding bij de uitwisseling van informatie met andere Europese partners over die uitvoer. Hierover oordeelden zowel het Grondwettelijk Hof als de Raad van State dat de openbaarheid van dergelijke documenten de samenwerking van België met zijn Europese partners zou kunnen ondermijnen (GwH 11 december 2025, nr. 168/2025, overw. B.7.2.; RvS 10 januari 2025, nr. 261.969; RvS 7 augustus 2020, nr. 248.128). Het laat zich inderdaad aanzien dat, indien informatie die op vertrouwelijke wijze aan de Belgische c.q. gewestelijke overheden wordt bezorgd, vervolgens in de openbaarheid komt in navolging van een openbaarheidsverzoek, het gevolg daarvan zal zijn dat er in de toekomst geen (gelijkaardige of andere) informatie meer aan de Belgische c.q. gewestelijke overheden zal worden verstrekt, ook niet vertrouwelijk.

Ook erkent het Europees Hof voor de Rechten van de Mens het belang van vertrouwelijkheid van bestuursdocumenten voor, onder andere, de bescherming van de nationale veiligheid en het voorkomen dat vertrouwelijke informatie wordt onthuld (GwH 11 december 2025, nr. 168/2025, overw. B.7.2.; EHRM 3 februari 2022, *Šeks t. Kroatië*, ECLI:CE:ECHR:2022:0203JUD003932520, overw. 63; EHRM 8 november 2022, *Saure t. Duitsland*, ECLI:CE:ECHR:2022:1108JUD000881916, overw. 51-52) en commerciële gegevens ter bescherming van het commerciële succes en de levensvatbaarheid van bedrijven en industriële informatie (EHRM, 15 februari 2005, *Steel en Morris t. Verenigd Koninkrijk*, ECLI:CE:ECHR:2005:0215JUD006841601, overw. 94). Ook volgens het Grondwettelijk Hof vormen dit legitieme redenen die een beperking van het recht op toegang tot bestuursdocumenten kunnen verantwoorden.²

In die zin, bepaalt artikel 56 mee de grenzen in het kader van (de passieve) openbaarheid van bestuur. De vertrouwelijkheid in artikel 56, heeft, althans in het kader van de passieve openbaarheid van bestuur, de draagwijdte van een relatieve uitzonderingsgrond in de zin van artikel II.35 van het Bestuursdecreet.

² In o.m. zijn arrest nr. 248.128 du 7 augustus 2020, aanvaardde de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State dat de vertrouwelijkheid van informatie met betrekking tot uitvoervergunningen, gelet op de in het geding zijnde belangen, primeerde boven andere fundamentele rechten, zoals de rechten van verdediging en het recht op tegenspraak, in die mate dat deze informatie uitsluitend vertrouwelijk aan de Raad van State kon worden meegedeeld.

De stellers van het ontwerp merken verder op dat, t.o.v. artikel 50, § 4 van het Wapenhandeldecreet van 2012 de uitdrukkelijke vereiste om de openbaarheid te weigeren, nl. dat door een mededeling van informatie "aan de betrokken personen schade kan berokkend worden", wordt geschrapt. Onder meer deze vereiste heeft aanleiding gegeven tot het aanvechten van beslissingen rond openbaarmaking. Er zijn echter voldoende argumenten om deze link met schade in de decretale bepaling zelf op te heffen. Zo staat in hoofdstuk 3 van het Bestuursdecreet, dat de openbaarheid van bestuur regelt, nergens de vereiste bij de uitzonderingsgronden om schade te bewijzen. Opdat het ontworpen artikel 56 toepassing zou vinden, is het dan ook niet langer vereist dat door de mededeling van de informatie aan de betrokken personen schade berokkend kan worden.

Daarenboven zijn andere belangen, ook als ze niet gepaard gaan met economische of financiële schade, minstens even relevant. Zo kan een openbaarmaking leiden tot imagoschade bij de betrokken bedrijven, wat potentiële klanten kan afschrikken.

Een openbaarmaking zou ook de vertrouwensrelatie tussen de betrokken bedrijven en de overheid kunnen schaden. Die vertrouwensrelatie is erg belangrijk opdat bedrijven alle mogelijke informatie over hun transacties delen met de overheid, in het bijzonder informatie over het eindgebruik en de eindgebruikers, waarop zij vaak bij de bedrijven moeten aandringen. Het is die vertrouwensrelatie die het voor de overheid mogelijk maakt uitgebreid te rapporteren over transacties. De plicht tot openbaarmaking zou ertoe kunnen leiden dat ondernemingen meer terughoudend zijn in het delen van informatie, wat een nefaste invloed kan hebben op de controle door de overheid. De openbaarmaking zou vanuit die optiek dus afbreuk kunnen doen aan de administratieve handhaving als bedoeld in artikel II.35, 5°, Bestuursdecreet, maar eveneens aan het bewaken van de openbare orde en de veiligheid in 6°. Wat documenten in verband met uitwisseling van informatie met andere landen of instanties betreft, kan voorts ook gewezen worden op het belang van vertrouwelijkheid in het kader van internationale betrekkingen of betrekkingen met andere instanties. Het openbaar maken van deze documenten zou ook hier de (o.m. toekomstige) informatie-uitwisseling belemmeren, terwijl die uitwisseling juist essentieel is voor een degelijke controle.

De hiervoor aangehaalde belangen zijn niet limitatief.

Er moet opgemerkt worden dat in verschillende andere EU-lidstaten, de documentatie in het kader van het verlenen van vergunningen, valt onder een absolute geheimhoudingsplicht. Hiertoe beroept bijvoorbeeld Nederland zich op artikel 12 van de verordening 952/2013 van het Europees Parlement en van de Raad van 9 oktober 2013 tot vaststelling van het douanewetboek van de Unie, dat het volgende stelt:

"1. (...) verkregen inlichtingen die van vertrouwelijke aard is of die als vertrouwelijk is verstrekt, valt onder het beroepsgeheim. Zij wordt, behalve overeenkomstig artikel 47, lid 2, door de bevoegde autoriteiten niet bekendgemaakt zonder uitdrukkelijke toestemming van de persoon of de autoriteit die ze heeft verstrekt. Deze inlichtingen mogen evenwel zonder toestemming worden bekendgemaakt indien de douaneautoriteiten daartoe overeenkomstig de geldende bepalingen, met name inzake gegevensbescherming, of in het kader van gerechtelijke procedures gehouden of gemachtigd zijn.

2. Vertrouwelijke informatie bedoeld in lid 1 mag worden verstrekt aan de douaneautoriteiten en andere bevoegde autoriteiten van landen of gebieden buiten het douanegebied van de Unie ten behoeve van de douanesamenwerking met die landen of gebieden in het kader van een internationale overeenkomst of Uniewetgeving op het gebied van het gemeenschappelijk handelsbeleid. (...)"

Onderafdeling 4. Handhaving

Artikel 57

Dit artikel maakt het KVH van toepassing op dit decreet. Er wordt gekozen om de optionele figuren in afdeling 4 en 10 (probatievoorwaarden en bijzondere bepalingen over de uitvoering van publieke herstelmaatregelen) uit hoofdstuk 10 KVH te lichten.

Afdeling 4 werd gelicht en geeft aan de Vlaamse Regering de mogelijkheid om bij uitstel of opschorting van een bestuurlijke sanctie, zoals voorzien in artikel 43 van het KVH, voorwaarden op te leggen. Dit biedt een flexibel instrument om naleving te stimuleren en herstel van het algemeen belang te bevorderen, met de garantie dat alsnog kan worden gesanctioneerd als de voorwaarden niet worden nageleefd.

Afdeling 10 voorziet respectievelijk in de mogelijkheid om de invordering van een verbeurde dwangsom op te schorten of te beperken, en om via een overeenkomst de uitvoeringstermijn van publieke herstel- of beveiligingsmaatregelen te verlengen of te vervangen. Deze bepalingen bieden de Vlaamse Regering een flexibel instrument om een constructieve naleving te stimuleren en een herstel op maat mogelijk te maken, met behoud van rechtszekerheid en doeltreffendheid van de handhaving.

Artikel 58

Dit artikel delegeert de bevoegdheid voor het aanduiden van herstelinstanties en beboetingsinstanties aan de Vlaamse Regering.

Artikel 59

Dit artikel regelt de instap in het nieuwe systeem van strafniveaus uit het Sw.

De strafmaat in het Wapenhandeldecreet van 2012 voor de misdrijven in artikel 59 §1, eerste lid is *"opsluiting van vijf tot tien jaar en een geldboete van ten minste 750 euro en ten hoogste 750.000 euro of het dubbel van de waarde van de goederen in kwestie"* (zie concordantietabel). Deze strafmaat stemt in toepassing van artikel 78, §1, 5° Sw. overeen met een straf van het niveau 4. Er werd daarom voor gekozen voor een straf van niveau 4 voor deze misdrijven. De bij niveau 4 horende maximale strafrechtelijke geldboete voor natuurlijke personen bedraagt slechts 15.000 euro. Dit is een zeer laag bedrag ten opzichte van de huidige maximale geldboete van 6.000.000 euro (huidige bedrag van 750.000 vermenigvuldigd met de opdecimen). Daarom wordt ervoor gekozen om een bepaling toe te voegen die de strafrechter de mogelijkheid blijft geven om de huidige maximale geldboete op te leggen. Er wordt ten slotte afgeweken van het facultatieve karakter van de geldboete als bijkomende straf om zo veel mogelijk aan te sluiten bij de huidige situatie van verplichte geldboete, in afwijking van artikel 52, §1 van het Sw. De strafmaat in het Wapenhandeldecreet van 2012 is voor rechtspersonen hetzelfde als voor natuurlijke personen en dit wordt ook behouden in dit ontwerp van decreet (zie concordantietabel). De corresponderende maximale straffen van de geldboete van strafniveau 4 liggen immers voor rechtspersonen vele malen lager en de minimale straffen vele malen hoger dan voor natuurlijke personen, wat disproportioneel lijkt. Daarom wordt ook hier afgeweken van artikel 52, §1 van het Sw.

De strafmaat van het Wapenhandeldecreet van 2012 voor de misdrijven in 59, §1, 3° lid is *"een gevangenisstraf die ten hoogste vijf jaar bedraagt en een geldboete van ten minste 250 euro en ten hoogste 250.000 euro of het dubbel van de waarde van de goederen in kwestie, indien hoger"* (zie concordantietabel). Een dergelijke strafmaat stemt, met toepassing van artikel 78, §1, 6° Sw. overeen met een straf van het niveau 3. Er werd daarom gekozen voor een straf van niveau 3 voor deze misdrijven. Ook hier wordt, in afwijking van artikel 52, §1, een verplichte geldboete voorzien voor natuurlijke personen, en gekozen voor eenzelfde strafmaat voor

natuurlijke personen en rechtspersonen overeenstemmend met de huidige maximale geldboetes (huidig bedrag vermenigvuldigd met opdecimen).

§2 is een omzetting van artikel 3.1 punt e) en i), en artikelen 4.1, 4.2, 5.1, 5.3, 5.5, 7.1 en 7.2 van Richtlijn 2024/1226 betreffende de definitie van strafrechtelijke delicten en van sancties voor de schending van beperkende maatregelen van de Unie en tot wijziging van Richtlijn (EU) 2018/1673. De misdrijven in kwestie worden daarmee afzonderlijk behandeld van deze in §1.

§3 voorziet een bijkomende straf die als doel heeft de sanctionering te richten op de specifieke activiteit die de persoon in kwestie op een onrechtmatige manier heeft uitgeoefend. Met het invoeren van een activiteitenverbod als straf wordt getracht een inherente link met het misdrijf te creëren en daarmee het afschrikings- en vergeldingseffect van de sanctionering te verhogen.

§4 behoudt de strafbaarstelling van pogingen tot misdrijf voor de voorziene handelingen, zoals geïntroduceerd bij de herziening in 2017 van het Wapenhandeldecreet van 2012 (zie concordantietabel).

Artikel 60

Dit artikel schrapt de overbodige procedurele aspecten uit artikel 48 van het Wapenhandeldecreet van 2012 nu er wordt ingestapt in het KVH. Daarnaast worden de bedragen van de sancties aangepast (vermenigvuldigd met 8) om aan te sluiten bij de reële boetebedragen met de toepassing van de wet op de opdécimes.

Dit artikel moet gelezen worden samen met artikel 38 van het KVH, dat als volgt luidt:

"§ 1. In geval van seponering als vermeld in artikel 28quater van het Wetboek van Strafvordering, bezorgt het openbaar ministerie de informatie die het heeft verkregen over de misdrijven, vermeld in Vlaamse regelgeving, samen met de reden voor de seponering, aan de beboetingsinstantie. Dat gebeurt volgens de regels die worden bepaald in een samenwerkingsakkoord als vermeld in artikel 92bis van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen.
§ 2. Op grond van de informatie, vermeld in paragraaf 1, kan de beboetingsinstantie de volgende beslissingen nemen:

1° ze kan beslissen om het bestuurlijk sanctiedossier te vervolledigen in de zin van artikel 37 ;

2° ze kan beslissen om over te gaan tot bestuurlijk sepot;

3° ze kan beslissen om over te gaan tot bestuurlijke vervolging. De beslissingen, vermeld in het eerste lid, zijn niet vatbaar voor beroep. De beboetingsinstantie brengt het openbaar ministerie op de hoogte van die beslissingen. (...)"

Dit is de reden waarom volgend tekstdeel uit het Wapenhandeldecreet van 2012 overbodig werd: *"In de gevallen waarin een daartoe bevoegde instantie een misdrijf of een poging tot misdrijf als vermeld in artikel 47, § 1, heeft vastgesteld en er, in voorkomend geval na een strafrechtelijk vooronderzoek, binnen twee maanden na die vaststelling geen strafvordering is ingesteld, (...)"*

Tot slot wordt in paragraaf 2 artikel 34 van het KVH expliciet van toepassing verklaard op het in §1, 2° van dit artikel voorziene activiteitenverbod. Een dergelijke figuur bestaat niet in het KVH maar door de expliciete van toepassingstelling worden de procedurele waarborgen uit het KVH wel analoog verzekerd.

Artikel 61

De verzwarende en verzachtende omstandigheden volgen uit richtlijn 2024/1226, met name uit de artikelen 8 en 9. De mogelijkheid wordt niet beperkt tot de misdrijven in artikel 59 §2, maar doorgetrokken naar alle misdrijven in zowel de strafrechtelijke als de administratieve piste.

De term 'bevoegde autoriteit' in het tweede lid, is overgenomen uit richtlijn 2024/1226. Deze term is niet gedefinieerd in de richtlijn, maar uit de overwegingen blijkt dat het zowel gaat over de vergunningverlenende overheid als over de toezichthoudende en handhavende overheid. In Vlaamse context gaat het minstens om de Vlaamse overheid en zijn relevante diensten, FOD Financiën – Algemene Administratie van de Douane en Accijnzen, de politie, het openbaar ministerie en de beboetingsinstantie.

Artikel 62

De bepalingen rond het Fonds Wapengerelateerde Boeten werden met de wijziging in 2017 van het Wapenhandeldecreet van 2012 overgeheveld uit het decreet van 20 december 2013 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2014.

Met het samenwerkingsakkoord van 17 december 2015 tot wijziging van het samenwerkingsakkoord van 2 maart 2007 betreffende chemische wapens en het bijhorende instemmingsdecreet van 8 juli 2016 werd de strekking van het fonds nog uitgebreid. Ook de opbrengst van de administratieve sancties die voorzien zijn in dat samenwerkingsakkoord worden in het Fonds ondergebracht.

De achtergrond voor de oprichting van dit Fonds is terug te vinden in de memorie van toelichting bij het decreet van 20 december 2013: *"De voornaamste reden voor de introductie van administratieve sancties in het Wapenhandeldecreet van 15 juni 2012 betrof de noodzaak om met het decreet de ongewenste straffeloosheid tegen te gaan die onder het regime van de nu opgeheven wet van 5 augustus 1991 bestond voor minstens bepaalde types van overtredingen van het decreet. Die straffeloosheid had deels te maken met de overbelasting van de gerechtelijke autoriteiten en de sowieso beperkte gerechtelijke aandacht voor de technisch complexe materie van (internationale) wapenhandel, maar bijvoorbeeld ook met de afwezigheid van douanecontroles (op wapenverkeer) binnen de Europese Unie. Een sfeer van straffeloosheid werkt niet-naleving van de regelgeving in de hand. De mogelijkheid om met administratieve boetes overtredingen op het Wapenhandeldecreet te bestraffen die niet strafrechtelijk vervolgd worden, is dan ook een noodzakelijk instrument om naleving van de verschillende verplichtingen te kunnen afdwingen. Hetzelfde geldt voor de rechten van toezicht en de vaststellingsbevoegdheid die in het Wapenhandeldecreet en Wapenhandelbesluit van 20 juli 2012 werden toegekend aan bepaalde personeelsleden van het Departement Internationaal Vlaanderen³. De correcte en efficiënte uitoefening van deze rechten en bevoegdheid vooronderstelt voldoende expertise, training en controle-instrumenten. Hierbij valt niet alleen te denken aan opleidingssessies voor de betreffende personeelsleden, maar bijvoorbeeld ook aan het inschakelen van externe expertise omtrent de vaak hoogtechnologische materialen waarmee toezichthouders geconfronteerd worden en de verificatie van het eindgebruik van uitgevoerde Vlaamse wapens bij de eindgebruiker. Anders gezegd kunnen de middelen uit het fonds bijdragen tot correct en efficiënt Vlaams toezicht op de naleving van het Wapenhandeldecreet. Met het oog op een succesvolle naleving van de regelgeving moet repressief optreden tegen overtredingen ook aangevuld worden met voldoende preventieve maatregelen. Het belangrijkste preventieve instrument is het vlot en duidelijk informeren van het doelpubliek én van partnerinstanties – zoals de douane, politiediensten en provinciale wapen diensten – over de verplichtingen van het Wapenhandeldecreet.*

³ Het Departement Internationaal Vlaanderen is ondertussen vervangen door het Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken.

Dit vooronderstelt onder meer een multifunctionele website en de mogelijkheid om specifieke seminars te organiseren, eventueel samen met sectororganisaties zoals BSDI-Agoria. Dit vooronderstelt ook het ter beschikking kunnen stellen van documentatiemateriaal in verschillende vormen, zoals bijvoorbeeld brochures in verschillende talen. Een ander preventief instrument is het faciliteren van de naleving van de verplichtingen van het decreet door het doelpubliek. Verplichtingen worden immers vaker nageleefd als ze gemakkelijk kunnen nageleefd worden. Het faciliteren van het doelpubliek vooronderstelt onder meer efficiëntiewinst door de digitalisering van de aanvraag- en behandelingsprocedures en van rapporteringsverplichtingen. Beide types van preventieve maatregelen noodzaken een substantieel financieel engagement. In die zin kunnen de middelen uit het fonds mee bijdragen tot het effectief mogelijk maken van de correcte naleving van het Wapenhandeldecreet.”

Deze toelichting geldt mutatis mutandis ook voor de mogelijkheid van administratieve sancties in het samenwerkingsakkoord van 17 december 2015 en de toebedeling van de opbrengst van deze sancties aan het Fonds.

De verwijzing in het Wapenhandeldecreet van 2012 (zie concordantietabel) naar het decreet van 8 juli 2011 houdende de regeling van de begroting, de boekhouding, de toekenning van subsidies en de controle op de aanwending ervan, en de controle door het Rekenhof, moet gewijzigd worden door een verwijzing naar de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën van 29 maart 2019. Het decreet van 8 juli 2011 is immers opgeheven door artikel 183 van de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën. Artikel 15 van de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën luidt als volgt: “§1. De gezamenlijke ontvangsten zijn bestemd voor de gezamenlijke uitgaven. §2. In afwijking van paragraaf 1 kan bij decreet een begrotingsfonds worden opgericht. Het decreet omschrijft uitdrukkelijk welke specifieke ontvangsten kunnen worden aangewend voor welke specifieke uitgaven. De ontvangstenzijde bestaat uit toegewezen ontvangsten en de uitgavenzijde uit de overeenkomstige variabele kredieten.”

Artikel 63

Dit artikel behoeft geen commentaar.

Artikel 64

Dit artikel laat de Vlaamse Regering toe de vrijstelling op de vergunningsplicht voor overbrengingen binnen de Benelux op te heffen, op basis van de wederkerigheid en in coördinatie met de andere betrokken partners, en hieraan de inwerkingtreding van de algemene vergunning voor overbrengingen naar de Benelux-landen te koppelen.

Artikel 65

Dit artikel voorziet een overgangsregeling voor de vergunningen, voorafgaande machtigingen en certificaten, toegekend op basis van het Wapenhandeldecreet van 2012 en voor registraties voor algemene vergunningen, die gebeurden op basis van het Wapenhandeldecreet van 2012.

Artikel 66

De Vlaamse Regering bepaalt de datum van inwerkingtreding van dit decreet, zodat decreet en uitvoeringsbesluit op dezelfde datum in werking treden.

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Economie, Innovatie en Industrie, Buitenlandse Zaken,
Digitalisering en Facilitair Management

Matthias DIEPENDAELE